

Felügyelőbizottsági jelentés

2016. június – 2017. május

Y/15694

Felügyelőbizottsági jelentés

2016. június – 2017. május

Y/15694

A MAGYAR NEMZETI BANKRÓL SZÓLÓ
2013. ÉVI CXXXIX. TÖRVÉNY
14. § (10) BEKEZDÉSE ALAPJÁN

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

Bevezető	5
A) rész	
A Felügyelőbizottság tevékenységének keretei	7
1. A Felügyelőbizottság jogállása, hatásköre, feladata, személyi összetétele	9
2. A felügyelőbizottság működésének fő jellemzői, ülésezési és döntéshozatali rendje	12
3. A felügyelőbizottság kapcsolata az Országgyűléssel, a tulajdonossal, az Állami Számvevőszékkel	13
3.1. A felügyelőbizottság kapcsolata az Országgyűléssel	13
3.2. A felügyelőbizottság és a részvénytulajdonost képviselő nemzetgazdasági miniszter kapcsolata	13
3.3. A felügyelőbizottság és az Állami Számvevőszék együttműködése	13
4. A felügyelőbizottság működését elősegítő személyi, technikai és pénzügyi feltételek	14
B) rész	
A Felügyelőbizottság ellenőrzési tevékenysége során szerzett tapasztalatok	17
1. Általános tapasztalatok	19
1.1. A felügyelőbizottság tevékenységének fő jellemzői	19
1.2. Kapcsolat és együttműködés az MNB vezetésével	19
2. A Felügyelőbizottság által indított vizsgálatok	20
2.1. A tárgyalat ellenőrzési időszak során vizsgált témakörök, kezdeményezések	20
3. Az MNB gazdálkodásának kérdései	32
3.1. Az MNB tőkeszerkezete	32
3.2. Az MNB éves beszámolója	33
3.3. Az MNB 2017. évi pénzügyi terve	33
3.4. A működési költségek	34
3.5. Az MNB leányvállalatainak működése és gazdálkodása	36
3.6. Az MNB beruházásai	38
3.7. A BÉT megvásárlása óta eltelt időszak tapasztalatai	38

4. Az MNB 2016. évi beszerzési/közbeszerzési eljárásai, tapasztalatai	40
5. Peres ügyek	43
6. Az MNB Ismeretterjesztési és Támogatási Bizottságának 2016. évi tevékenysége	44
6.1. A támogatási célú kifizetések nyilvános elérhetőségének biztosítása	44
7. A Magyar Nemzeti Bank 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiája	46
7.1. A 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiai célkitűzések	46
7.2. Humánkockázatok kezelése	46
7.3. Védelmi igazgatási tevékenység	49
7.4. Együttműködések fejlesztése	49
8. Az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. működésének és erőforrásainak bemutatása	50
8.1. Fegyveres biztonsági őrzés (FBŐ)	50
8.2. Személy- és vagyonvédelem	50
8.3. Az állomány képzése	50
8.4. A szolgálat ellátásához nélkülözhetetlen eszközök	51
8.5. A Társaság 2016. évi gazdálkodásának áttekintése	51
9. A Magyar Nemzeti Bank külképviseleiteinek tevékenysége	52
10. Történeti témák feldolgozása	55
10.1. Jelentés Magyarország Magyar Nemzeti Bank által kezelt aranykészletének sorsáról	55
10.2. Jelentés a Bajnai-kormány által az IMF-től felvett hitel jogi-pénzügyi körülményeiről, az elszámolás egyenlegéről	56
10.3. Jelentés a Magyarország által a trianoni döntés következményeként létrejött országok számára jóvátétel keretén belül kifizetett összegek megalapozottságáról, arányáról és jogi-pénzügyi sorsáról	57
10.4. Jelentés a Birodalmi Németország, illetve annak jogutódjai, valamint Magyarország között a II. világháborút megelőzően, az alatt és azt követően fennálló kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokról eredő követelésekről és tartozásokról	58
10.5. Tájékoztatás a Central Wechsel- und Creditbank felszámolásának folyamatáról	59
11. A belső ellenőrzési szervezet tevékenysége a 2016. évben	60
Mellékletek	62
1. sz. melléklet	62
2. számú melléklet	66
3. sz. melléklet	72

Bevezető

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB-törvény) [14. § (10). bek.] alapján a felügyelőbizottsági tag az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó miniszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartozik.

Az MNB Felügyelőbizottságának 2015. július 28-i ülésén, 2015-1/VI. számú határozatával elfogadott ügyrendje 2. §-nak (8) bekezdése a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozóan kimondja: „Az fb elnöke és tagjai – az MNB tv-ben előírt kötelezettségnek

megfelelően – évente saját tevékenységükről közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetőleg a miniszternek. Ezen túl is az fb elnöke és tagjai – igény szerint – tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak az őket megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őket megbízó miniszternek.”

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága a tárgyalta beszámolási időszak 13 ülésén 75 témát tárgyalta érdemben, s 117 határozatot hozott, melyből 97-et egyhangúlag fogadott el.

A) rész

**A Felügyelőbizottság
tevékenységének keretei**

1. A Felügyelőbizottság jogállása, hatásköre, feladata, személyi összetétele

A Felügyelőbizottság működésére (jogállására, hatáskörére, feladatára) alapvetően az MNB-törvényben és a gazdasági társaságokról szóló törvényben (Gt.), illetve 2014. március 15-ét követően a Polgári Törvénykönyvről szóló törvényben foglaltak az irányadók. Az MNB-törvény 7. §-a értelmében a Gt.¹ rendelkezéseit a Felügyelőbizottságra nézve az MNB-törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Az MNB-törvény 14. § szerint az Felügyelőbizottság feladata az MNB folyamatos tulajdonosi ellenőrzése. Hatásköre nem terjed ki a Magyar Nemzeti Banknak az MNB-törvény 4. §-ának (1)-(9) bekezdéseiben meghatározott feladataira, illetve azoknak az MNB eredményre gyakorolt hatására.

A hivatkozott, Felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó MNB feladatok a következők:

1. a monetáris politika meghatározása és megvalósítása,
2. bankjegy- és érmekibocsátás,
3. deviza- és aranytartalék képzés és kezelés,
4. devizatartalék kezeléssel és árfolyam-politikával kapcsolatos devizaműveletek végzése,
5. fizetési-, elszámolási- és értékpapír-elszámolási rendszerek kialakítása, felvigyázása,
6. statisztikai információk gyűjtése, nyilvánosságra hozatala,
7. makroprudenciális politika kialakítása, a rendszerkockázatok feltárása, megelőzése, kezelése, hitelpiaci zavar esetén hitelezés ösztönzése, túlzott hitelkiáramlása esetén a hitelezés visszafogása,

8. szanálási hatósági feladatok ellátása,

9. pénzügyi közvetítő rendszer felügyeletének ellátása, zavartalan, átlátható és hatékony működésének biztosítása, szervezetek és személyek prudens működésének elősegítése, tulajdonosok gondos joggyakorlatának felügyelete, kockázatok feltárása, csökkentése, megszüntetése, megelőző intézkedések alkalmazása, szolgáltatásokat igénybevevők érdekeinek védelme, a pénzügyi közvetítő rendszerrel szembeni közbizalom erősítése.

A Felügyelőbizottság MNB-törvény szerinti további feladata az MNB belső ellenőrzési szervezetének – az említett korlátozásokkal történő – irányítása. (A Felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében a Belső ellenőrzés feletti irányítási jogot az MNB Igazgatósága gyakorolja.)

Az MNB Alapító Okirata szerint a Felügyelőbizottság az ellenőrzési hatáskörébe tartozó kérdésekben a vezető tisztségviselőktől (igazgatóság tagjai) és az ügyvezető igazgató(k)tól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, amelyet a megkeresetteknek, vagy az általa kijelölt személynek 5 munkanapon belül kell írásban teljesítenie.

A Felügyelőbizottság a Gt. 35. §-ának (1) bekezdése alapján egyes ellenőrzési feladatok elvégzésével bármely tagját megbízhatja, illetve az ellenőrzést állandó jelleggel is megoszthatja tagjai között.

A Felügyelőbizottság haladéktalanul köteles értesíteni az MNB elnökét – és szükség esetén a Magyar Államot, mint részvénytulajdonost képviselő nemzetgazdasági minisztert – ha ellenőrzési tevékenysége során – megítélése szerint – jogellenességet, az Alapító Okiratba ütköző ténnyt, vagy az MNB érdekeit sértő körülményt észlel.

¹ A jelentés több helyen hivatkozik a már hatályon kívül helyezett 2006. évi IV. törvényre. Ennek oka, hogy a hatályos, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény több szakaszában még az említett, már hatálytalan törvényhelyeket idézi, s ezen állapot kodifikációs rendezése a jelentés kibocsátásáig nem történt meg.

Az MNB-törvény 14. § (8) bekezdése alapján a felügyelőbizottság tagjainak megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól, és az Országgyűlés megbízatásának megszűnéséig tart.

Az MNB-törvény 14. §-ának (4) bekezdése szerint az Felügyelőbizottság tagjai:

- a) az Országgyűlés által választott elnöke,
- b) az Országgyűlés által választott további három tag,
- c) a miniszter képviselője,

d) a miniszter által megbízott szakértő.

Felügyelőbizottsági tagnak hitelintézeti, pénzügyi, illetve számviteli kérdésekben kiemelkedő szakmai ismeretekkel rendelkező, valamint az országgyűlési képviselők választásán választható magyar állampolgárt lehet jelölni. A Felügyelőbizottság tagjai az MNB-törvénynek megfelelően évente nyilvános vagyonyilatkozatot tesznek.

Az Országgyűlés 2015. július 6-án megtartott ülésnapján hozott döntése alapján Parlament a következő választott tagokból álló Felügyelőbizottságot hozta létre:

1. számú táblázat

Dr. Papcsák Ferenc
a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának elnöke

Madarász László
a Magyar Nemzeti Bank
Felügyelőbizottságának tagja

Dr. Szényei Gábor András
a Magyar Nemzeti Bank
Felügyelőbizottságának tagja

Dr. Nyikos László
a Magyar Nemzeti Bank
Felügyelőbizottságának tagja

Ezt követően a tulajdonos képviseletében eljáró Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter Orbán Gábort és Dr. Tóth Attila Simont jelölte a testület tagjának – 2015 augusztusától Orbán Gábor helyébe Molnár István lépett.

2. számú táblázat

Dr. Tóth Attila Simon
a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának tagja

Molnár István
a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának tagja

A teljes névsor a következőképpen alakul:

3. számú táblázat

Tisztség	Név	
Elnök:	Dr. Papcsák Ferenc	
Tagok:	Madarász László	Molnár István
	Dr. Szényei Gábor András	Dr. Tóth Attila Simon
	Dr. Nyikos László	

Balról jobbra: Dr. Tóth Attila Simon, Dr. Nyikos László, Madarász László, Dr. Papcsák Ferenc (elnök), Dr. Szényei Gábor András, Molnár István

Az újonnan megválasztott tagok vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségüknek eleget tettek.

2. A felügyelőbizottság működésének fő jellemzői, ülésezési és döntéshozatali rendje

Az MNB-törvényben meghatározott felügyelőbizottsági feladatkör fókuszja a jegybank folyamatos működésének ellenőrzésén van. A Felügyelőbizottság a rá vonatkozó törvények, a saját ügyrendje, valamint a testület működése során, a tagok által közösen definiált, belső működési alapelvek alapján végzi a tevékenységét. Ellenőrző tevékenységének fő formája a felügyelőbizottsági ülések, amelyek témáit az audit univerzumon alapuló éves, ún. gördülő munkaterve állapítja meg. E hivatalos összejöveteleket általában havonta tartják, ezeken az MNB illetékes vezetőinek és meghívott szakértőinek jelenlétében a jegybank tevékenységére vonatkozó írásos dokumentumokat (beszámolókat, előterjesztéseket, tájékoztatókat, valamint vizsgálati jelentéseket) tárgyal. Két ülés között elektronikus úton is hozhat határozatot. Szükség esetén a testület vizsgálatot rendel el – az eljárás tárgyának, céljának, időtartamának és a rendelkezésre álló forrás meghatározásával –, melynek vezetésével valamely tagját bízta meg. A felügyelőbizottság döntéseit – többségi szavazással hozott – határozati formába önti, emellett ajánlásokat és kéréseket is megfogalmazhat.

A felügyelőbizottság működésének szervezése – a jegybank szervezetén belül működő titkárság segítségével – a felügyelőbizottság elnökének feladata. A felügyelőbizottság üléseire meg kell hívni az MNB elnökét és a belső ellenőrzés vezetőjét. Amennyiben az ülésen nem tud részt venni az MNB elnöke, az MNB tv. 10. § (8) szerinti helyettese helyettesíti, amennyiben a törvény szerinti helyettese sem tud részt venni az ülésen, akkor az MNB elnöke, egy nevében nyilatkozattételre feljogosított személyt delegálhat az ülésre. A felügyelőbizottság elnöke, vagy akadályoztatása esetén az általa ülés levezetésére kijelölt felügyelőbizottsági tag a felügyelőbizottság üléseire meghívja a felügyelőbizottsággal való kapcsolattartásra kijelölt személyt, továbbá az egyes napirendek tárgyalásához – felügyelőbizottsági

tag vagy a felügyelőbizottsági ülés állandó meghívottja, illetőleg valamely napirendi pont előadója előzetes kezdeményezésére is – további személyeket is meghívhat. Az Állami Számvevőszék képviselője a Felügyelőbizottság üléseire eseti jelleggel meghívható. A fentiek értelmében a gyakorlatban az MNB elnökét a jegybank főigazgatója helyettesíti állandó jelleggel, kiegészülve a számviteli igazgatóval, valamint a belső ellenőrzés vezetőjével. Az egyes napirendi pontokhoz maguk az előterjesztők javasolják rendszerint további személyek meghívását, amely elé a testület soha nem gördít akadályt. A felügyelőbizottság és a könyvvizsgáló között létrejött megegyezés értelmében az auditor az ülések állandó meghívottja, s egyéb elfoglaltsága, valamint a tárgyalandó témák általi érintettsége mentén határoz jelenlétéről.

A felügyelőbizottság ülése főszabályként nem nyilvános, azon csak a jogszabály és az ügyrend által megszabott személyek vehetnek részt. A testület ezen túl zárt ülést is tarthat, melyen csak a tagok, valamint a felügyelőbizottság által meghatározott személyek vehetnek részt. A felügyelőbizottság üléseiről hitelesített írásos jegyzőkönyv és hangfelvétel is készül, melynek elkészítéséről – a jegybank illetékes szervezeti egysége, valamint gyorsíró igénybe vétele révén – a titkárság-vezető gondoskodik.

A felügyelőbizottság a hatáskörébe tartozó ügyekben folyamatosan tájékozódik az MNB működésével kapcsolatos döntésekről és azok hátteréről, emellett módja van az ülései közötti időszakban a halaszthatatlan, aktuálissá váló ügyekben azonnali felvilágosítást kérni, az MNB vezetőivel kapcsolatot kezdeményezni. A felügyelőbizottság az ülésekről, illetve a határozatairól közlemény formájában, éves jelentése elérhetővé tételével vagy más módon – főszabályként az elnök révén – a nyilvánosságot tájékoztathatja.

3. A felügyelőbizottság kapcsolata az Országgyűléssel, a tulajdonossal, az Állami Számvevőszékekkel

A felügyelőbizottság tevékenységét az Országgyűléstől nyert felhatalmazás, valamint a Magyar Nemzeti Bank tulajdonosának, a magyar államnak a képviseletében eljáró nemzetgazdasági miniszter megbízása alapján végzi, melyre tekintettel a felügyelőbizottság beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek, és a nemzetgazdasági miniszternek. A felügyelőbizottság az MNB folyamatos működését a tulajdonos érdekei alapján, azok képviseletében ellenőrzi.

3.1. A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG KAPCSOLATA AZ ORSZÁGGYŰLÉSSEL

Az elmúlt években a felügyelőbizottság beszámolóit az Országgyűlés – mint testület –, és a képviselők megkapták. A jelen beszámolási időszakban az Országgyűlés és bizottságai részéről személyes konzultációk indokoltsága nem merült fel, ilyenekre nem került sor.

3.2. A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG ÉS A RÉSZVÉNYTULAJDONOST KÉPVISELŐ NEMZETGAZDASÁGI MINISZTER KAPCSOLATA

A felügyelőbizottság beszámolóit a tulajdonost képviselő nemzetgazdasági miniszter is rendszeresen

megkapja. A miniszter a felügyelőbizottság írásbeli beszámolóit, valamint a felügyelőbizottságba delegált szakértőjének és képviselőjének tájékoztatása alapján informálódik a felügyelőbizottság tevékenységéről.

3.3. A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG ÉS AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az Állami Számvevőszék elnökével 2002-ben megállapodás született az együttműködés formáiról. Képviselője részt vehet a felügyelőbizottság ülésein, az Állami Számvevőszék rendszeresen megküldi a felügyelőbizottságnak az MNB ellenőrzésére vonatkozó programját.

Az Állami Számvevőszékekkel az együttműködés tárgy-szerű és korrekt. A felügyelőbizottság konzultációkkal is segíti az ÁSZ ellenőrző tevékenységét; ezeken a megbeszéléseken a tapasztalatok informális egyeztetésére is sor kerül. Míg a felügyelőbizottság az MNB működését folyamatos jelleggel ellenőrzi, addig az Állami Számvevőszék alkalmanként végez átfogóbb ellenőrzést; ekkor az MNB megelőző évi gazdálkodását, és az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét is vizsgálja.

4. A felügyelőbizottság működését elősegítő személyi, technikai és pénzügyi feltételek

A Magyar Nemzeti Bank elnökének a Magyar Nemzeti Bank Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2016. (II. 18.) MNB utasítása szerint a felügyelőbizottság működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről a Bank gondoskodik. Ennek részeként a felügyelőbizottság mellett – ellenőrzési tevékenységének segítése érdekében – titkárságot működtet, amely a Bank belső szabályai és a felügyelőbizottság ügyrendje szerint ellátja a felügyelőbizottság munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési és egyéb titkársági feladatokat, gondoskodik a felügyelőbizottság munkavégzéséhez szükséges adminisztratív feltételek megteremtéséről. Kapcsolatot tart a Bank munkaszervezetének képviselőjében eljáró Központi beszerzési és üzemeltetési igazgatósággal, a belső ellenőrzési szervezet vezetőjével,

valamint szervezi és koordinálja a felügyelőbizottság kapcsolattartását az Országgyűléssel, annak bizottságaival, a Nemzetgazdasági Minisztériummal és az Állami Számvevőszékkel.

A felügyelőbizottság működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi és pénzügyi feltételeiről az MNB gondoskodik. Ennek megfelelően az MNB irodahelyiséget, irodai berendezéseket és eszközöket biztosít a felügyelőbizottság titkársága, és a felügyelőbizottsági tagok számára.

A felügyelőbizottság 2016. évi költségtervét a 2015. november 27-én tartott ülésén, a 2015-5/VI. számú határozatával fogadta el, melynek felhasználását az alábbi, egybefoglalt táblázat szemlélteti:

Költségnem megnevezés	2016. év TERV (eFt)	2016. év TÉNY (eFt)
Üzleti vendéglátás költségei	1 000	1 166
Szakértői díjak	50 000	15 478
Taxi- és utazási költség, parkoló díj	3 000	1 202
Szakkönyvek, folyóiratok, irodaszerek és egyéb adminisztrációs anyagok költsége	5 000	892
Saját gépjármű használatának, valamint a személyi juttatásként adott parkolóbérlet költsége	5 000	537
Mobiltelefonok költsége	1 000	320
Felügyelőbizottsági jelentés nyomdai költsége	250	226
Futárszolgálat	400	158
Irodai gépek javítási és karbantartási költségei	500	7
Összesen	66 150	19986

Meg kell jegyezni, hogy a vizsgálatok során alkalmazott jogi szakértők által nyújtott szolgáltatások díja – a fenti **(19 968 388 Ft)** költségvetésen felül – további **75.660.250.-Ft** összegű, a testület által kezdeményezett, ugyanakkor a bázisalapú tervezésből adódóan előre nem látható, közvetlenül a Jogi igazgatóság költségvetésében lévő megtakarítások által fedezett kiadást jelentett. Ennek következményeként a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. évi költségvetésének teljesülése az eredetileg tervezetthez képest 45 %-kal magasabb összegre – **95.646.588 Ft-ot** – sikerült, mely pótlólagos források igénybe vételét igényelte.

A 2017. évre vonatkozó költségvetés kidolgozása során a Számviteli Igazgatóság munkatársaival folytatott konzultáció eredményeként szükségessé vált a korábbi struktúrától eltérő szerkezeti rend kidolgozása. A 2016. évben világossá vált, hogy bizonyos költségcsoportok az eddigi tervezési rendben – jelentéktelen összegük miatt – indokolatlanul szerepeltek, míg mások (az imént már említett jogi szakértői költségek) a bázis alapon történő tervezés miatt nem kerültek be a kidolgozott szerkezetbe, s így megnehezítették a későbbi, év közbeni pénzügyi teljesítés folyamatát.

Fentiekre figyelemmel a felügyelőbizottság 2016. november 30-i ülésén meghozott 2016-12/IX. számú határozatával az alábbi tartalmú, a 2017. évre vonatkozó költségvetést fogadta el:

Az elfogadott 2017. évi költségterv a jóváhagyott munkatervben megszabott ellenőrzési teendők nagyságrendjét tartja elsősorban szem előtt, miközben – a vonatkozó forrás elkülönítésével, valamint összegének megemelésével – tényként kezeli, hogy az ellenőrzések során a bizottság nagyobb mértékben támaszkodik jogi szakértők segítségére. Az egyéb adatokat vizsgálva azt láthatjuk, hogy bizonyos esetekben – a takarékoság szem előtt tartásával – minimális csökkentésre is lehetőség nyílik. Ennek fényében a

- taxi- és utazási költség, parkolódíj
- saját gépjármű használatának, valamint a személyi juttatásként adott parkolóbérlet költsége
- szakkönyvek, folyóirat előfizetési költségek
- irodaszerek, fénymásolás, nyomtatás költsége (ez utóbbi a 2016. évi költségtervben még az előző költségneimmel összevontan szerepelt)
- futárszolgálat

költségnevekre elkülönített összegek esetén a végösszeget – a 2016. évi számokra tekintettel – alacsonyabb mértékben szabta meg a testület.

A fenti összegeket az MNB az éves pénzügyi tervében rendre elkülönítette, a rendelkezésre bocsátás és a felhasználás során fennakadás, probléma nem volt tapasztalható.

5. számú táblázat

Költségneve megnevezése	Összeg (eFt)
Üzleti vendéglátás költségei	1 500
Igénybevett jogi szakértők költsége	100 000
Egyéb szakértői díjak, szolgáltatások költsége	50 000
Taxi- és utazási költség, parkolási díj	2 000
Saját gépjármű használatának, valamint a személyi juttatásként adott parkolóbérlet költsége	2 500
MNB tulajdonú gépjárművek üzemanyag költsége	2 500
Szakkönyvek, folyóirat előfizetési költségek	1 000
Irodaszerek, fénymásolás, nyomtatás költsége	1 000
Mobiltelefonok költsége	1 000
Felügyelőbizottsági jelentés nyomdai költsége	250
Futárszolgálat	300
Összesen	162 050

B) rész

**A Felügyelőbizottság ellenőrzési
tevékenysége során szerzett
tapasztalatok**

1. Általános tapasztalatok

1.1. A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG TEVÉKENYSÉGÉNEK FŐ JELLEMZŐI

Az MNB gazdálkodásának egészére vonatkozóan a felügyelőbizottság rendszeresen az alábbi anyagokat tárgyalja:

- az éves üzleti terv irányelveiről és az éves tervről szóló tájékoztatókat;
- a negyedévenkénti és az egész évi gazdálkodásról szóló tájékoztatókat;
- az MNB tulajdonában álló társaságok működéséről szóló beszámolókat.

A felügyelőbizottság foglalkozott az MNB működésének más fontos kérdéseivel is. Ülésein tájékoztatókat vitatott meg a munkatervében szereplő témákban, az MNB által adott felvilágosításokkal kapcsolatban, és a felügyelőbizottság belső ügyeiről (ügyrendje, munkaterve, költségterve, iratkezelése, vizsgálatok kezdeményezése stb.). A testület folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének másik súlypontját a belső ellenőrzés szervezeti egység ellenőrzési munkatervében szereplő – a felügyelőbizottság által is jóváhagyott, hatáskörébe tartozó – vizsgálatok figyelemmel kísérése jelenti.

A felügyelőbizottság 2016. évi működése során lezárta a jegybank ingatlan-stratégiájának és a 2013-2015-ben lebonyolított ingatlan-vásárlásainak ellenőrzését, és elfogadta az eljárás záródokumentumát. Ezen döntésével a felügyelőbizottság befejezte a 2015 júliusában megkezdett, a Magyar Nemzeti Bank kiemelkedő társadalmi érdeklődésre számot tartó kezdeményezéseit (Értéktár-program, alapítványi tevékenység vizsgálata, ingatlan-stratégia) vizsgáló ellenőrzéssorozatát. Folytatva azonban a megkezdett eljárást, további

vizsgálatok megindításáról határozott, így egyebek mellett górcső alá vonja a jegybank informatikai tevékenységét, támogatási politikáját és gyakorlatát, s a tavaly több ülésen is tárgyalt létszám- és bérszabályozási elvek vizsgálata újabb fejezeteként a Magyar Nemzeti Bank bérszínvonala is az ellenőrzés fókuszába került.

Mindemellett az elmúlt ellenőrzési időszak során, a témák kiemelt jelentőségét felismerve, az ülések napirendjén olyan, korábban nem tárgyalt, a jegybank működésének történelmi vonatkozásait feltáró előterjesztések is szerepeltek, mint pl. a Central Wechsel- und Creditbank felszámolásának folyamatáról, a Bajnai-kormány által az IMF-től felvett hitel jogi-pénzügyi körülményeiről vagy a Magyarország által a trianoni döntés következményeként létrejött országok számára jóvátétel keretén belül kifizetett összegek megalapozottságáról, arányáról és jogi-pénzügyi sorsáról szóló tanulmányok.

1.2. KAPCSOLAT ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ MNB VEZETÉSÉVEL

Az újonnan felálló felügyelőbizottság és az igazgatóság együttműködése a jogszabályok által megkövetelt és megengedett rendben, az elvárt keretek között, teljes rendben zajlik. Az MNB, eleget téve a jogszabályban foglalt kötelezettségeinek negyedévente beszámolt az ügyvezetéséről és az MNB vagyoni helyzetéről, amelynek keretében megküldi a felügyelőbizottság részére az aktuális negyedévben hozott, a felügyelőbizottság feladatkörét érintő igazgatósági határozatokat. Ezen túlmenően az FB elnökét, a testület hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően, mindig meghívják az igazgatóság üléseire, melyek előterjesztései a tagok részére is rendelkezésre állnak.

2. A Felügyelőbizottság által indított vizsgálatok

A Felügyelőbizottság vonatkozó határozataival még a 2015-ös esztendőben elrendelte

- az Értéktár-program végrehajtását,
- a Magyar Nemzeti Bank alapítványokban történő részvételét, valamint
- a jegybank ingatlanstratégiáját

célzó vizsgálatokat, kijelölte a vizsgálatokat végző FB-tagokat, meghatározta az egyes vizsgálatok lefolytatására rendelkezésre álló időt és keretösszeget. Ennek megfelelően:

Vizsgálat tárgya	Vizsgálattal megbízott FB-tag	Határidő
Értéktár-program	Dr. Szényei Gábor	2016. március 31.
Ingatlanstratégia	Dr. Nyikos László	2016. február 29.
Alapítványi részvétel	Madarász László	2016. március 31.

A tervezett vizsgálatokat a meghatározott határidőkre maradéktalanul nem sikerült lezárni, így az alapítványi részvétel vizsgálatának befejezése 2016 júniusára, az ingatlanstratégia vizsgálatának befejezése pedig 2017. januárra tolódott. Ezen túlmenően a testület az alábbi határozatokkal a következő, további vizsgálatok elindításáról rendelkezett:

- 2016-4/XIV. – a Magyar Nemzeti Bank belső működésével kapcsolatos kockázatok kezelésének vizsgálatáról,
- 2016-10/X. – a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálatát célzó vizsgálat elindításáról,
- 10/2017 (I.27.) – a Magyar Nemzeti Bank személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti színvonalának alakulására vonatkozó vizsgálat indításáról,
- 22/2017 (II.24.) – a Magyar Nemzeti Bank támogatási tevékenységével kapcsolatos vizsgálat elindításáról, és az egyéb, kapcsolódó kérdésekről

A tárgyalat időszak során a fent elrendelt vizsgálatok közül – az ingatlanstratégia és az alapítványi részvétel

ellenőrzését célzó eljárásán túl – egyelőre csak a Magyar Nemzeti Bank belső működésével kapcsolatos kockázatok kezelésének ellenőrzése fejeződött be.

2.1. A TÁRGYALT ELLENŐRZÉSI IDŐSZAK SORÁN VIZSGÁLT TÉMAKÖRÖK, KEZDEMÉNYEZÉSEK

2.1.1. A tárgyalat ellenőrzési időszak során lezárt vizsgálatok

2.1.1.1. A Magyar Nemzeti Bank alapítványi tevékenységének vizsgálata

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága a kezdetektől figyelemmel kísérte a Pallas Athéné alapítványok létrehozását, majd működésük megkezdését. Annak érdekében, hogy átfogó és tárgyilagos képet kapjon egy ilyen kiemelten fontos tevékenységről, a Felügyelőbizottság 2015. szeptember 25-i ülésén 2015-3/IX. határozatával vizsgálat lefolytatása mellett döntött. Ennek témaköreit az alábbiak szerint határozta meg:

1. Az alapítványrendelet törvényi keretei, az MNB alapítványokban való részvételének gyakorlati kérdései, az alapítói vagyontulajlás szabályai, az aktuális juttatás részleteinek vizsgálata.
2. Az MNB alapítványokkal kapcsolatos stratégiája, az erre vonatkozó döntések, illetve az egyes 2013-2015-ben létrehozott alapítványokra vonatkozó határozatok áttekintése. Az egyes alapítványokkal kapcsolatos elképzelések bemutatása.
3. Az MNB alapítványi tevékenységének múltbeli áttekintése. Más központi bankok hasonló szerepvállalása.
4. Az alapítványok alapító okiratának kikérése és áttekintése.
5. Az alapítványok számára átadott pénzeszközök, illetve ingatlanok számviteli összefüggései

6. Az alapítványok és az MNB szervezeti és személyi kapcsolata. Az alapítványok kuratóriumi vezetése, Felügyelőbizottsága, könyvvizsgáló, a tagok kiválasztása, díjazása. Az alapítványokkal kapcsolatos egyéb kapcsolódások vizsgálata.
7. Az alapítványok 2013-2015. évi működése.
8. Állásfoglalás kérése az Állami Számvevőszéktől és az auditortól az alapítványi vizsgálattal kapcsolatban.
9. Állásfoglalás kérése az alapítványok programokkal kapcsolatos esetleges EKB jelentésekkel, levelezésekkel kapcsolatban.

A vizsgálat vezetésével a Felügyelőbizottság, tagjai közül, Madarász Lászlót bízta meg, az ellenőrzésben közreműködött – adat- és információszolgáltatásban – a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztálya, Jogi igazgatósága, Nemzetközi főosztálya, Oktatási igazgatósága, Számviteli igazgatósága.

A záródokumentum főbb megállapításai

Első és alapvető kérdésként merül fel a Magyar Nemzeti Bank legitim mozgástera a közérdekű kötelezettségvállalások, illetve társadalmi felelősségvállalások terén. Ami a hatályos magyarországi jogszabályi környezetet illeti, egyértelműen kijelenthető, hogy az alapítványok létrehozása az MNB tv. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő elvárások alapján történt, és az Alapító Okiratban rögzített alapítványi célok a jegybank törvényben foglalt feladataival összhangban állnak. Tekintettel arra, hogy ez utóbbi feltétel teljesül az alapítványok kapcsán, továbbá az alapítványok számára történő vagyronrendelés nem veszélyeztette az MNB elsődleges célját és alapvető feladatai teljesítését, kijelenthető, hogy az MNB igazgatósága az MNB tv. által biztosított függetlenség alapján jogosult volt dönteni az alapítványok létrehozásáról, az alapítványi hozzájárulások tárgyában, továbbá a támogatások ráfordításként való elszámolását jóváhagyni.

Az európai tagállami központi bankokra vonatkozó nemzetközi rendelkezések, különösen az EUMSZ, valamint a KBER és az EKB Alapokmánya vonatkozó előírásai alapos áttekintése után egyértelműen kijelenthető, hogy ezek nem korlátozzák a tagok nem elsődleges feladataival kapcsolatos tevékenységet, így a társadalmi szerepvállalást. Az MNB által alapított alapítványok létrehozása akkor sértené közvetlenül az EUMSZ 123. cikkét (a monetáris finanszírozás tilalmát), ha a tiltott finanszírozás, illetve a tiltott adósságinstrumentum

vásárlása az alapítványok alapító okiratában alapítói célként jelenne meg.

A hat alapítványról egyöntetűen megállapítható, hogy az MNB Alapító Okiratának megfelelően és az MNB igazgatóságának ügyrendje szerint igazgatósági döntések alapján kerültek megalapításra, továbbá jogerős bírósági bejegyző végzés alapján legitim jogi személyek. Az alapítványok létesítő okiratai megfelelnek a jogszabályi elvárásoknak, valamint az MNB igazgatósági döntéseinek, továbbá megfelelő és kellő jogokat biztosítanak az alapítványi működés törvényességének alapító általi ellenőrzéséhez. A Felügyelőbizottság vizsgálati köre ugyanakkor nem terjed ki az alapítványok működésének közvetlen ellenőrzésére, hatóköre az MNB, mint alapító döntéseinek, alapítói jogai gyakorlásának ellenőrzésére korlátozódik.

Amint az korábban egyértelműen alátámasztásra került, az MNB Alapokmányában megfogalmazott támogatási stratégiája, továbbá az alapítványi célok megfelelnek a törvényi elvárásoknak. A jegybank az MNB tv. hatályba lépését megelőzően sem volt zárva attól, hogy közérdekű kötelezettséget vállaljon, alapítói hozzájárulásokat tegyen, illetve alapítványokat hozzon létre. A támogatások összecszerúsége tekintetében széles körben nyújtott támogatásokat, főképpen a kultúra, oktatás, tudomány, sport, egyházi, illetve karitatív tevékenységek területén.

Az MNB által definiált célok megvalósítása érdekében kiválasztott működési forma működőképes, támogatható. Ha a jegybank igazán hosszú távú, időtálló megoldást akart találni az oktatás terén kitűzött céljai számára, akkor erre az alapítványok létrehozása megfelelő megoldás. Számos nemzetközi példát (a legismertebbek ezek közül az angolszász országokban vannak) találunk arra, hogy a célra rendelt vagyron hosszú távú megmaradása, illetve az oktatási-képzési tevékenység autonómiájának megőrzése miatt alapítványi logikában hozták létre a felsőoktatási intézményeket.

Az alapítványi célok tartalmi értékelése kapcsán kijelenthetjük, hogy a Magyar Nemzeti Bank alapokmányában, a Tudás és Érték című társadalmi felelősségvállalási stratégiájában, továbbá a Pallas Athéné alapítványok alapító okirataiban szereplő célok összhangban vannak a magyar felsőoktatás stratégiai fejlődési irányait meghatározó, hazai és európai uniós fejlesztési koncepciókkal. Ezzel együtt sem az MNB, sem az Alapítványok nem vállalnak át állami feladatot akkor, amikor az általuk jelenleg követett módon bekapcsolódnak az egyes magyarországi felsőoktatási

intézményekben folyó tudományos munkába, és ehhez anyagi támogatást nyújtanak.

A szervezeti logika és a célrendszer elemzését követően a célok effektív megvalósításának formai és személyi kérdéseit kellett áttekinteni annak érdekében, hogy megítélhetővé váljanak az alapítványok alapító okiratai. A dokumentumokban nem található különleges rendelkezések. Mind a határozatlan időre történő kinevezés, mind az alapítótól való függetlenség lehetőségét biztosító visszahívhatósági rendelkezések máshol is megszokottak, és a Ptk. alapján lettek meghatározva.

Az alapítványok és az MNB szervezeti és személyi kapcsolatai szorosak, azonban a Magyar Nemzeti Bank által rendelt alapítványok kuratóriumaiiban, a hatályos jogszabályoknak megfelelően, kisebbségben vannak a jegybankkal munkaviszonyban állók. Ez már az alapításkor is igaz volt, azonban azóta a külsősök aránya – több volt MNB-s vezető távozásának következtében – tovább növekedett. A felügyelőbizottságokban az MNB-s munkavállalók jelenléte az alapítványok létrejöttékor 100%-os volt, azonban két személy kilépése ezt az arányt több FB esetében is 2/3-osra csökkentette. A vizsgálatot végzők véleménye alapján ennek ellenére kijelenthető, hogy a Magyar Nemzeti Banknak – ha nem is jogi értelemben – továbbra is érdemi befolyása van a Pallas Athéné alapítványok működésére, amelyet az alapító okiratokban biztosított ellenőrzési jog gyakorlása, továbbá az MNB tisztségviselők jelenléte a kuratóriumokban és a felügyelőbizottságokban egyértelműen alátámaszt. Ez a rendelt vagyon nagyságrendje miatt szükséges is.

Az MNB múltbéli alapítványi tevékenységéről megállapítható, hogy az általa önállóan, illetve társalapítóval tett alapítványok közül több kimondottan a pénzügyi, számviteli szakemberképzés, vagy -továbbképzés támogatására, ellátására jött létre, közülük több területi korlátozással. Az, hogy az MNB ezekkel már elvesztette a kapcsolatot, vagy esetleg le is mondott az alapítói jogáról, érdemben nem változtat azon a tényen, hogy – a jelenlegi elkötelezettségéhez hasonlóan, igaz egészen más dimenzióban – már a rendszerváltozás óta fontosnak tartja, hogy ne csak passzív félként, a felsőoktatás által kibocsátott közgazdászok, pénzügyi szakemberek munkaadójaként, hanem a képzést aktívan alakító szereplőként is megjelenjen.

A külföldi központi bankok hasonló tevékenységének áttekintésekor négy intézmény (Bank of England, Deutsche Bundesbank, Banque de France, Oesterreichische Nationalbank) tevékenységének alapos áttekintése, illetve több európai jegybank kapcsán

pedig a tapasztalatok vázlatos ismertetése történt. Elmondható, hogy a külföldi központi bankok elsősorban a jegybanki feladatokhoz kapcsolódó képzési tevékenységet látnak el, amelynek a megvalósulása lehet más felsőoktatási intézménnyel való együttműködés, saját felsőoktatási intézmény alapítása, vagy szinte teljes mértékben a bankon belül végzett oktatási tevékenység. A képzések jelentős része formálisan és gyakorlatilag is a jegybankokhoz kapcsolódik: vagy kimondottan a saját céljait szolgáló képzéseket, vagy saját intézményeket finanszíroznak, vagy olyan jelentőzők számára biztosítja a képzések a finanszírozását, akik cserébe vállalják, hogy munkatársként is bekapcsolódnak a bankban folyó munkába. Összességében megállapítható, hogy az MNB tevékenysége részben illeszkedik külföldi társainak oktatási programjaihoz, de elkötelezettségének széles skálája és anyagi ráfordításának nagysága egyedinek tekinthető.

Az MNB a vizsgált hat alapítvány számára 2013 és a vizsgálat lezárása között összesen 259,6 milliárd forint pénzeszközt adott át. Ebből 2013-ban 2 milliárd forint, 2014-ben 245 milliárd forint, 2015-ben 12 milliárd forint, 2016-ban, a vizsgálat lezárásáig 0,6 milliárd forint pénzeszközátadás történt. Az alapítványoknak átadott ingatlanvagyon könyv szerinti értéke 2014-ben 2,4 milliárd forint volt, 2015-ben pedig további 4,5 milliárd forint értékben kerültek ingatlanok átadásra. A 2013., 2014. és 2015. évi beszámolók szerint az alapítványok számára történt, az alapítványoknál az alapítói vagyont jelentő pénzeszköz- és ingatlanátadások az MNB éves eredmény-kimutatásaiban a Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások között kerültek kimutatásra. A mérleget illetően a pénzeszközátadások a következő hatásokkal jártak: a pénzeszköz átadása deviza esetén a Devizaköveteléseket csökkentette, míg forint esetén a Likviditást lekötő instrumentumok (forint kötelezettségek) értékét növelte a mérlegben. Ami a közvetett forrásoldali hatást illeti, a vagyonátadás számviteli elszámolása ráfordításként az eredménykimutatásban a tárgyévi eredmény csökkenésében jelenik meg.

Az alapítványok az MNB juttatásokat a Saját tőke/Induló tőke mérlegsoron mutatják ki a forrásoldalon a vagyonátadásról szóló bírósági végzés jogerőre emelkedését követően. Azt megelőzően az átvett vagyon a Kötelezettségek között szerepel. Az átadott vagyon jellegének megfelelően a Forgóeszközök/Pénzeszközök vagy a Befektetett eszközök/Tárgyi eszközök soron jelenik meg az alapításkor. A későbbiekben, a működés során végzett gazdasági események következtében főként az Értékpapírok és a Befektetett pénzügyi eszközök mérlegsorok mutatnak még alapítói vagyon

eredetű eszközöket. Kijelenthető, hogy az alapítványok alapításának számviteli elszámolása mind az alapítóknál, mind az alapítványoknál megfelel a jogszabályi előírásoknak. A számviteli összefüggéseken túlmenően vizsgálандó az alapítványok által kitűzött célok gazdaságpolitikai relevanciája is. Elmondható, hogy az alapítványok alapító okiratában megjelölt célok, melyek kimondottan az oktatás bizonyos területeire vonatkoznak, egyértelműen támogatják a Kormány gazdaságpolitikát. Egy ország fenntartható gazdasági működésének és fejlődésének az egyik alapvető tényezője, motorja az oktatási rendszerének a minősége.

Kardinális kérdésnek tekinthető az alapítványi vagyონrendeléseknek az MNB vagyoni helyzetére gyakorolt hatása. Az alapítói vagyónátadás pénzügyi értékelése alapján megállapítható, hogy az MNB vagyoni helyzete nem romlott, az alapítványok alapítói tőkejuttatásai az MNB nyereségéből származtak. Ugyanakkor az alapítói vagyónátadás nagyságrendjének értékelése – mind az abszolút, mind a felhasználható rész tekintetében – kellő alátámasztással nem végezhető el. Az erőforrások mértékére, megosztására, vagy azok módszereire elfogadott szabály nem található. Az alapítványok hosszú távú stratégiai elemzésére lenne szükség a szakszerű tőkeallokáció megállapításához, ilyen elemzés azonban nem állt a vizsgálat rendelkezésére.

2.1.1.2. Ingatlanstratégia (ingatlanvásárlás, felújítás) vizsgálata

Az MNB által 2013-2015-ben közvetlenül vásárolt hat nagy értékű ingatlan közül négy (régí budai városháza, IPOSZ-székház, MTA Kémiai Kutató Intézet, kecskeméti megyei kórház) közvetlenül kapcsolódik a központi bank társadalmi felelősségvállalási programjaihoz. Egynek (Eiffel Palace) a jegybanki alaptervekenység végzését kell szolgálnia, egynek pedig (tiszaroffi Borbély-kastély) jóléti funkciója van. A 2015. szeptember 25-én hozott felügyelőbizottsági határozat alapján bő két hónap alatt a vizsgálatot megbízott dr. Nyikos László – megbízott szakértőivel – helyszíni szemléket tartott, majd jogi és ingatlanszakértői szempontból

elemezte a látottakat, és feldolgozta a jegybank által rendelkezésre bocsátott, az ingatlanstratégiát megalapozó vagy ahhoz kapcsolódó dokumentumokat. A vizsgálat vezetője 2016. február elején lezárta az eljárást, és elkészítette, majd benyújtotta jelentésének tervezetét, aminek a tárgyalására a Felügyelőbizottság 2016. március 4-i ülésén került sor. Hosszas vitát követően a testület visszaadta a jelentést a vizsgálatvezetőnek, és 2016-2/III. számú határozatával – április 15-i határidő kitűzésével – az átdolgozását, kiegészítését, megállapításainak megfontolását kérte, figyelemmel az ülésen elhangzottakra, a jegyzőkönyvben rögzített véleményekre, a tagtársak által tett javaslatokra. Mindezekre figyelemmel dr. Nyikos László a Felügyelőbizottság április 29-i ülésére terjesztette ismételten elő jelentését, amelyet a testület 1 igen, 1 nem szavazat és 4 tartózkodás mellett nem fogadott el. Ezt követően a vizsgálatvezető a 2016. december 16-i ülésre terjesztette elő újra a záródokumentumot, melynek értékelését a testület 4 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett januárra halasztotta. A megismételt, januári tárgyalás eredményre vezetett, s a felügyelőbizottság a záródokumentum megállapításait elfogadva az eljárást 6 igen szavazattal, egyhangú döntéssel lezárta.

A záródokumentum főbb megállapításai

A forint árfolyamának csökkenéséből következő devizaállomány-átértékelésekből az MNB 2013-ban 200 milliárd, 2014-ben 511 milliárd, 2015-ben 178 milliárd (három év alatt összesen 889 milliárd) forint nyereséget realizált. A monetáris pénzügyi folyamatok alakulásából származó közpénzek egy részét az MNB közvagyonná transzformálta. A közvagyon gyarapodása a jegybank saját vagyónának növekedése útján (Eiffel Palace, Borbély kúria), illetőleg a Pallas Athéne alapítványok induló vagyónának megteremtése formájában (régí budai városháza, IPOSZ-székház, kecskeméti megyei kórház, kémiai kutatóintézet) realizálódott. Az MNB vagyónán belül az ingatlanok aránya csekély (csupán néhány ezrelék), értéke viszont három év alatt több mint a kétszeresére nőtt. E növekedésben az ingatlan-vásárlások játszották a főszerepet.

7. számú táblázat

Az MNB eszközeinek és ingatlanainak értéke az év végén

Aktívák	2012	2013	2014	2015
Összes eszköz (millió forint)	10 681 897	11 437 974	12 640 588	11 495 507
Befekt. eszközök (millió forint)	33 217	33 267	83 740	107 137
INGATLANOK brutto értéke (millió forint)	12 135	12 368	27 744	28 100
Épületek száma	2	7	10	10

Forrás: az MNB éves mérlegei (kiegészítő mellékletek) és a főigazgatói tájékoztató az ingatlan-stratégiáról (2015. szept.).

2014 májusában vált ismertté az Alapokmány (az MNB belső "Alkotmánya"), amelyben a jegybank elnöke és alelnökei megfogalmazták a "társadalmi felelősségvállalás" céljait. Egy hónappal később (június 16-án) az igazgatóság egyhangúlag elfogadta az MNB társadalmi felelősségvállalási stratégiáját (Corporate Social Responsibility – CSR). Még a CSR jóváhagyása előtt (2013 decemberében) 196/2013. (12.18) számú határozatával az igazgatóság arról döntött, hogy 90 milliárd forintos keretet hagy jóvá "az oktatási, irodai és egyéb intézményi célok miatti ingatlan-beszerzésekre és a meglévő és a jövőben vásárolandó ingatlanok felújítására, átépítésére, valamint rekonstrukciójára." A 2013-2015-ben vásárolt ingatlanokat kettő (Eiffel Palace, tiszaroffi Borbély-kastély) kivételével az újonnan létrehozott alapítványok kapták vagyoni juttatásként azzal a kikötéssel, hogy "további hosszú távú sorsukról" már nem az MNB igazgatósága, hanem a kuratóriumok jogosultak dönteni. A jegybank tulajdonában maradt két új épület irodák elhelyezését, illetve oktatási, kulturális, rekreációs központ létesítését szolgálja.

2015 végéig 22 milliárd forint kifizetésére került sor. A vételárak 415 millió és 17,7 milliárd forint között szóródnak. 2013-ban csak előleget fizetett a jegybank (481 millió forintot). 2014-ben 18 960 millió forintot költött "oktatási, irodai és egyéb intézményi célokra". 2015-ben az "ingatlanvásárlásokkal kapcsolatban 3 845 millió forint került kifizetésre". A 90 milliárdos keretből a 2016-2018. évi beruházási terv megvalósításához a jelenlegi időszakban 66 milliárd forint még rendelkezésre áll. Ezt az MNB – félévenkénti felülvizsgálatokat követően – beruházási tervében maga előtt görgeti.² Az ingatlanok vételára három esetben (Úri utcai, Pusztaszeri úti, kecskeméti ingatlan) köztisztületnek (MTA) jutott, illetőleg a közszférában maradt, egy esetben (IPOSZ-székház) a civil szférába, két esetben (Borbély-kastély, Eiffel Palace) a magánszférába került. Cserébe az MNB által kezelt közvagyon gyarapodott.

A stratégiában megnevezett ingatlancsoportok³ közül háromnak az esetében törvényességi aggályok nem merülnek fel. A jegybanki tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó (elhelyezést szolgáló) és a munkavállalók számára nyújtott rekreációs, képzési szolgáltatásokhoz kötődő (jóléti) ingatlanok, illetőleg az egyéb ingatlanok (tároló, garázs) egyaránt a normális banki működés

infrastruktúrájának tekinthetők. Nem ilyen egyértelmű a jegybank társadalmi felelősségvállalási (CSR) programjait szolgáló ingatlan-vásárlásoknak, illetve az azokat követő alapítványi juttatásoknak a megítélése, mert a társadalmi felelősségvállalás közvetlenül nem vezethető le a hatályos jegybanki törvényből. Sem az alap-, sem az egyéb feladatok között nincs olyan, amely társadalmi felelősségvállalást várna Magyarországi központi bankjától. Erre az előző felügyelőbizottság már felhívta a figyelmet.

Az ingatlanok megvásárlására – miután minden esetben 30 millió forintnál magasabb vételárról volt szó – az MNB belső szabályzata szerint az igazgatóság döntései alapján került sor. Határozataiban a testület felhatalmazta elnökét az adásvételi szerződések aláírására. A szerződések szabályszerűen, elismerést érdemlő szakmai színvonalon készültek. Az MNB tulajdonjogát a földhivatali nyilvántartásba bejegyezték, a bejegyzésekről szóló határozatok jogerősek. A jegybank illetékes szakemberei a Ptk. előírásaival összhangban vették birtokba a megvett ingatlanokat. Minden esetben átvételi jegyzőkönyv készült, ami a legfontosabb tényeket (közüzemi mérők állása, műszaki jellemzők, kulcsok átvétele stb.) rögzítette.

A vételi döntéseket egy (kecskeméti kórház) kivételével külső szakértők által készített értékbecslések támogatták. Hatásvizsgálatok nem készültek (ezek alól az igazgatóság határozatai felmentést adtak). Az adásvételi szerződések a becsült értéknél rendre alacsonyabb vételárat tartalmaznak. Főként az alapítványi tulajdonba adott ingatlanok esetében a tervezett beruházások (a fővárosi épületekben megkezdett, a vizsgálati időszakban folyamatban levő átalakítások), felújítások várható költségeivel az értékbecslők nem számoltak (nem volt feladatuk).

2015. november 4-én az Országgyűlés plenáris ülése megvitatta az MNB-nek a 2012., 2013. és 2014. évről szóló üzleti jelentését és beszámolóját. A kormány képviselője – "tiszteletben tartva a Magyar Nemzeti Bank függetlenségét" – nem szólalt fel. Az előző FB-nek a 2013. évre vonatkozó (az OGY-nek benyújtott) jelentését sem a plenáris ülés, sem a Gazdasági bizottság nem vette napirendjére. A bizottság javaslatára az OGY kormánypárti többsége elfogadta a jegybank

² A 90 milliárd forintos ingatlanvásárlási keretet az igazgatóság 2017-ben megszüntette.

³ Az MNB ingatlanait a stratégia négy fő csoportba sorolja:

- a jegybanki tevékenységhez kapcsolódó ingatlanok;
- a munkavállalók számára nyújtott jóléti, képzési, rekreációs szolgáltatásokhoz kötődő ingatlanok;
- a jegybank társadalmi felelősségvállalási programjait szolgáló ingatlanok;
- egyéb ingatlanok.

elnökének beszámolóját, megadva neki ez által a felmentést a gazdálkodás felelőssége alól. Az MNB-nek tehát megvan a politikai felhatalmazása ingatlanstratégiájának megvalósítására.

Összefoglalásként a vizsgálat megállapítja, hogy a jegybank 2013-2015-ben vásárolt ingatlanai közül az alaptevékenységhez kapcsolódó épület és a munkavállalók számára nyújtott jóléti, képzési, rekreációs szolgáltatásokhoz kötődő ingatlan megvétele során a Magyar Nemzeti Bank a hatályos törvényeknek megfelelően, jogszerűen és magas szakmai színvonalon járt el. Az Eiffel Palace irodaház megvásárlásának célszerűsége egyelőre nem ítéltető meg (több mint háromnegyedét jelenleg még bérlők veszik igénybe).⁴ A tiszaroffi Borbély-kastély üzemeltetésével megbízott kft. az MNB ingatlan-stratégiájában meghatározott sikerkritériumoknak – a kihasználatlanságból fakadó, fajlagosan nagy ráfordítások miatt – nem tud maradéktalanul megfelelni. A társadalmi felelősségvállalási programokat szolgáló ingatlanok megszerzésére, majd alapítványokba vitelére vonatkozó törvényességi aggályokat az Országgyűlés hivatkozott határozata eloszlatta. A vásárlások előkészítése és lebonyolítása, az ingatlanok birtokba vétele szabályosan, az érvényben levő előírásoknak megfelelően, szakszerűen történt.

2.1.1.3. A Magyar Nemzeti Bank belső működésével kapcsolatos kockázatok kezelésének vizsgálata

A vizsgálat előzményei

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. április 29-i ülésén döntést hozott arra vonatkozóan, hogy 2016. május – november között dr. Szényei Gábor András FB-tag vezetésével vizsgálatot folytat az MNB belső működésikockázat-kezelésével kapcsolatban.

A központi bankok működésikockázat-kezelése specialitása miatt viszonylag kevesebb, de tendenciájában növekvő figyelmet kap az elmúlt években. Az európai jegybankok belső ellenőrzése, compliance területe, döntéshozatali struktúrái és folyamatai jellemzően jól kidolgozottak, a nem pénzügyi kockázatok megfelelő kezelésére a döntéshozók ugyanakkor sokszor kisebb hangsúlyt fektetnek annak ellenére, hogy ezen kockázatok jelentős mértékű hátrányos hatást hordozhatnak a központi bankok számára. A belső működésikockázat-kezelés módszertanának kialakítása/kidolgozottsága, folyamatos standardizálása és adaptálása,

szabályozottsága csak a legutóbbi években gyorsult fel. Az FB Dr. Szényei Gábor András és Baranyay László FB-tagok vezetésével 2008. október és 2010. január között már vizsgálta az MNB belső működésikockázat-kezelését, melynek tapasztalatait előterjesztés formájában 2010. február 18-án tárgyalta meg. Ez a vizsgálat akkor alapvetően a kockázatkezeléssel foglalkozó szervezeti egység (IKK) tevékenységére fókuszált. Az FB a témát most tágabb összefüggésekben kívánta vizsgálni: egyrészt képet szeretett volna kapni az MNB kockázatkezelésében bekövetkezett változásokról, szervezeti fejlődéséről, tevékenységének/módszertanának teljességéről, másrészt fel kívánta tárnai a jegybank specifikus működésikockázatok-kezelését, és meg kívánta győződni a kockázatkezelésbe beépített kontrollokról.

Jegybank és kockázatkezelés

A jegybank függetlensége a jegybanki felelős vezetés fontos sajátossága. Ez a felelős vezetés magában foglalja a világos célok meghatározását, a legfőbb célkitűzést: az ár-, és pénzügyi stabilitás elérését és fenntartását; de emellett több, az alapvető vezérelvet háttérben szolgáló, avagy ahhoz közvetlenül nem, vagy csak alig kapcsolható feladatot is: a stratégia, az erőforrásokkal történő gazdálkodás, a kockázatkezelés, az infrastruktúra, a kommunikáció, az érdekvizonykezelés egymást átfedő halmazainak irányítása és kontrollja területein. A jegybanki függetlenség nem jelenti azonban azt, hogy az MNB a magyar nemzeti vagyonrendszertől független és nem elszámoltatható.

Az elszámoltathatóság és az átláthatóság azok az eszközök, melyek segítik fenntartani a központi banki függetlenséget, melynek eredményeként a jegybanki monetáris politika, a központi bank egyéb funkcióinak működése és a vezetők megkérdőjelezhetetlen tekintélyt vívhatnak ki, s ez az intézménnyel szembeni társadalmi bizalom erősödésével is jár.

A Jegybank, mint közpénzből fenntartott intézmény működésével szemben további elvárt jogi követelmény a szabályszerű gazdálkodás költségtakarékossága. A szabályos és takarékos gazdálkodást nem a külső, piaci kényszer, a profit-maximalizálás indokolja. A Jegybank legnagyobb tőkéje, de legnagyobb kockázata is hitele, reputációja. A MNB governance deklarált célja – a nemzetközi ajánlásokkal és legjobb gyakorlatokkal összhangban – a követendő példa-, és értékteremtés, etosz-kialakítás és fenntartás, mely egy belső, természetjogi aspektusú indíttatásból fakad.

⁴ Az MNB igazgatósága az irodaház eladásáról döntött, értékesítésére 2017. március 9-én nyilvános pályázatot írt ki.

Ahhoz, hogy az intézmény egy társadalmi magatartás mintát tudjon adni, nem elegendő a működés szabályossága és a takarékoság, hiszen közpénzgazdálkodóként vele szemben (is) ezek elvárt de minimis követelmények. A folyamatoknak ténylegesen hatékonyan is szükséges zajlaniuk. Ennek megítéléséhez nem adnak elég támpontot a pénzügyi kimutatások, hanem önértékelés, a benchmarking-tevékenység és a minőségjavítást célzó, rendszeres vizsgálatok, eljárás auditok lefolytatása szükséges.

A működés hatékonysága követelményéhez kapcsolódóan az MNB-nek, mint banknak különösen ügyelnie kell a (stratégiai, piaci, üzleti, működési, jogi, reputációs) kockázatkezelésre: az eredményes kockázatkezelési politikára, eljárásokra és szervezeti struktúrára. A Jegybank által lemenedzselte kockázatok bemutatása alapvető információ az MNB felelős vállalatirányításában, jóllehet az irányításban rejlő kockázatok megítélése, értékelése túlmutat a belső működésikockázat-kezelés és a vizsgálat kereteit is. A Governance Risk vizsgálata a jegybank irányítás éthoszát és szabályszerűségét is érinti.

Mindezekre épülve jelenik meg a jó hírnév és etika témaköréhez kapcsolódóan a jegybanki hitelesség-értékelés, elismertség-értékelés, mint származékos értékítélet. A feltétlenül szükséges szabályosság-vizsgálat önmagában nem adhat teljes képet a Jegybank működésének reputációs megítéléséről. A hitelesség és elismertség – nem vagy nehezen mérhető – társadalmi mikéntjét kizárólag akkor ismerhetjük meg tökéletesebben, ha feltérképezésre kerül a nemzetközi „best practice”, a hitelesség ki/alakulásának történetisége, megtörténik a jegybank működésének meghatározott viszonyrendszerekben való elhelyezése. Illetve: az egészségességet erősítené az MNB reputációjáról a külföldi jegybankok, a hazai kereskedelmi bankok, a jegybanki munkatársak, a magyar lakosság véleményének megismerése.

Az eredményes működésikockázat-kezeléshez fontos a központi bank minél nagyobb autonómiája, de a törvényi/jogi környezetnek és arra épülve a felelős jegybanki irányításnak gondoskodnia kell arról, hogy az intézmény a külső és belső szabályozásba épített fékek és ellensúlyok között működjön. Nem pótolhatja tehát a vezetőkkel szemben egyébként megkívánt bizalmi feltétel a célorientált, precízen kidolgozott, minden esetre jól alkalmazható, normatív szabályozottság meglétét.

Számos tapasztalat bizonyítja, hogy a döntéshozatali eljárások kedvezőbben alakulnak – kollektív bölcsesség

igénybe vételével – testületi döntéshozatal esetében. A testületeknek azonban ténylegesen funkcionálisan indokolt működniük: vagyis pl. a tagok kiválasztásakor tükröződnie kell az érdek-palettának, biztosítani szükséges a kollektív felelősség jogi előírásait. Az adminisztrációnak a döntéshozatali előkészítés során a testület elé valós alternatívákat kell terjesztenie, indokolnia kell azok előnyeit/hátrányait, következményeit. Gondoskodni kell a hatékony végrehajtásról, majd operatíván követni annak folyamatát és visszacsatolni a szükséges információkat a döntéshozó fórum számára.

A vizsgálat keretei

A vizsgálat a téma teljes körű bemutatására törekedett. Éppen ezért a feldolgozott témakörökben először „kitekint” az MNB-ből: végigveszi (bemutatja, elemzi és értékeli) a működésikockázat-kezelés 2016-ban használt fogalmi/elméleti báziselemeit, jegybank specifikus kezelésének módszertanát, a legjobb nemzetközi gyakorlatokat/jegybanki gyakorlatokat. Ismerteti az MNB belső működésikockázat-kezelésének történetiségét, kiemelten foglalkozik a 2008/2009-es FB-vizsgálat tapasztalataival, emellett érinti a jelenlegi kormányzati törekvések fő irányait is.

A záródokumentum 2. része a jelen vizsgálat eredményeire koncentrálna. A hatékony ellenőrzés – természetesen az általános audit szempontok mellett – ma már sokkal többet jelent, mint a szabályoknak való megfelelés vizsgálata. Ennek megfelelően a belső működésikockázat-kezelés jelen helyzetét, eszközeit, módszertanát, folyamatát, szabályossági kérdéseit, gyakorlati megvalósulását viszonyrendszerben vizsgálja: elemzi a 2008/2009-es vizsgálat eredményeinek teljesülését, a Jegybank jelenlegi működésikockázat-kezelés rendjét és gyakorlatát a humánpolitika, az intézményi szervezet és döntéshozatali/szabályozási szisztéma, a belső ellenőrzés/KBER ellenőrzési bizottsága és az informatikai területre lebontva, de foglalkozik a jegybanki irányításban rejlő kockázatokkal is. A Felügyelőbizottság – jogi kötelezettségeihez kapcsolódó funkciójának is megfelelően – a rendkívül érzékeny téma vizsgálatában a szakszerűség mellett röviden az etikai (ethosz) követelményeknek történő elvárásokra is kitért. A vizsgálat megalapozott, szakszerű elvégzése érdekében lefolytatott konzultációk és elemzések a Bank működésikockázat-kezelésében kiemelt feladatot ellátó szervezeti egységek (Jegybanki eszköztár, devizatartalék és kockázatkezelési igazgatóság – Kockázatkezelési főosztály, Informatikai biztonsági főosztály, Informatikai igazgatóság, Bankbiztonsági igazgatóság, Személyügyi igazgatóság, Belső

ellenőrzési főosztály) mellett – a téma jellegéből következően, természetesen a törvényi keretek betartásával – a Bank teljes szervezetére kiterjedtek.

A vizsgálat eredményei; megállapítások, javaslatok

A korszerű működésikockázat-kezelés elemei közé sorolódik annak törvényi és egyéb jogi keretek között biztosított ellenőrizhetősége és tényleges ellenőrzése is. Az ellenőrzési funkció gyakorlásának célja, hogy pozitívan hasson a szervezeti működés kockázataira, célját és eredményét tekintve csökkentse azokat.

Az FB a vizsgálat eredményeit a végső elfogadással együtt 2016. november 30 – 2017. március 31. között – a vizsgálatban felmerült kiegészítési és egyeztetési igények minél szélesebb körű teljesítése érdekében – alaposan, összesen 3 alkalommal tárgyalta. A végső formájában 385 oldalas dokumentum és 4500 oldalas kiegészítő mellékletei emellett tartalmazzák a vizsgálat eredmény dokumentumával kapcsolatos jegybanki észrevételeket, FB válaszokat, levélváltásokat is.

A vizsgálat alapvető megállapítása, hogy az MNB működésikockázat-kezelési gyakorlata az Európai Központi Bank kockázatkezelési gyakorlatát követi és minden lényeges pontban összhangban van az EKB iránymutatásával; keretrendszerét is alapvetően az EKB (és KBER bankok) által alkalmazott módszertannal összhangban szervezi meg. Az MNB működési kockázatkezelésének alapelve az integrált kockázatkezelés; léteznek azonban olyan kockázatkezelési feladatok, amelyek elvégzéséhez speciális kompetencia szükséges, és amelyeket emiatt célszerű egy-egy kijelölt szakterületen végezni („delegált kockázatkezelés”).

A 2010-es előterjesztés óta folytatódtak azok a változások, amelyek már az előző vizsgálat során elkezdődtek:

- Kijelölésre kerültek az állandó szakterületi működési kockázatkezelési felelősök.
- A Bank minden szervezeti egységére vonatkozóan, a szakterületi eseményregiszterek működtetésével elkezdődött a belső kockázati adatgyűjtés.
- Erősödött a kockázat tudatosság.
- Felmérő lépések történtek a Key Risk Indicatorok (KRI) működésikockázat-kezelésben való alkalmazására.
- Az EKB módszertani útmutatóval összhangban kialakításra kerültek a szakterületi kockázati térképek, rendszerszerűvé vált az éves gyakoriságú aktualizálása, az egyedi kockázati térképek alapján az aktuális, összbanki kockázati profil előkészítése.
- Szakterületi vezetői interjúk alapján a Bank alapvető funkciói, valamint ezek működtetését és ellátását segítő folyamatok szerinti struktúrában összeállításra került az összbanki kockázati profil.
- Szorosabbá vált a belső ellenőrzés és működési kockázat kezelés közötti együttműködés.
- A 2014-2019 közötti 5 éves időszakra vonatkozóan elkészült az MNB új, működésikockázat-kezelési és üzletmenet-folytonossági stratégiája, megvalósítása folyamatos.
- A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) támogató területeinek MNB-be történő 2013. október 1-i integrációját követően az új szervezeti egységek működésikockázat-kezelésbe történő integrációjára is eredményesen sor került.

Az üzletmenet-folytonosság menedzsment tekintetében bekövetkezett változások az alábbiakban összegezhetők:

1. Az üzletmenet-folytonossági tesztek új típusa került kialakításra, így az akciótervek megfelelőségét biztosító tesztek a korábbiakhoz képest kevesebb szimulációs elemet tartalmaznak.
2. A 2012 óta rendszeresen megrendezett, egyhetes integrált teszt végrehajtásával az MNB az üzletmenet-folytonosság tesztelésének legösszetettebb formáját valósítja meg. A teszt egyedülállóan számít az egész hazai bankszektort figyelembe véve, továbbá nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő. A teszt során az MNB éles környezetben, teljes munkaidőben, normál körülmények között, adott napon előforduló valamennyi tartalékközpont-igényes kritikus tevékenység alternatív működtetésének megfelelőségét ellenőrzi.
3. Krízishelyzeti döntéshozatal elősegítésére folyamatosan történik krízishelyzeti forgatókönyvek kialakítása.
4. A kritikus rendszerek szervezeten belüli összehangolása az üzletmenet-folytonossági szempontok figyelembe vételével történik.

Az eredmények és a változások elismerése mellett ugyanakkor a vizsgálat a kockázatkezelés különböző területein (belső működési kockázatkezelés, IT kockázatkezelés, szabályozási környezet, szervezeti működés, HR-kockázatkezelés, Governance Risk) összesen 30, súlyuknak megfelelően prioritizált és erőforrás igényvel ellátott megállapítást és ahhoz tartozó javaslatot fogalmazott meg az MNB vezetése részére. Ezek megvalósítása támogatná a rendszer működését, fejlesztését, az EKB iránymutatások további finomhangolását; továbbá biztosítaná a decentralizált kockázatkezelési területeken (főként IT kockázatkezelés, humán kockázatkezelés) alkalmazott módszertanokkal való egyenszilárdságot. A vizsgálat eredményeként a 2016. augusztus 31-i adatlezárást követően az informatikai biztonsági terület a KPMG tanácsadónak bevonásával „Az MNB átfogó információbiztonsági vizsgálata” címmel vizsgálatot indított, mely jelentés-tervezetének egyeztetése jelenleg folyamatban van, végleges formájára és prezentációjára előre láthatólag április végén kerül sor. A folyamatok átvilágítása mellett az Informatikai biztonsági főosztály kiemelten kezelte az informatikai kockázatkezeléssel foglalkozó szakértői csapat megerősítését, és 2 senior szakértői pozícióra toborzást kezdeményezett.

Kormányzati törekvések

Az elmúlt években a korrupció elleni fellépés és az integritásalapú működés erősítése nemzetstratégiai szintű kérdéssé vált Magyarországon. A Kormány a 2015-2018. évekre szóló Nemzeti Korrupcióellenes Program elfogadásával meghatározta a korrupcióellenes és integritásvédelmi szakpolitika általános céljait.

A Nemzeti Korrupcióellenes Program és az azzal összefüggő intézkedések 2015-2016. évre vonatkozó terve elfogadásáról szóló 1336/2015. (V. 27.) Korm. határozat (a továbbiakban Korm. határozat) 3. pont b) alpontjában a Kormány fel is kérte – többek között – az MNB elnökét, hogy szakpolitikai eszközeivel támogassa a hivatkozott kormányhatározatban és programban szereplő célkitűzések megvalósítását, működjön közre a feladatok végrehajtásában, és saját stratégiájában kiemelt helyen szerepeltesse a korrupció megelőzés témáját, továbbá a korrupció elleni küzdelem keretében megvalósított együttműködés eredményeiről évente tájékoztassa a belügyminisztert.

Az MNB a rendelkezésére álló eszközökkel mindent megtesz az értékalapú működés megerősítése és

a jogellenes cselekmények minden formájának megakadályozása érdekében, a jogszabályi követelményeknek megfelelő, érték-orientált működés megvalósítása mellett elkötelezett az integritás-alapú szervezeti kultúra folyamatos fejlesztésében, hogy munkavállalóinak személyes, valamint a szervezet egészének integritására alapozva megvédje magát a korrupciós és egyéb jogellenes cselekményektől. Mindent megtesz annak érdekében, hogy a jogi és etikai normákat megsértőkkel szemben fellépjen, valamint olyan megelőző eszközöket alkalmaz, amelyek alkalmasak az integritás megerősítésére és a korrupció megakadályozására.

Az MNB a jegybanki feladatok hatékony elvégzését biztosító szervezeti struktúrát alakított ki, megalkotta a szervezeti és működési rendre vonatkozó szabályrendszert. A jogszabályi rendelkezések alkalmazásán túl az alapító okiratában, alapokmányában, társadalmi felelősségvállalási stratégiájában, etikai kódexében értékek és elvek mellett elkötelezettségét rögzítette, szakmai és működési stratégiáiban meghatározottak szerint biztosítja a jegybanki célok elérését, az ezt biztosító feladatellátáshoz megfelelő erőforrásokat rendel, valamint kontrollmechanizmusokat alkalmaz a működés ellenőrzésére.

A Belügyminisztérium kezdeményezésére a korrupció elleni küzdelemben különös felelősséget viselő szervek részvételével Korrupcióellenes és Integritás Munkacsoport került megalapításra, figyelemmel arra, hogy a Nemzeti Korrupcióellenes Program és az azzal összefüggő Korm. határozat számos, a korrupció elleni fellépést elősegítő feladatot határoz meg, melyek sikeres végrehajtása az érintett állami, gazdasági és társadalmi szervek összehangolt erőfeszítését igényli.

A belügyminiszter felkérésére az MNB is részt vesz a munkacsoport tevékenységében. A Nemzeti Védelmi Szolgálat koordinációjával működő Korrupcióellenes és Integritás Munkacsoport tevékenységéhez is kapcsolódva az MNB Bankbiztonsági igazgatóságának érintett munkatársai e feladatokkal kapcsolatos jegybanki munkában is együttesen, belső munkacsoportot alkotva dolgoznak, természetesen a kapcsolódó szakterületekkel.

Az MNB korrupcióellenes intézkedései és integritásvédelmi rendszerének stratégiai keretei a következők szerint alakultak/alakulnak:

- A Nemzeti Korrupcióellenes Program a 2015-2018 közötti időszak tekintetében meghatározza az integritás erősítésének és a korrupció megelőzésének irányait.
- A szervezeti integritás a jogszabályi, etikai normákkal, a társadalmi elvárásokkal, valamint a szervezet által kinyilvánított működési elvekkel és értékekkel összhangban álló, szilárd értékrend alapján való működést jelent, aminek feltétele a munkavállalók azonosulása a szervezeti értékrenddel és az aszerinti cselekvés.
- Az MNB kialakította azt az eszközrendszert, amely a mindennapi működés során képes támogatni, akár kikényszeríteni a kinyilvánított értékek szerint való feladatellátást.
- Az MNB a normasértési kockázatok alapján az azok kezelésére hivatott kontrollok rendszere egyrészt figyelembe veszi az Állami Számvevőszék által javasolt módszertant, valamint természetesen az MNB tevékenységéből, egyedi körülményeiből adódó sajtósságokat is.
- Az integritásfejlesztés fontos stratégiai célja, hogy az MNB-t érintő külső és belső változások (pl.: jogszabályi, szervezeti, személyi, feladatbeli), valamint az azokkal összefüggésben felmerülő kockázatok kezelése érdekében rendszeresen sor kerüljön az integritáskontrollok felülvizsgálatára.
- Az integritásfejlesztéshez szervesen kapcsolódik az ellenőrzés, amely kiterjed mind a kockázatfelmérés teljes körűségének, mind az alkalmazott kontrollok megfelelőségének, mind pedig a szabályozottság vizsgálatára.

A pénzügyi ágazat működése szempontjából meghatározó intézmények feladatellátásának biztosítása, működési kockázataik átfogó szemléletű és hatékony kezelése érdekében a pénztőke- és biztosítási piacért felelős miniszter a 330/2015. (XI. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet, alapján kijelölte a pénzügyi ágazat létfontosságú intézményeit, e körben a Magyar Nemzeti Bankot is a 9/2016. VII. 15.) sz. határozatával.

Az MNB érintett területei – a kijelölő határozat, valamint a Korm. rendelet 7. §-a alapján – a Magyar Nemzeti Bankról szóló CXXXIX tv. 4. §-ának (2)-(5) bek., és (9) bek. szerinti feladatok.

A kijelölt intézmények feladatai: a kijelölő határozatuk kézhezvételétől, így az MNB-nek 2016. július 26-ától, számított 120 napon belül olyan tervrendszert kell készítenie és benyújtania a kijelölő hatóságnak, amely a stabil működést veszélyeztető valamennyi kockázati tényezőt számba veszi és értékeli, valamint a kiküszöbölésükre és mérséklésükre alkalmazott intézkedéseket, eszközöket, eljárásokat komplex módon mutatja be, kitérve a fizikai, logikai és integritási tényezőkre is.

Az MNB a pénzügyi ágazat létfontosságú intézményei tekintetében hármass feladatot lát el.

1. kijelölt intézményként azonosítási jelentés készítésére, majd az előző bekezdés szerinti, működési kockázatok kezelésére komplex tervkészítésre és benyújtására köteles,
2. a pénzügyi ágazatban javaslattevő hatóságként jár el, azaz véleményezi a pénzügyi ágazati azonosítási jelentéseket, valamint javaslatokat tehet pénzügyi ágazati infrastruktúra bevonására a létfontosságú rendszerek körébe,
3. a pénzügyi ágazat kijelölt intézményeinek ellenőrző szerve, amely ellenőrzi a már kijelölésre került intézményeknél a működési kockázatok kezelésére elkészített terv megfelelőségét.

A működési kockázatok átfogó szemléletű kezelésre vonatkozó tervrendszerben az MNB bemutatja – többek között –

- a jegybanki feladatok hatékony elvégzését biztosító szervezeti struktúrát, a szervezeti és működési rendre vonatkozó szabályrendszert.
- A tevékenységét meghatározó jogszabályi rendelkezéseken túl pedig az alapító okiratában, alapokmányában, társadalmi felelősségvállalási stratégiájában, etikai kódexében meghatározásra került értékeket és elveket, azt, hogy a Jegybank, mint a pénzügyi ágazat meghatározó, nemzeti létfontosságúként kijelölt intézménye szakmai és működési stratégiáiban meghatározottak szerint biztosítja a jegybanki célok elérését, valamint ezen feladatellátásához megfelelő erőforrásokat rendel, továbbá kontrollmechanizmusokat működtet a működés ellenőrzésére, ideértve azokat az integritáskontrollokat is, amelyek a jogszabályi és etikai normáknak történő megfelelést biztosítják.

Határozatok

Az MNB Felügyelő Bizottsága a megkívánt fejlesztések elvégzését és realizálását a jövőben is figyelemmel kíséri. A vizsgálattal kapcsolatban 3 határozatot hozott, melyek kitérnek arra a javaslatra, hogy az MNB igazgatósága készítsen intézkedési tervet a záródokumentum megállapításai alapján annak érdekében, hogy a működésikockázat-kezelési tevékenysége teljes összhangban legyen a hatályos jogszabályokkal, valamint a saját, vonatkozó belső szabályzatainak előírásaival, és az intézkedési tervet a felügyelőbizottság részére mutassa be.

A témával kapcsolatban továbbá

- utóvizsgálatok indítását kezdeményezi abból a célból, hogy megvizsgálja, hogy az MNB az intézkedési tervben foglaltakat végrehajtotta-e, működésikockázat-kezelési tevékenysége teljes összhangban van-e a hatályos jogszabályokkal, valamint a saját, vonatkozó belső szabályzatainak előírásaival, eleget tesz-e azoknak, és maradéktalanul végrehajtja-e az azokban foglalt, működésikockázat-kezeléssel kapcsolatos intézkedéseket;
- saját szabályozási rendszerében és működésében átvette-e a pénzügyi ágazathoz tartozó létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 330/2015. (XI. 10.) Korm. rendelet szerint elkészítendő, benyújtandó és jóváhagyott tervrendszert, illetve a vonatkozó külső jogi normakörnyezet változása alapján az utóvizsgálatig eltelt időtartam során szükségessé vált módosításokat
- a Magyar Nemzeti Bank az utóvizsgálat időpontjáig végrehajtotta-e a Központi Bankok Európai Rendszerének Belső Ellenőrzési Bizottsága (ESCB IAC) által összeállított vizsgálati program alapján lefolytatott 2016. évi ellenőrzés megállapításaiban foglalt kötelezettségeket.

Emellett a kormányzati törekvésekkel összhangban vizsgálatot kezdeményez annak érdekében, hogy képet kapjon arról, hogy a Magyar Nemzeti Bank Etikai Kódexének szabályozása eleget tesz-e a hivatkozott nemzetközi ajánlásokban megfogalmazott elveknek, igényeknek, illetőleg a fentiek alapján indokolt-e azt felülvizsgálni, modernizálni és ha igen, milyen kérdésekben.

2.1.2. Utóvizsgálatok – Értéktár-program

5 hónappal a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által kezdeményezett, majd lefolytatott, a jegybank Értéktár-programját érintő vizsgálat lezárását követően a vizsgálatvezető kérésére a titkárság, valamint a jegybank kommunikációért felelős szervezeti egysége szisztematikus sajtófigyelés keretén belül kutatta fel a vizsgálattal kapcsolatban megjelent megnyilatkozásokat. A visszajelzéseket, illetve a sajtófigyelés eredményét elemezve az a következtetés vonható le, hogy az ellenőrzés lefolytatása kellő alaposággal zajlott, mely így a közvélemény jóindulattal érdeklődő, valamint a bank ez irányú tevékenységét ellenszenvvel szemlélő része számára is minden részletet tisztázott, s bizonytalanságok eloszlatták. Ennek egyértelmű jele, hogy a programot negatív színben feltüntetni szándékozó sajtómegjelenést az eltelt időszakban felkutatni nem lehetett, a korábban szándékosan fenntartott médiaérdeklődés pedig elhalni látszott.

2.1.3. Folyamatban lévő vizsgálatok

Összegezve, a tárgyalt időszakban az alábbi, újabb ellenőrzések elrendelése történt meg, melyek közül még valamennyi folyamatban van:

8. számú táblázat		
Vizsgálat tárgya	Vizsgálattal megbízott FB-tag	Határidő
A Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálata	Dr. Szényei Gábor András	2017. október 31.
A Magyar Nemzeti Bank személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti színvonalának alakulására vonatkozó vizsgálat	Dr. Nyikos László	2017. október 31.
A Magyar Nemzeti Bank támogatási tevékenységével kapcsolatos vizsgálat	Dr. Nyikos László	2017. szeptember 30.

2.1.3.1. A Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálata

A Felügyelőbizottság 2016. szeptember 23-i ülésen, 2016-10/X. számú, 6 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett meghozott határozatával elrendelte a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó

vizsgálatát. Az ellenőrzés célfókuszát a vizsgálatvezető a következőkben határozta meg:

- funkcionalitás,
- biztonság,
- eszközök,
- szabályszerűség,
- költségek beruházások,
- HR audit.

2.1.3.2. A Magyar Nemzeti Bank személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti színvonalának alakulására vonatkozó vizsgálat

Az MNB működési költségeinek meghatározó hányadát (az utóbbi két évben a 60 %-át) a személyi jellegű ráfordítások teszik ki. Évente mintegy 20 milliárd forintot (2015-ben 19,7 mrd forintot, 2016-ban – várhatóan – 22,3 mrd forintot) fizettek 1267, illetőleg 1348 munkavállalónak. Tavaly a személyi ráfordítások (várhatóan) 2,6 mrd forinttal, 13,4 %-kal nőttek, a munkavállalói létszám 81 fős, 6,4 %-os bővülésével egyidejűleg. Az év végi (illetőleg a szeptemberi) zárólétszám-adatokkal számolva 2015-ben 15 558 ezer forint/fő, 2016-ban 16 577 ezer forint/fő volt (6,5 %-kal nőtt) az éves átlagkereset színvonala, amiből tavaly 1 381 ezer forint/fő havi átlagkereset adódott. A vizsgálat során arról szeretne a felügyelőbizottság tájékozódni, hogy az utóbbi évtizedben (ténylegesen) mennyivel, évente mekkora ütemben nőttek a jegybanki átlagbérek, keresetek, személyi jövedelmek.

A vizsgálat feladata:

- az MNB működési költségei évenkénti alakulásának áttekintése;
- a személyi jellegű ráfordítások évenkénti változásának,
- a bruttó éves (havi) átlagkeresetek alakulásának,
- az egyes állománycsoportok átlagkereset-alakulásának bemutatása;
- a személyi jellegű ráfordítások szerkezet-változásának (alapbér, jutalom, jóléti juttatás),
- a munkavállalói létszám változásának (a fluktuáció) elemzése;

- a jegybanki Kollektív Szerződés vonatkozó szabályainak bemutatása;
- a KSH országos és ágazati adataihoz való viszonyítás.

2.1.3.3. A Magyar Nemzeti Bank támogatási tevékenységével kapcsolatos vizsgálat

A vizsgálat arról kíván áttekintést adni, hogy az MNB-nek a társadalmi felelősségvállalási stratégiájához kötődő támogatási tevékenysége törvényesen, szabályosan, hatékonyan, racionálisan történik-e.

A vizsgálati feladat:

- az előző évek (és a régebbi idők) támogatási (szponzorációs) gyakorlatának ismertetése;
- a nemzetközi gyakorlat (más központi bankok támogatási tevékenységének) bemutatása;
- az MNB támogatási gyakorlatának a törvényi előírásokból történő levezetése;
- a “támogatás-filozófia” (társadalmi felelősségvállalási stratégia – CSR) bemutatása;
- a támogatásokkal kapcsolatos belső szabályozás értékelése;
- a támogatásokra vonatkozó kérelmek (kommunikáció, nyilvánosság) értékelése;
- a támogatási szerződések (szerződési feltételek) tartalmi (támogatási cél, részletesség, elszámolási kritériumok) vizsgálata;
- az évenként folyósított támogatások összegének, kedvezményezettjeinek bemutatása;
- a támogatottak elszámolása a szerződés teljesítéséről, a támogatás felhasználásáról;
- a támogatás-felhasználás MNB általi ellenőrzési gyakorlatának, a kedvezményezettek elszámoltatásának (adományozó általi ellenőrzés) vizsgálata;
- a Belső ellenőrzési főosztály támogatásokkal kapcsolatos vizsgálatainak (a támogatás-szabályozás ellenőrzése, helyszíni vizsgálatok és azok jegyzőkönyvei) hasznosítása.

3. Az MNB gazdálkodásának kérdései

3.1. AZ MNB TŐKESZERKEZETE

A Magyar Nemzeti Bank jegyzett tőkéje egy darab tíz-milliárd forint névértékű, névre szóló részvényből áll.

A tárgyévi eredmény 2013 óta pozitív, a nyereség pedig a 2015. évre fizetett osztalékot kivéve eredmény-tartalékba került, így az eredménytartalék négy éve növekvő. Az eredménytartalék összege a 2016. évi fordulónapon meghaladta a száz milliárd forintot, mely több, mint tízszerese a 2013-as értéknek.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése szerint változik. A tartalék 2016-ban az előző évekhez képest csökkent, mert az árfolyamkülönbség az előző év végi értékekhez képest kisebb volt; a forint 2016-ban 304 és 318 forint/euro közötti intervallumban mozgott. A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékát az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékének és az amortizált bekerülési értéknek a különbsége alakítja. A 2016 december végi egyenleg 17,4 milliárd forint, az előző évi 61%-a volt.

2016-ban a tárgyévi eredmény mintegy 54 milliárd forint nyereség volt. A hatályos jegybanktörvény szerint

az Igazgatóság hatáskörébe tartozik az osztalék fizetéséről szóló döntés meghozatala. A Magyar Nemzeti Bank 2016. évi eredményéből és eredménytartalékából az Igazgatóság döntése értelmében osztalékot nem fizet. Az osztalékfizetés végleges tőkevesztés a gazdálkodó szervezet számára, az Igazgatóság pedig úgy ítélte meg, hogy a tárgyévi nyereség osztalékként való kifizetése a hosszabb távon stabil tőkehelyzet fenntartását veszélyeztetné. A Magyar Nemzeti Bank el szeretné kerülni, hogy a későbbiekben az árfolyamalakulás vagy egyéb ok miatt az államnak feltöltési kötelezettsége merüljön fel. A döntést a felügyelőbizottság tudomásul vette.

Nemzetközi összevetésben egyébként a magyar jegybank jegyzett tőkéje alacsony, évről évre a mérlegfőösszeg 0,08 – 0,1%-a között mozog. A saját tőke is alacsony arányú, az elmúlt években az eszközérték 3,7 – 5,2%-a közötti értéket mutatott. Mivel a magyar jegybanktörvény kötelező tétitést ír elő negatív kiegyenlítési tartalék vagy negatív tárgyévi eredmény eseteire a központi költségvetésből, ezért a magyar jegybank saját tőkéje nem csökkenhet a jegyzett tőke alá. Mind ezen körülmények jelentős mértékben csökkentik az MNB kockázatait, így alacsonyabb tartalékszinttel is megbízható működés tartható fenn.

9. számú táblázat

Az MNB tőkeszerkezete 2012-2016

adatok millió forintban

	2012.12.31	2013.12.31	2014.12.31	2015.12.31	2016.12.31	Index 2016/2015
MNB saját tőkéje	551 065	464 560	645 878	508 978	371 963	73%
Jegyzett tőke	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	100%
Eredménytartalék	47 023	9 762	36 057	63 417	107 869	170%
Értékelési tartalék	0	0	0	0	0	-
Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	564 041	509 603	517 984	312 599	182 459	58%
Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-30 188	-91 100	54 477	28 510	17 354	61%
Tárgyévi eredmény	-39 811	26 295	27 360	94 452	54 281	57%
Mérlegfőösszeg	10 681 897	11 437 974	12 640 588	11 495 507	10 054 901	87%
Jegyzett tőke aránya a mérlegfőösszeghez	0,09%	0,09%	0,08%	0,09%	0,10%	111%
Saját tőke aránya a mérlegfőösszeghez	5,16%	4,06%	5,11%	4,43%	3,70%	84%

Forrás: MNB éves beszámolók.

3.2. AZ MNB ÉVES BESZÁMOLÓJA

A felügyelőbizottság 2017. május 2-i rendkívüli ülésén tárgyalta a Magyar Nemzeti Bank 2016. évről szóló üzleti jelentését és beszámolóját és meghallgatta a könyvvizsgálói beszámolót.

A Magyar Nemzeti Bank 2016. évi beszámolójának auditora, az Ernst & Young Kft. jelentésében rögzítette, hogy az éves beszámoló megbízható és valós képet nyújt a Magyar Nemzeti Bank 2016. évi fordulónapi vagyoni és pénzügyi helyzetéről és a tárgyévi jövedelmi helyzetéről a számviteli törvényben foglaltaknak megfelelően. A könyvvizsgáló megállapította, hogy a 2016. évi üzleti jelentés a beszámoló adataival összhangban van.

Az MNB tárgyévi mérlegfőösszege 10 054 901 millió forint volt, ez 1 440 606 millió forinttal alacsonyabb, mint a bázisévi érték. A mérlegösszehúzás ugyanis az MNB korábban megfogalmazott szándéka szerint 2016-ban is folytatódott. A jegybankmérleg erőteljes összehúzódnását az önfinanszírozási program és a devizahitelek forintosítása idézte elő, ugyanakkor forrásoldalon a hitelintézetek betétállománya csökkent jelentősen.

Az MNB a korábbi három évhez hasonlóan, 2016-ban is nyereséggel zárta üzleti évét. A jegybankmérleg összehúzódnása és a folyamatosan csökkentett jegybanki alapkamat egyaránt hozzájárult ehhez az eredményhez; a legjelentősebb eredménytétel 2016-ban is a deviza-árfolyamváltozásból származó eredmény volt.

Az MNB tárgyévi eredménye 54 281 millió forintot tett ki, mely 57%-a a bázisévi eredménynek. Jelentős fordulat a korábbi évekhez képest, hogy a kamateredmény

és a pénzügyi műveletek együttes eredménye 2016-ban pozitívba fordult, 1,2 milliárd forint nyereséget mutatott. A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 27,1 milliárd forintos javulást jelentett a 2015. évihez képest. A jegybank 2015. évi eredménye terhére 2016-ban 50 milliárd forint osztalékot fizetett a tulajdonosnak, a 2016-os évi eredményből nem történik osztalék kifizetés.

3.3. AZ MNB 2017. ÉVI PÉNZÜGYI TERVE

A 2013. évi CXXXIX tv. 131.§ (5) bekezdése szerint az MNB-nek a pénzügyi év kezdete előtt a működési költségeire és a beruházásaira vonatkozóan pénzügyi tervet kell készítenie. A pénzügyi tervet az igazgatóság decemberben tárgyalta, 233/2016. (12.19) sz. határozatában elfogadta. A terv fő irányszámainak meghatározása már októberben megtörtént. A felügyelőbizottságot az illetékes számviteli igazgatóság az MNB 2017-re szóló részletes pénzügyi tervéről a 2017. január 27-i ülésén tájékoztatta.

A terv a működési költségek főösszegét 41 037 M Ft-ban, a ráfordítások összegét 18 230 M Ft-ban, a 2017. évi beruházási tervet 24 576 M Ft-ban határozta meg. A 30 M Ft-ot meghaladó beruházásokhoz szükséges komplex üzleti esettanulmányokat a belső szabályozásnak megfelelően mellékeltek.

A tervezés-módszertan fő elemei az alábbiak voltak. A tervezés módszertana változott – részletesebbé vált – mert abba beépült az Állami számvevőszék 2016. évben kelt javaslata. A még meg nem kötött szerződésekre vonatkozó költségbecslések 2,3%-os inflációs előrejelzéssel és 309,15 Ft/EUR árfolyammal készültek. A terv 1449 fős átlaglétszámra alapul, a bértör megkeretek emelésével nem számol. A beruházások

10. számú táblázat

Az MNB tárgyévi eredménye 2012-2016

adatok millió forintban

	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/2015
MNB bevételei összesen	478 965	530 962	802 983	449 763	333 534	74%
MNB ráfordításai összesen	518 776	504 667	775 623	355 311	279 253	79%
Tárgyévi eredmény	-39 811	26 295	27 360	94 452	54 281	57%
Jóváhagyott osztalék	0	0	0	50 000	0	-
Mérlegfőösszeg	10 681 897	11 437 974	12 640 588	11 495 507	10 054 901	87%
Tárgyévi eredmény aránya a bevételekhez	-8,3%	5,0%	3,4%	21,0%	16,3%	77%
Tárgyévi eredmény aránya a mérlegfőösszeghez	-0,4%	0,2%	0,2%	0,8%	0,5%	66%

Forrás: MNB éves beszámolók.

IT költségvonzatai és a felmerülő új igények miatt az IT költségeket a korábbi évihez képest 22%-kal magasabbra tervezték. A működési költségterv a tervezési fázisban meglévő ingatlanok használati és üzemeltetési költségeit vette figyelembe. A terv szerint a banki állományba tartozó gépkocsik mennyisége nem változik. A fegyveres őrzés-védelem költségelőirányzatát a 2017. évi díjak alapján végezték. Az Országos Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodahálózat költségeinek tervezésekor 18 irodával számoltak. A külföldi kapcsolattartó irodák esetében a már működő irodák és a megkötött szerződések alapján felmerült költségekkel kalkuláltak. A Bankbiztonsági Igazgatóság 2017-ben elfogadott stratégiájának megfelelő biztonságtechnikai beruházásokról a tervezési időszak lezárultáig nem születtek meg a döntések, így azok terven kívüli tételként valósulhatnak meg.

A működési költségterv 0,9%-al (0,4 milliárd forinttal) alacsonyabb, mint a 2016-os terv és 15,9%-kal (5,6 milliárd forinttal) magasabb, mint a 2016-os tényszám. A működési költségterv 41 037 millió forint összegében 1,5%-nyi központi tartalék szerepel. Legnagyobb részét, 57%-át a 23 437 millió forintban meghatározott személyi jellegű ráfordítások teszik ki, további 16%-ot, 6 682 millió forintot az üzemeltetési költségek, 12%-ot, azaz 4 929 millió forintot az egyéb költségek jelentenek. A tervben az értékcsökkenés 9%-os (3 727 millió forint), az informatikai költségek mintegy 6%-os (2 623 millió forint) részarányban jelennek meg. A korábbi évi tervszámokkal összevetve nagy átrendeződés a 2017-i évi tervben nem történt, az üzemeltetési és egyéb költségek részaránya némileg csökkent, igazodva a tényadatok alakulásához. A terv a költségeket tevékenységek szerinti csoportosításban is tartalmazza. A működési költségek mintegy 40%-a (16,1 millió forint) a felügyeleti tevékenységhez kapcsolódik.

A 24,5 milliós beruházási terv legnagyobb összegét, 17 639 millió forintot tesz ki az Értéktár program korábbi években jóváhagyott, még fel nem használt része. A konkrét beruházásokra, elsősorban informatikai fejlesztésekre és a meglévő ingatlanokra vonatkozóan a tervszámot 6 937 millió forintban határozták meg. A normál üzletmenethez kapcsolódó, de 2016-ról áthúzódó vagy átütemezett beruházások értéke 2 milliárd forint a tervben. A beruházási terv 2017 mellett 2018-ra és 2019-re is tartalmaz pénzügyi előirányzatot. 2018-ra 6 620, 2019-re 2 386 millió forintot határoztak meg a költséggazdák azon beruházások finanszírozására, melyek a folyamatos üzletmenet biztosítása miatt várhatóan felmerülnek, illetve a több évre elhúzódó beruházások esetén ezekre az évekre ütemezettek.

A 2017-re tervezett ráfordítások értéke 18 230 millió forint, ennek zöme a bankjegy- és érmegyártáshoz kapcsolódik, így a tervben látható költségeket a bankjegy kibocsátási programnak megfelelően kalkulálták. A bankjegygyártást alacsonyabb, a forgalmi érme-gyártást a korábbi évinél magasabb ráfordítással kalkulálták. A bank támogatási programjaihoz köthető 3 826 millió forint egyéb tervezett ráfordítás, így pl. a CSR stratégiához vagy az Értéktár programhoz kötődő támogatás.

A Felügyelőbizottság 2017. januári ülésén egyhangú határozattal tudomásul vette a Magyar Nemzeti Bank 2017. évi pénzügyi tervéről készített jelentését.

A 2017-es évre vonatkozó tervezési munka teljes körű és részletes értékelése a tényadatok ismeretében, az éves beszámoló hitelesítése után történhet meg.

3.4. A MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEK

A Számviteli igazgatóság negyedéves gyakorisággal tájékoztatja az igazgatóságot és a felügyelőbizottságot a működési költségek, a ráfordítások és a beruházások évközi alakulásáról. A 2016-os év egészére vonatkozó jelentés a 2017. március 31-i ülésen szerepelt a felügyelőbizottság napirendjén.

A jelentés a terv és tényadatokat összehasonlítható módon tartalmazza, továbbá beépítették mindazon tartalmi elemeket, melyeket a 2000. évi C. tv. valamint a Magyar Nemzeti Bank éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 221/2000 (XII.19.) Korm. r. ezen kiadások közé rendel és az MNB főkönyvében elszámolásra kerülnek.

A működési költségek alakulásáról a könyvvizsgáló jelentést készített, azok elszámolását a vonatkozó jogszabályokkal és a belső szabályzatokkal összhangban lévőnek találta.

A jegybanktörvény szerint a Magyar Nemzeti Bank az éves tervezett és tényleges működési költségek alakulásáról összehasonlító elemzést végez, melyet az Igazgatóság hagy jóvá. A könyvvizsgáló véleményével kiegészített elemzést az MNB a éves beszámolóval együtt megküldi az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának és az Állami Számvevőszéknek is.

Az alábbi táblázat az elmúlt két év tény és tervadatait mutatja. E szerint a működési költségek 2016-ban összesen 35 395 millió forintot tettek ki, melynek 60%-a személyi jellegű ráfordítás, 20%-a üzemeltetési költség

11. számú táblázat
Az MNB működési költségei 2015-2016

adatok millió forintban

	2015. évi terv	2015. évi tény	Index 2015 tény/ 2015 terv	2016. évi terv	2016. évi tény	Index 2016 tény/ 2016 terv
Személyi jellegű ráfordítások	22 368	19 712	88%	23 334	21 147	91%
IT költségek	2 041	1 894	93%	2 208	2 025	92%
Üzemeltetési költségek	6 069	5 771	95%	7 387	6 949	94%
Értékcsökkenési leírás	2 721	2 667	98%	3 068	2 951	96%
Egyéb költségek	5 747	3 845	67%	5 726	3 240	57%
Átvezetések	-737	-916	124%	-930	-917	99%
Működési költségek összesen	38 209	32 973	565%	40 793	35 395	87%
Központi tartalék	573	0	-	612	0	0%
Működési költségek főösszege	38 782	32 973	86%	41 405	35 395	85%
A személyi ráfordítások részaránya	59%	60%	102%	57%	60%	104%
Az IT költségek részaránya	5%	6%	108%	5%	6%	106%
Az üzemeltetési költségek részaránya	16%	18%	110%	18%	20%	108%
Az értékcsökkenési leírás részaránya	7%	8%	114%	8%	8%	111%
Az egyéb költségek részaránya	15%	12%	78%	14%	9%	65%
Az átvezetések részaránya	-2%	-3%	144%	-2%	-3%	114%

Forrás: MNB jelentések a működési költségekről.

volt. A költségnevek részaránya alig változott az előző évhez képest. Összességében a működési költségek mintegy 7%-kal haladták meg a 2015. évi értéket, ezen belül jelentősebb mértékben (20%) növekedtek az üzemeltetési költségek és mintegy 600 millió forinttal csökkentek az egyéb költségek.

A működési költségek tényleges összege a 2016-ra tervezett főösszegetől 6 010 millió forinttal elmaradt, annak 85%-a volt. Ezen belül valamennyi költségnevet a tervezett összeg alatt maradt.

A személyi jellegű ráfordítások megtakarítása közel 2,2 milliárd forint volt, az egyéb költségeken pedig mintegy 2,5 milliárdos megtakarítás jelentkezett. A személyi jellegű ráfordításoknál az alacsony tervteljesítés elsősorban a tervezettnél alacsonyabb létszámból és a kapcsolódó járulék-megtakarításból adódott. 2016-ban a KSH módszertannal számított 1466 fős tervezett létszám helyett a tényleges átlagléttség 140 fővel kevesebb, 1326 fő volt. Az év végére a létszámhelyzet javult, a december 31-i feltöltöttség már 92,2%-os volt. A személyi jellegű ráfordítások összegében a tervteljesítés 91%-os volt. Ebben döntő része a létszámalakulás miatt bérmegtakarításnak és a kapcsolódó járulék-megtakarításoknak volt. Szintén a létszámfeltöltöttség elmaradása miatt lettek alacsonyabbak a jóléti költségek, étkezési támogatások, kiküldetési költségek. Az egyéb bérköltségek 530 milliós tényszáma a tervet 20%-kal

megaladja, melyet a kilépők felmentési illetményei és a felügyelőbizottsági tagok megemelt illetményei okoztak. A reprezentációs költségeknél jelentkező megtakarítást a rendezvények olcsóbb lebonyolítása okozta.

Az informatikai költségeknél a terv 92%-ban teljesült, a megtakarítás elsősorban abból adódott, hogy a szoftverek üzemeltetési költségei és a tanácsadói díjak a tervezettnél kedvezőbben alakultak. A felügyeleti rendszerekhez kapcsolódó szolgáltatásokat, az IT biztonsági szakértői támogatásokat és egyéb tanácsadást a vártnál kevesebbszer kellett igénybe venni, emellett néhány beszerzés időbeni elhúzódása is szerepet játszott. Kiseb megtakarítás jelentkezett még a hardver- és telekommunikációs eszközök költségeiben, az adó jogszabályi változás ugyanakkor a vártnál magasabb adatátviteli díjakat eredményezett. Összességében az IT tény költségei 131 millió forinttal haladták meg a 2015-ös évi költségeket és 183 millióval maradtak el a 2016. évre tervezett összegtől.

2016-ban az MNB üzemeltetése 6,9 milliárd forintba került. Az üzemeltetési költségeken belül kerülnek elszámolásra az őrzésvédelem, a ingatlanok fenntartási költségei, a bérleti díjak, a készpénzlogisztika, a pénzszállítás és a vagyonbiztosítás kiadásai, a postai és telefonköltségek és az un. egyéb üzemeltetési költségek. Összességében az üzemeltetési költségek mintegy 20%-kal növekedtek egy év alatt, de a tervszámhoz

képest 6%-os megtakarítás mutatkozik. Az üzemeltetési költségek zöme az ingatlanokhoz kapcsolódik, azon belül is a legnagyobb összeget, több mint 4 milliárd forintot az őrzésvédelem jelenti. Az őrzésvédelem feladatát az MNB leányvállalata, az MNB-Biztonsági Zrt. látja el a korábban tervezettnél magasabb havi díjak mellett, az ott realizálódott nyereség azonban osztalék formájában megtérül a bank számára. Az ingatlanok fenntartási költségeinél megtakarítás történt a javítási munkák eltolódása miatt, a bérleti díjak alacsonyabb tényadatát pedig a tengerentúli irodák bérlésének eltolódása okozta.

Az MNB a felügyelőbizottságot arról tájékoztatta, hogy a 2016. évi értékcsökkenési leírás összege 2 951 millió forint volt, mely 117 millióval alacsonyabb a tervezettnél az elmaradó és áthúzódó beruházások miatt.

Az MNB egyéb költségként mutatja ki a jogi és közgazdasági tanácsadás költségeit, az audit díjakat, az oktatás-kutatás költségeit, az alaptevékenységhez és a felügyeleti tevékenységhez köthető kötelező hatósági és tagsági díjakat és a jegybanki kommunikációs költségeket is. A legnagyobb megtakarítás ezen költségek-nél jelentkezik, hiszen a tervteljesülés itt csak 57%-os. Különösen nagy, mintegy 1,5 milliárd forint a megtakarítás a kommunikációs költségeken az új közbeszerzési eljárás elhúzódása, a Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat lassabb bővülése és a tervezett fogyasztóvédelmi kiadványok elmaradása miatt. A tényleges jogi kiadások mintegy 500 millió forinttal maradtak el a tervtől, mert a Pénzügyi Békéltető Testülethez kapcsolódó állásfoglalásra a tervezettnél jóval kisebb számban volt szükség. Megtakarítás történt az oktatási költségeknél, az adatvásárlások és a kiküldetések költségeinél is. Összességében az egyéb költségek 2016. évi összege nem csak a terv-, de az előző évi tényadatnál is alacsonyabb volt mintegy 600 millió forinttal.

Az átvezetések arra szolgálnak, hogy a bank működési költségei soron az MNB beszámolója a ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa, itt számolták el pl. a saját informatikai fejlesztések teljesítményét. A tervhez képest megjelenő kisebb eltérést néhány belső fejlesztés 2017-re való áthúzódása okozta.

A Magyar Nemzeti Bank pénzügyi tervezésének szabályai szerint a működési költségek tervén belül a jóváhagyott igények változatlansága mellett keletkező pénzügyi előirányzat túllépések és a tervezéskor még nem ismert tételek fedezetéül központi tartalékot

kell képezni a tételes költségterv 1,5%-a mértékéig. A 2016-ra tervezett tartalék 612 millió forint volt.

3.5. AZ MNB LEÁNYVÁLLALATAINAK MŰKÖDÉSE ÉS GAZDÁLKODÁSA

A felügyelőbizottság 2016-ban is folyamatosan nyomon követte a leányvállalatok működését. A leányvállalatok gazdálkodási kérdései számos esetben szerepeltek az ülések napirendjén, néhány alkalommal az üléseket leányvállalati színhelyre szervezték, hogy a felügyelőbizottság tagjainak módja nyíljon a tevékenység és a vezetők még alaposabb megismerésére.

A Magyar Nemzeti Bank 2016. december 31-én az alábbi vállalkozások esetén birtokolt 100%-os tulajdoni hányadot: Pénzjegynyomda Zrt., Magyar Pénzverő Zrt., PSFN Kft., MARK Zrt., MNB-Jóléti Zrt., MNB-Biztonsági Zrt.

A Pénzjegynyomda Zrt. elsősorban az ország bankjegyszükségleteit hivatott kielégíteni, emellett okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő hazai és külföldi megrendelők számára. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi, magas szintű védelmi elemekkel ellátott termékek állnak.

A Magyar Pénzverő Zrt. elsődleges feladata a készpénzforgalomhoz szükséges forgalmi pénzermék és az MNB által kibocsátott emlékpénzermék előállítás. Szabad kapacitásai hasznosítására emlékérmeket, egyéb vereteket is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és import befektetésiaranytermékeket.

A Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.) feladata a válsághelyzetbe került pénzügyi szervezetek kezelése, ennek érdekében az operatív irányításuk ellátása, valamint adott esetben a zökkenőmentes kivezetése a pénzügyi közvetítőrendszerből. Feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeit védve látja el.

A Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt. (MARK Zrt.) célja, hogy hatékony módon tisztítsa ki a bankszektort nem teljesítő kereskedelmi ingatlanhitelállományának jelentős részét a bankrendszer mérlegéből. A társaság elsősorban intézményi vagy szakmai

befektetők számára követelés- és ingatlanportfólió kezelési szolgáltatást nyújt.

Az MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. feladata a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont fenntartása és üzemeltetése, a munkahelyi büfék üzemeltetése, valamint az MNB által meghatározott üdültetési és egyéb szolgáltatások pl. konferenciák, oktatások, továbbképzések, Tiszaroffra kihelyezett testületi ülések magas színvonalú biztosítása.

Az MNB-Biztonsági Zrt. végzi az élőerős őrzés-védelmi tevékenységet, ellátja az MNB hivatalos objektumainak védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási, valamint a pénzzállító gépjárművek karbantartási feladatainak végrehajtásában és rendezvénybiztosítási feladatokat is ellát.

A GIRO Zrt. üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert.

A KELER Zrt.-ben és a Budapesti Értéktőzsde Zrt.-ben a jegybanknak többségi tulajdonrésze van.

A 2016-os üzleti évben a PSFN Kft. és a MARK Zrt. saját tőkéje érdemben nem változott, minden más leányvállalat növelni tudta a saját tőke összegét. A Jóléti Kft. esetében a kiugróan magas tőkenövekményt a jegyzett tőke felemelése okozta. A leányvállalatok közül csak a Magyar Pénzverő Zrt. fizet osztalékot a tulajdonos részére. Az MNB tulajdonrész könyv szerinti értéke a bázisévi fordulónaphoz képest csak a Mark Zrt. esetében csökkent 21 700-ról 19 298 millió forintra.

12. számú táblázat

Főbb adatok az MNB leányvállalatok 2016. évi beszámolóiból

adatok millió forintban

	Árbevétel 2016	Tárgyévi eredmény 2016.12.31.	Jegyzett tőke 2016.12.31.	Tartalékok 2016.12.31.	Saját tőke 2016.12.31.	Saját tőke 2015.12.31.
Pénzjegynyomda Zrt.	13 483	1 634	10 627	4 113	16 374	14 740
Magyar Pénzverő Zrt.	2 925	148	575	691	1 414	1 346
PSFN Kft.	216	0	50	3	53	53
MARK Zrt.	1 584	-20	700	20 102	20 781	20 802
MNB-Jóléti Zrt.	637	-74	763	-113	576	79
MNB-Biztonsági Zrt.	2 980	675	210	718	1 603	388
GIRO Zrt.	5 148	459	2 496	6 402	9 357	8 898
KELER Zrt.	4 547	1 272	4 500	23 040	28 812	27 399
KELER KSZF Zrt.	30 537	133	1 823	3 857	5 813	5 680
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	2 134	73	541	5 432	6 046	5 973

13. számú táblázat

Főbb adatok az MNB leányvállalatok 2016. évi mérlegeiből

adatok millió forintban

	Befektetett eszközök 2016.12.31.	Forgóeszközök és aktív i. elh. 2016.12.31.	Saját tőke 2016.12.31.	Céltartalékok 2016.12.31.	Kötelezettségek és passzív i. elh. 2016.12.31.
Pénzjegynyomda Zrt.	12 173	5 516	16 374	0	1 314
Magyar Pénzverő Zrt.	401	1 080	1 414	0	67
PSFN Kft.	102	262	53	0	311
MARK Zrt.	789	20 320	20 781	54	274
MNB-Jóléti Zrt.	605	143	576	35	137
MNB-Biztonsági Zrt.	256	1 529	1 603	0	182
GIRO Zrt.	3 752	6 200	9 357	0	595
KELER Zrt.	7 767	99 999	28 812	122	78 832
KELER KSZF Zrt.	624	24 026	5 813	0	18 837
BÉT Zrt.	5 371	946	6 046	0	271

14. számú táblázat**Az MNB belföldi befektetései és kapott osztalékai**

adatok %-ban és millió forintban

	Tulajdoni hányad 2016.12.31.	Könyv sz. érték 2016.12.31.	Kapott osztalék 2016
Pénzjegynyomda Zrt.	100%	10 627	0
Magyar Pénzverő Zrt.	100%	575	80
PSF NKft.	100%	50	-
MARK Zrt.	100%	19 298	0
MNB-Jóléti Kft.	100%	569	-
MNB-Biztonsági Zrt.	100%	740	0
GIRO Zrt.	100%	9 779	0
KELER Zrt.	53%	643	0
KELER KSZF Zrt.	0%	7	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	81%	14 619	0

Forrás: MNB éves jelentés.

3.6. AZ MNB BERUHÁZÁSAI

Az MNB 2016. évi beruházásainak alakulását a felügyelőbizottság 2017. március 31-i ülésén tárgyalta. A 2016. évi, Értéktár programmal és ingatlanvásárlási tervvel kiegészített beruházási előirányzat 94 880 millió forint volt. Ebből 66 milliárd forintot ingatlanok vásárlására, felújítására terveztek, az Értéktár program műkincsek vásárlására szolgáló keretösszege pedig 20 milliárdot tett ki. További jelentősebb elemei a beruházási tervnek az épületek biztonságtechnikai rendszereinek cseréjéhez kapcsolódott, illetve informatikai eszközfejlesztésre és hálózatfejlesztésre irányult – ahogy a korábbi években is –, melyeknél a Bankbiztonsági igazgatóság és az Informatikai igazgatóság szerepeltek költséggazdaként. A 2016. évi beruházási terv teljesülése összességében alig több mint 5%-os, melynek egyik oka, hogy az Értéktár program keretében mindössze 559 millió forint költséget valósult meg. Az Értéktár program keretösszege ténylegesen nem terv, hanem keretszám, az elkölthető maximumot jelöli. Ehhez hasonlóan a még rendelkezésre álló maximum értéket mutatja az ingatlanvásárlásokra megszabott összeg. Ez az MNB igazgatósága által 2013-ban meghatározott, ingatlan beszerzésekre és felújításukra, elsősorban

oktatási és képzési feladatok megvalósítására, valamint szabadidős tevékenységek ellátására szánt 90 milliárd forintos keret maradványa. A normál üzletmenet beruházásaiban a teljesülés 42%-os. A tervezett beruházások egy része ugyanis elhúzódott vagy 2016-ban törésre került. A legnagyobb súlyt képviselő biztonságtechnikai beruházások a stratégia újrafogalmazása után 2017-ben kerültek újra az igazgatóság elé, így terven felüli tételként valósulhatnak meg 2017-ben.

3.7. A BÉT MEGVÁSÁRLÁSA ÓTA ELTELT IDŐSZAK TAPASZTALATAI

A BÉT megvásárlása óta eltelt időszak tapasztalatairól, a gazdálkodásról és a stratégiai elképzelésekről a felügyelőbizottság 2017. január 27-i ülésén kapott beszámoló.

A Magyar Nemzeti Bank 2015. december 9-én vált a Budapesti Értéktőzsde Zrt. minősített többséggel rendelkező tulajdonosává. 2016-ban az MNB a kiszármazások egy részének kivásárlásával a részesedését 81,35 százalékra növelte. Az MNB mellett a KBC (5,2 százalék) és a Concorde (4,17 százalék) rendelkezik 3 százalék feletti részesedéssel; az OTP, az Erste és a MOL birtokol még nagyobb tulajdonrészt. Az akvizíció illeszkedett a jegybank pénzügyi infrastruktúra-fejlesztési, illetve nemzeti tőkepiac-fejlesztési stratégiájában foglaltakhoz, miszerint a jegybank vállaljon a korábbiaknál nagyobb szerepet a kis- és középvállalatok hitelezési zavarainak enyhítésében, a nagyvállalatok gazdaságélénkítési célú támogatásában és törekedjék arra, hogy a tőzsde és a tőkepiaci finanszírozás Magyarországon is fókuszba kerüljön, a Budapesti Értéktőzsde pedig a korábbiaknál hatékonyabban szolgálja a nemzetgazdasági érdekeket és a kívánt versenyképességi fordulatot. A tőzsdei szerep növelését a NHP kivezetése és a 2020 után lecsökkenő EU-s források is indokolják.

A jegybank ugyanakkor már a vásárláskor jelezte, hogy a piacfejlesztésbe és piacépítésbe való befektetés rövidtávon az eredményesség romlásával jár együtt. Az üzleti tervek szerint azonban középtávon megtérül a befektetett tőke.

15. számú táblázat
A BÉT eredményadatai

adatok %-ban és millió forintban

	2014. évi tény	2015. évi tény	2016. évi tény	2016. évi tény/ 2015. évi tény
A. Tőzsdei tevékenység eredménye	544,02	571,16	77,68	14%
B. Pénzügyi műveletek eredménye	29,81	2,18	-3,62	-
C. Adózás előtti eredmény (A.+B.)	573,83	573,34	74,06	13%
D. Adózott eredmény	520,08	500,74	73	15%
Saját tőke	5 472,68	5 973,41	6 046	101%
ROE (adózott eredmény/saját tőke)	9,50%	8,38%	1,21%	14%

2016-ban a társaság tőzsdei eredménye láthatóan leromlott az igénybe vett szolgáltatások és a személyi jellegű ráfordítások – szakértői költségek, bérek, bónuszok – és a nemzetközi kapcsolatok költségei, valamint a marketing költségek megnövekedése miatt. A forgalom nem változott nagymértékben, a korábbiakhoz hasonlóan éven belül szezonálisan alakult, az azonnali piacon 8 százalékos növekedés, a határidős piac tekintetében 6,3 százalékos csökkenés következett be. A részvényszekció 2016. évi összesített napi átlagforgalma az év elején, majd novemberben lépte át a stratégiában rögzített 10 milliárd Ft-os küszöböt.

A tőzsde újonnan megalkotott, 2016-2020 időszakra vonatkozó stratégiájának központi elemei a piacszerkezet megújítása, a piaci aktivitás növelése, a befektetői bizalom erősítése és a KKV-k forráshoz juttatása. A kínálati és keresleti oldal élénkítése érdekében a BÉT

2016-ban kibocsátói roadshow-kat, nemzetközi és hazai tőkepiaci konferenciákat szervezett, útjára indította a BÉT Akadémiát és a tőkepiaci képzést nyújtó ELITE Programot. Egy speciális scoring módszertan alapján Magyarországon kb. 300 olyan társaságot azonosítottak, amelyek megjelenése a tőzsdén sikeres lehet. A „BÉT50 – 50 hazai vállalat sikertörténete” című tőzsde kiadvány közülük mutat be nemzetközi piacokon is helytálló vállalkozásokat. 2016-ban több sikeres új részvény- (ALTEO, Duna House) és kötvénykibocsátás (Eximbank, Wing Csoport) történt és jelentős előrelépések történtek a kereskedés technikai biztonságának növelésében is. A magyar tőzsde nemzetközi pozíciójának erősödését mutatja, hogy 2017 márciusában a Budapesti Értéktőzsde Zrt. mintegy 300 nemzetközi tőzsdét és tőkepiaci infrastruktúra szolgáltatót láthatott vendégül a World Exchange Congress rendezőjeként.

4. Az MNB 2016. évi beszerzési/ közbeszerzési eljárásai, tapasztalatai

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a közbeszerzési törvény (Kbt.) hatálya alatt áll (jelenleg a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény), így a 2016. évi beszerzésekre is e törvény rendelkezéseit kellett alkalmazni a közbeszerzési értékhatártól függően. A beszerzésekre vonatkozó részletes belső szabályokat a beszerzési eljárás megindításakor hatályos, a magyar Nemzeti Bank Gazdálkodási Kézikönyvéről szóló főigazgatói utasítás B fejezete tartalmazza.

A közbeszerzésekre vonatkozó, 2016-ban hatályos jogszabályok – a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI., valamint a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény – szerint a nemzeti közbeszerzési eljárások értékhatára

- árubeszerzés esetében 8,0 millió forint,
- építési beruházás esetében 15,0 millió forint,
- építési koncesszió esetében 100,0 millió forint,
- szolgáltatás megrendelése esetében 8,0 millió forint,
- szolgáltatási koncesszió esetében 25,0 millió forint.

A közszolgáltatói szerződésekre vonatkozó nemzeti közbeszerzési értékhatár

- árubeszerzés esetében 50,0 millió forint,
- építési beruházás esetében 100,0 millió forint,
- szolgáltatás megrendelése esetében 50,0 millió forint,
- építési koncesszió esetében 200,0 millió forint,
- szolgáltatási koncesszió esetében 100,0 millió forint.

A Gazdálkodási kézikönyv alapján a beszerzési eljárások három típusát különböztetjük meg:

- nettó 2 millió forint alatti egyéb beszerzés;
- nettó 2 millió forintot elérő, de a közbeszerzési értékhatárt el nem érő egyéb beszerzés;
- közbeszerzés.

A nettó 2 millió forint alatti beszerzési eljárásokat a költséggazdák saját hatáskörben folytathatják le.

A nettó 2 millió forintot elérő értéket meghaladó egyéb beszerzéseket és a közbeszerzéseket az MNB Központi beszerzési főosztálya (KBF) az érintett szakterületek támogatásával bonyolítja adott esetben a Kbt.-ben és a Gazdálkodási Kézikönyvben meghatározott eljárási szabályok megtartásával.

Az MNB Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) alapján 10 ún. „költséggazda” szervezeti egységet kell figyelembe venni a beszerzések vonatkozásában:

- Kommunikációs és pénzügyi ismeretterjesztési igazgatóság (KPI);
- Személyügyekért felelős ügyvezető igazgatóság (SZIG);
- Kézpénzlogisztikai igazgatóság (KPL);
- Bankbiztonsági igazgatóság (BBT);
- Informatikai biztonsági főosztály (IBF)⁵;
- Jogi igazgatóság (JOG);
- Informatikai igazgatóság (INF);
- Működési szolgáltatási főosztály (MSZ);
- Számviteli igazgatóság (SZV);
- Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ (PFK);

A fenti szervezeti egységeken túl az Értéktár program és a Felügyelőbizottság részéről érkező beszerzési igényekből tevődtek össze az MNB 2016. évben megvalósított beszerzései.

A 2016. évi beszerzési terv megvalósulása

A 2016. évben elindult/megkezdett eljárások adatai:

- szerződéskötéssel zárult 2016. november 30.-ig (115 db eljárás);
- 2016. decemberében várhatóan szerződéskötéssel zárul (81 db eljárás cca. 50%-a);
- folyamatban van, és szerződéskötés a 2017-es évben várható (81 db eljárás cca. 50%-a);
- 70%-ban a beszerzési tervben szerepelt a tétel, 30% ad-hoc beszerzési igény;

A Kbt. lehetőséget biztosít a közbeszerzési tervben nem szereplő eljárások (ad-hoc igények) lefolytatására,

⁵ Az IBF a BBT-ből vált ki, a költségek megosztására és az igények elhatárolására még nem került sor, így a jelentésben még valamennyi beszerzési igény a BBT neve alatt található.

az adott új tétellel az eljárás megindításakor a közbeszerzési tervet ki kell egészíteni.

Az ad-hoc igények miatt korrekciós közbeszerzési terv készült annak érdekében, hogy a Kbt. által előírt egybeszámitási kötelezettséget objektív módon lehessen elvégezni.

A költséggazdák által a 2016. évre **tervezett** beszerzések **számát, értékét** a 16. számú táblázat tartalmazza (A tervben olyan tételek is szerepeltek, amelyeket az érintett szakterület csak 2017-ben kíván elindítani, ezért ezekben az eljárásokban eredményesség szintén csak 2017.-ben lesz mérhető):

A költséggazdák által a **2016. évben szerződéskötéssel** lezárni **tervezett eljárások számát és értékét** a 17. számú táblázat tartalmazza.

Fentiek szerint a beszerzési tervben 352 darab tétel került rögzítésre, melyre vonatkozóan 169 tételnél jelezték a 2016 évi szerződéskötési igényt.

A lefolytatott beszerzési eljárásokban a 2016. november 30-ig szerződéskötéssel megvalósított eljárások számát, összértékét a 18. számú táblázat tartalmazza.

A 2016. évben november 30-ig a KBF által lebonyolított olyan beszerzési eljárások száma – melyekkel kapcsolatban a beszerzési igényt tervező szakterület a szerződéskötési igényét 2016. évre írta elő – a jelenleg rendelkezésre álló adataink alapján: 169 db.

Ebből szerződéskötéssel zárult eredményes eljárás: 115 db.

Ez az eredményességi mutató 68%. Ugyanez a vizsgálati szempontok alapján az összértékre vonatkozóan 38%-os eredményesség rögzíthető.

Költséggazda	Összes darabszám	Nettó beszerzési értéke (Ft)
INF	172	6 796 699 649
MSZ	82	1 378 654 549
BBT	45	862 621 900
SZV	3	1 217 990 000
SZIG	26	389 380 000
KPI	15	1 831 375 000
KPL	7	53 789 026
PFK	1	342 000 000
JOG	1	60 000 000
Összesen	352	12 932 510 124

Költséggazda	2016 évben szerződéskötési igény darabszám	2016 évben szerződéskötési igény értéke
INF	83	3 449 448 265
MSZ	27	611 723 000
BBT	23	349 739 400
SZV	3	1 217 990 000
SZIG	15	94 090 000
KPI	11	1 767 800 000
KPL	7	53 789 026
PFK	1	342 000 000
JOG	1	60 000 000
Összesen	169	7 946 579 691

Költséggazda	2016 évi szerződéskötés november 30.-ig (darabszám)	Értékhátár alatti	Közbeszerzés	2016-ban folyamatban lévő eljárások	Nettó beszerzési érték 2016 évben november 30.-ig megkötött szerződések alapján (Ft)
INF	62	21	41	43	2 344 973 460 Ft
MSZ	31	12	19	19	373 332 405 Ft
BBT	6	0	6	4	154 643 685 Ft
SZV	1	1	0	4	7 900 000 Ft
SZIG	3	2	1	2	24 400 430 Ft
KPI	11	8	3	6	153 509 510 Ft
KPL	0	0	0	2	
PFK	1	0	1	1	150 082 692 Ft
JOG	0	0	0	0	0
Összesen	115	43	71	81	3 033 962 182 Ft

19. számú táblázat				
Beszerezés tárgya	Nettó értéke	Szerződéskötés időpontja	Járulékos költségek	Egyéb
Bécsi ezüst levestál	6 000 000,- Ft	2016. április 07.	-	
Breuer gránitasztal	42 985 500,- Ft	2016. június 13.	szállítás 62 180 (bruttó) import ÁFA: 11 305 980	150 000 USD
Bedő Rudolf hagyaték	52 300 000,- Ft	2016. június 24.	-	
Kossuth dagerrotíпия	5 476 800,- Ft	2016. október 12.	szállítás, vámintézés: 1 617 053 (bruttó) import Áfa 1 536 173	20 000 USD
Kiss Ferenc gyűjtemény	235 000 000,- Ft	2016. november	-	aláírás alatt
II. Rudolf császár portré	4 500 000,- Ft	2016. november 16.	-	Aláírva, birtokbaadásra vár
Összesen:	346 262 300,- Ft		14 521 386, Ft	

Az Értéktárprogram és a Felügyelőbizottságra vonatkozó beszerzési adatok

Az Értéktár program keretében 2014-2018 között 30 Mrd Ft felhasználására van lehetőség, amelyből 2015.12.31-ig mintegy 9 Mrd Ft került kiadásra. 2016. január 01-től november 30-ig az alábbi beszerzések realizálódtak: A Felügyelőbizottság részére kötött szakértői szerződések az alábbiak szerint alakultak:

- jogi szakértő: 80.550.000,- Ft;
- egyéb szakértő: 9.500.000,- Ft;
- szakvélemény – keretszerződés, 2016. évben kifizetendő összesen: 6.000.000,-Ft;

A KBF szervezeti felépítése és a kapcsolódó kapacitások kihasználtsága

- A Központi beszerzési főosztály november 30-ig folyamatosan az optimális létszám alatt működött. A 2016-os év legnagyobb részében az egyidejűleg figyelembe vett létszám:
 - 5-6 fő beszerző;
 - 2-4 fő jogtanácsos;
 - 1 fő beszerzési asszisztens;

- A létszám pótlásnak érdekében lefolytatott felvételi eljárások eredményeként 3 fő beszerző felvétele várható 2017 január 02-től. A további feladatokhoz így megfelelő kapacitással rendelkezik majd a főosztály.

Összegezés

Összességében megállapítható, hogy a beszerzés 2016. évi megvalósulási volumene 68%, ami kifejezetten jónak minősíthető, összértékben ezen százalék azért marad el, mert a darabszámokhoz nem csak a legjelentősebb értékű eljárások tartoztak. A jelentősebb értékű eljárások előkészítésére és lefolytatására is kifejezetten jellemző, hogy előkészítésük az átlagosnál hosszabb ideig tart, az ajánlattevői kör „vitakedve” (előzetes vita rendezés, jogorvoslat) gyakori, ami szintén az eljárások elhúzódtását eredményezi.

A 2016-os évben indított jogorvoslatok száma a 2016. november 30-ig megindított 196 eljárásból: 2 db. Egy esetben elmarasztaló döntés született, míg a másik eljárásban a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata sikeresen megtámadásra került, a határozat felülvizsgálata iránt benyújtott kereseti kérelemnek az elsőfokú bíróság helyt adott.

5. Peres ügyek

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (MNB tv.) 14. § (3) bekezdése, valamint az MNB módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okirata 10.3.1.2. pontja alapján a felügyelőbizottság ellenőrzési hatásköre nem terjed ki az MNB tv. 4. § (1)-(9) bekezdésében meghatározott feladatokra, illetve azoknak az MNB eredményére gyakorolt hatására. A fentiek értelmében a felügyelőbizottság ellenőrzési hatásköre nem terjed ki a felügyeleti tevékenységre, illetve annak az eredményre gyakorolt hatására. A Hatósági perképviseleti főosztály által képviselt közigazgatási,- és közérdekű perek, illetve a közigazgatási nemperes eljárások a felügyeleti tevékenységhez kapcsolódnak, azzal szoros összefüggésben állnak, attól elkülöníteni nem lehet őket, amelyre tekintettel az imént említett jogviszonyokra a felügyelőbizottság ellenőrzési hatásköre nem terjed ki, így ezen perek nem kerültek a testület elé.

Fentiekre figyelemmel az MNB-nek 2016. december 31. napján összesen 102 peres eljárása volt folyamatban. A folyamatban levő eljárások közül 2 munkaügyi

per, melyeket az MNB volt munkavállalói indítottak az MNB-vel szemben, munkaviszonyuk megszűnésére tekintettel a megszüntetés jogellenessége megállapítása érdekében. Ezen túlmenően az MNB-nek 4 kártérítési pere, 24 közigazgatási jogkörben okozott kártérítés, 5 egyéb polgári pere – sajtóhelyreigazítási per, szerződés érvénytelensége iránti per -, 2 közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata iránti pere, továbbá 65 adatok kiadásával kapcsolatos pere volt folyamatban. A 2016. évben jogerősen 27 per fejeződött be. Ugyanezen évben 9 nemperes eljárás volt folyamatban melyekből 5 eljárás befejeződött.

Az MNB-nek 2016. december 31. napján összesen 91 olyan peres és nemperes eljárása volt folyamatban, amelyeket a Hatósági perképviseleti főosztály (HPF) tart nyilván. Az ügyek megoszlása típusuk szerint: 73 közigazgatási peres eljárás, 8 nemperes eljárás, 2 közérdekű peres eljárás, 8 PBT döntés felülvizsgálata irányuló eljárás. 2016. évben a HPF kezelésében levő ügyekben 98 jogerős bírósági döntés született, ezen ügyek közül 68 volt véglegesen lezárható.

6. Az MNB Ismeretterjesztési és Támogatási Bizottságának 2016. évi tevékenysége

Az Alaptörvény és a jegybanktörvény biztosítja a jegybank szervezeti, működési és gazdálkodási függetlenségét, ugyanakkor ez a függetlenség, továbbá az MNB jelentősége, társadalmi elismertsége és az általa kezelt köztulajdon társadalmi felelősséggel is jár. 2014 májusában jelent meg az MNB Alapokmánya, amelyben többek között lefektette társadalmi felelősségvállalásának alapelveit, majd a júniusban közzétett Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia meghatározta a jegybank kiemelt céljait és kijelölte a megvalósítást szolgáló program részleteit. Ennek középpontjában olyan, az MNB alapvető feladataihoz illeszkedő szakmai jellegű, valamint ösztársadalmi célok megvalósulását elősegítő tevékenység áll, ami tükrözi a hitelességet és szakmaiságot, értéket teremt, erősíti a társadalmi kohéziót, elősegíti a tudományos gondolkodást, valamint fejleszti a pénzügyi kultúrát. A jegybank társadalmi felelősségvállalási stratégiája a meghatározó külföldi jegybankok gyakorlatának figyelembe vételével került kialakításra.

A jegybank lehetőségeihez mérten stratégiai együttműködési megállapodások⁶ keretében, támogatások nyújtásával szerepet vállal a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében, a szakemberképzés és tudományos tevékenység támogatásában. Emellett karitatív célú adományozással is hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához.

A jegybanktörvény értelmében a felügyeleti tevékenység során kiszabott bírságból származó bevétel kizárólag a társadalmi felelősségvállalási programhoz kapcsolódó célokra fordítható. Az MNB gazdálkodási függetlenségéből ugyanakkor az is következik, hogy ne csak a bírságbevételekből, hanem elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül, lehetőségeihez mérten közvetlenül, illetve alapítványai útján, támogatások nyújtásával járuljon hozzá a nemzeti értékek,

a szellemi és kulturális örökség megőrzéséhez. A jegybank emellett szerepet vállalt a szakemberképzés, tudományos tevékenység támogatásában, valamint karitatív célú adományozással segítette a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javítását is. A jegybank támogatási aktivitása jelentős mértékben segítette elő a jegybank Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájában foglalt célok megvalósítását.

A jegybank társadalmi felelősségvállalási programjának 2016. évi megvalósításához kapcsolódó támogatási kifizetéseket a 20. számú táblázat foglalja össze.

6.1. A TÁMOGATÁSI CÉLÚ KIFIZETÉSEK NYILVÁNOS ELÉRHETŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Info tv.) 1. melléklete (általános közzétételi lista) alapján a gazdálkodási adatok körében negyedévente a közfeladatot ellátó szerv által nem alapfeladatai ellátására (így különösen egyesület támogatására, foglalkoztatottai szakmai és munkavállalói érdekképviseleti szervei számára, foglalkoztatottjai, ellátottjai oktatási, kulturális, szociális és sporttevékenységet segítő szervezet támogatására, alapítványok által ellátott feladatokkal összefüggő kifizetésre) fordított, ötmillió forintot meghaladó kifizetések összegét kell az adott szervezet honlapján közzétenni. Az erre vonatkozó adatokat a külön jogszabályban meghatározott ideig, de legalább 1 évig archívumban tartásával kell megőrizni. A jogszabályi előírásoknak való megfelelés érdekében az MNB honlapján az utolsó 1 év vonatkozásában, negyedéves bontásban teszi közzé az elvárt adatokat.

Az alábbi táblázatok az 5 millió Ft feletti támogatási célú kifizetéseket mutatják be negyedéves bontásban 2016-ra vonatkozóan.

⁶ A stratégiai együttműködési megállapodások a partnerek között kialakításra kerülő együttműködés általános keretrendszerét rögzítik, a jegybanki támogatás konkrét feltételeit az egyes programokhoz, projektekhez kapcsolódó egyedi megállapodások rendezik

20. számú táblázat	
Támogatási célú kifizetések	2016. évi felhasználás (millió Ft)
1. 2014-ben és 2015-ben kötött stratégiai megállapodások alapján nyújtott 2016. évi támogatások	623,1
2. Több évet átfogó, nem stratégiai együttműködések alapján nyújtott 2016. évi támogatások	167,5
3. Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ keretéből nyújtott támogatások	24,0
4. Egyedi igazgatósági döntés alapján nyújtott támogatások	395,5
5. Eseti támogatások	719,1
6. A CSR-stratégia megvalósítására felhasználható támogatási keret terhére nyújtott támogatások összesen (1+2+3+4+5)	1 929,2
7. Értéktár program keretéből történő átcsoportosítással nyújtott támogatás	500,0
8. Mindösszesen (6+7)	2 429,2

21. számú táblázat	
5 millió Ft feletti támogatási célú kifizetések 2016. I. negyedév (Ft)	
Támogatott intézmény	A támogatás összege
Budapesti Corvinus Egyetem	100 000 000
MNB Sportkör	100 000 000
Alapítvány a Közjéért	50 000 000
Magyar Közgazdasági Társaság	30 000 000
Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesülete	25 440 808
FIDE Magyar Tagozat Egyesület	20 558 171
Közép-Európai Idegsebészeti Alapítvány	12 000 000
Nemzeti Kultúráért Alapítvány	12 000 000
Városmajori Alapítvány az Ér és Szívbetegekért	8 000 000
Pro Progressio Alapítvány	6 000 000
Art Csertő Bt. (ismeretterjesztési célú kiállítás)	5 100 000
Kopint Konjunktúra Kutatási Alapítvány	5 042 000

23. számú táblázat	
5 millió Ft feletti támogatási célú kifizetések 2016. III. negyedév (Ft)	
Támogatott intézmény	A támogatás összege
Művészetek Palotája (MÚPA)	152 000 000
Magyar Állami Operaház	150 000 000
Kecskeméti Animációs Filmgyártó és Forgalmazó Kft.	50 000 000
Pannonhalmi Főapátság Alapítvány	30 000 000
OTP Fáy András Alapítvány	19 969 930
Szmracsányi Boldizsár szobrászművész	13 000 000
Három Királyfi Három Királynő Alapítvány	12 860 000
Nemzeti Kultúráért és Irodalomért Alapítvány	12 000 000
Egy Hullámhosszon Alapítvány	7 500 000
Magyar Vöröskereszt	6 200 000
„Ments Életet” Közhasznú Alapítvány	6 000 000
„Jót s Jól” a Szatmári Kistérségben Egyesület	5 500 000

22. számú táblázat	
5 millió Ft feletti támogatási célú kifizetések 2016. II. negyedév (Ft)	
Támogatott intézmény	A támogatás összege
Szentendre-Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közalapítvány	150 000 000
Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat	108 600 000
Reformáció 500. Évfordulójának Megünnepléséért Alapítvány	81 000 000
Alapítvány a Közjéért	50 000 000
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	30 000 000
Felnőtt Cisztás Fibrózisos Betegek Egyesülete	20 000 000
Symponia Alapítvány	15 000 000
Boszik Yvette Alapítvány	14 000 000
Kortárs Folyóirat Kiadó Kft.	13 600 000
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem	13 000 000
Nemzeti Színház Nonprofit Kft.	13 000 000
Képmás 2002 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	12 500 000
Fogadj Örökbe Egy Macit Alapítvány	10 000 000
Magyar Aktuárius Társaság	7 875 000
Együtt a Daganatos Gyermekéért Alapítvány	6 680 000
Csodalámpa Óhaj-Sóhaj Kívánságteljesítő Alapítvány	6 000 000

24. számú táblázat	
5 millió Ft feletti támogatási célú kifizetések 2016. IV. negyedév (Ft)	
Támogatott intézmény	A támogatás összege
Szépművészeti Múzeum	500 000 000
Budapesti Gazdasági Főiskola	60 000 000
Budapesti Corvinus Egyetem /*	37 800 000
Vitézi Ének Alapítvány	30 000 000
MNB Sportkör	30 000 000
Budapesti Gazdasági Főiskola /*	26 700 000
Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Betegeiért Alapítvány	25 000 000
Kodolányi János Főiskola	17 500 000
Art Today Kft.	16 000 000
Magyar Hospice Alapítvány	13 100 000
SOS Leukémiás Gyermekéért Alapítvány	12 000 000
Pécsi Tudományegyetem /*	8 100 000
Budapesti Műszaki Egyetem /*	8 100 000
Szegedi Tudományegyetem /*	7 800 000
Debreceni Egyetem /*	5 400 000

/* Az MNB Kiválósági ösztöndíjprogramjához kapcsolódó kifizetések

7. A Magyar Nemzeti Bank 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiája

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) Bankbiztonsági igazgatóságának vezetésében, személyi összetételében és szervezetében 2016. novembertől változás következett be. Az új vezetés áttekintette, illetve folyamatosan értékeli az MNB (bank)biztonsági helyzetét, a korábban elindult és tervezett stratégiai célkitűzések teljesülését. Az MNB igazgatósága a 2017. február 23-i ülésén a 37/2017. (02. 23.) számú igazgatósági határozattal fogadta el a Magyar Nemzeti Bank 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiáját.

7.1. A 2017-2019. ÉVEKRE VONATKOZÓ BANKBIZTONSÁGI STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEK

7.1.1. A kockázatokkal arányos védelem kialakítása és működtetése

A bankbiztonsági stratégia meghatározó eleme a **kockázatokkal arányos védelem kialakítása és működtetése**, amely a célirányos és arányos intézkedések mellett a költséghatékonyság alapja is egyben. Az ehhez szükséges működési háttér megteremtése érdekében áttekintésre, és amennyiben szükséges, újjászervezésre is került az elmúlt évek bankbiztonsági kockázatelemzési és kockázatkezelési gyakorlata.

7.1.2. Szabályozói környezet fejlesztése

A célként kitűzöttek megvalósításának egyik alapvető szüksége az egyértelmű, releváns és alkalmazható adminisztratív szabályozói és szerződéses környezet rendezettsége. Annak megteremtése érdekében folyamatosan zajlik a szabályozottság áttekintése, katalógizálása, szükség szerint változáskövetése, s a javítás érdekében javaslatok születnek mindazon, az MNB és munkavállalóinak napi működését irányító, kontrolláló dokumentumok és együttműködési szerződések tartalmi frissítésére, amelyek meghatározott és alkalmazott tevékenységek, illetve folyamatok szempontjából bankbiztonsági relevanciákat hordoznak.

A Bankbiztonsági igazgatóság saját belső működési környezetét, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített feladatkörét is figyelembe véve ezek a relevanciák elsősorban az MNB adatvagyonának (a nemzeti minősített, valamint a jogszabály által egyéb módon védett adatok) biztonságára, a humán- és fizikai működési kitétségek azonosítására, kezelési rendjére, továbbá a Bank virtuális infrastruktúrájának fizikai-mechanikai, elektronikai és élőerős védelmének kialakítására, fenntartására, azok megfelelésének és működésének szükség szerinti kontrolljára vonatkoznak.

Célkitűzés, hogy a Bankbiztonsági igazgatóság által végrehajtott intézkedések olyan védelmet biztosítsanak, illetve – elsősorban preventív típusú – kontrollok alkalmazását tegyék lehetővé, amelyekkel már a bekövetkezésük előtti szakaszban azonosíthatók és mérhetőek a biztonsági kockázatok és kitétségek. Így azok adminisztratív, operatív és kontroll-feladatkörünkben végrehajtott kezelése, hatékonyabban csökkentheti mind a vagyoni, mind a nem vagyoni (pl. reputációs) biztonsági események bekövetkezését, igény esetén a megfelelő minőségű információkkal támogathatja az arra jogosult felsővezetés tudatos kockázatvállalását. Amennyiben szükségessé válik, az előzményi kockázatértékelések adatai hatékonyan támogatják a detektáló és kárenyhítő intézkedések hatásfokát.

7.2. HUMÁNKOCKÁZATOK KEZELÉSE

7.2.1. Humánkockázati szempontból súlyponti területek/munkakörök meghatározása

A bankbiztonság alapfeladata a munkavállalók és az MNB objektumaiban feladatot ellátó külső beszállítói partnerek humánkockázat-kezelése, az MNB és infrastruktúrájának, adatainak és vagyonának megelőző-védelmének szervezése. Elemzések készülnek az MNB szakmai területeinek kitétségével kapcsolatosan, meghatározzák azon munkatársak, vezetők

körét, akik vonatkozásában fennáll a külső befolyás, illetve befolyásolás kockázata. Olyan preventív megoldások születnek (oktatás, technikai ismeretek, stb.) amelyek a valós idejű kockázatcsökkentést, illetve megoldást biztosítják. A szükséges belső adminisztratív, szabályozói környezet átvizsgálása és frissítése, valamint a kockázatkezelés során alkalmazott eljárásrendek háttere, áttekintése és újjászervezése már folyamatban van, míg a humánkockázat-elemzés során értékelendő, a bankbiztonság szempontjából releváns kockázati területek, munkafolyamatok azonosítása, az azzal összefüggő, rendszeres humán-kockázatelemzés dokumentált gyakorlatának kialakításával történik.

7.2.2. A külföldön tartózkodó munkavállalók biztonsági helyzetének stabilitása

Az MNB munkavállalóinak védelme során kiemelt cél a külföldön eseti, vagy rendszeres kiküldetésben, illetve tartósan foglalkoztatott munkatársak biztonsági helyzetének stabilitása, élet- és munkakörülményeik biztonsága. A jegybanki munkavállalók személyes- és feladatuk ellátáshoz köthető biztonságának támogatása érdekében lehetővé kívánják tenni a külföldi kiküldetésük, munkavállalásuk előtti egyéni biztonsági felkészítés elérhetőségét, középtávú célként pedig önállóan, illetve az MNB-Biztonsági Zrt.-vel, valamint a releváns rendvédelmi szervezetekkel együttműködve történik az állandó, ügyeleti rend szerint működő és az azonnali segítségkérést lehetővé tevő, saját részről pedig a segítségnyújtást biztosítani képes aktív képességek megszervezése. Az MNB külföldi képviselői irodái működésének kockázatcsökkentése érdekében – a lehetőségekhez mérten, illetve felsővezetői döntés alapján – megtörténik az érdekkörbe tartozó külföldi épületek védelme, amely során elsősorban az azok kiválasztása kapcsán felmerülő objektumvédelmi kockázatok azonosításával, vagy a már működő objektumok biztonsági környezetének rendszeres, vagy eseti átvilágításával segítik a biztonságos és az MNB érdekeit tükröző védelem kialakítását, fenntartását.

7.2.3. A munkafolyamatok biztonsági kontrolljaival, a jegybanki tevékenységek kockázataival, a szabályoknak való megfelelésével kapcsolatos feladatok

A jogszabályoknak, stratégiai dokumentumoknak, belső szabályoknak és etikai normáknak megfelelő működés, valamint az ezzel kapcsolatos biztonsági feladatok körébe tartozik az integritási kontrollmechanizmusok működtetése is. A feladatok körében a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemmel

kapcsolatos, az MNB üzleti tevékenységéhez kapcsolódó szabályozói, elemző-értékelési és bejelentési, valamint az üzleti partnerek értékelésével kapcsolatos tevékenység fejlesztése kiemelt stratégiai feladat, tekintettel arra, hogy ebben a témakörben 2017. II. félévében új európai uniós irányelv és az azt implementáló új törvény alkalmazása kezdődik.

A szervezeti integritással kapcsolatos feladatként a 2015-2018. évekre szóló Nemzeti Korrupcióellenes Program elfogadásáról szóló 1336/2015. (V. 27.) Korm. határozat 3. pont b) alpontjában a Kormány felkérte – többek között – az MNB elnökét, hogy szakpolitikai eszközeivel támogassa a programban szereplő célkitűzések megvalósítását, működjön közre a feladatok végrehajtásában, és saját stratégiájában kiemelt helyen szerepeltesse a korrupció megelőzés témáját, továbbá a korrupció elleni küzdelem keretében megvalósított együttműködés eredményeiről évente tájékoztassa a belügyminisztert. A feladatok végrehajtásának elősegítésére, a Nemzeti Védelmi Szolgálat koordinálásával Korrupcióellenes és Integritás Munkacsoport működik, amelynek munkájában a Bankbiztonsági igazgatóság is részt vesz. Ebben a témakörben stratégiai feladat a munkafolyamatok, szervezeti integritáskontrollok felülvizsgálata, módosítása; a módszertan kidolgozásában részt vevő tudásközpontokkal (pl.: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Állami Számvevőszék, Nemzeti Védelmi Szolgálat, nemzetbiztonsági szolgálatok) való együttműködés kialakítása, illetve fejlesztése; továbbá a biztonságtudatosság, az integritás erősítése témakörökben belső képzések folytatása.

7.2.4. Biztonsági oktatások fejlesztése

Az igazgatóság által tervezett középtávú biztonsági stratégia egyik meghatározó célja, hogy erősítse és elérhetővé tegye minden munkavállaló számára azoknak a biztonsági alapismereteknek a készség-szintű elsajátítását és alkalmazását, amelyekkel saját napi feladatellátása során, illetve vezetői hatáskörében aktívan képes feladatkörében eljárva részt vállalni a biztonsági kockázatok felismerésében, jelzésében, szükség esetén a megelőző célú bankbiztonsági javaslatok saját munkafolyamataihoz illesztésében és alkalmazásában, valamint a kezelésére, vagy felügyeletére bízott biztonságtechnikai rendszer üzemeltetésében. A stratégia elkötelezett abban, hogy a védett személyi kör napi feladataihoz illeszthető, a tevékenységeink kockázatait is figyelembe vevő, tervszerű és rendszeres oktatása, akár egyéni felkészítése megtörténhessen, amelynek megvalósításához az aktuális biztonság- és kockázattudatosság szintjét fejlesztendő, frontális és

elektronikus oktatás felhasználásával, – az elsajátított tudás számonkérése mellett – a kialakított képességek támogatásával és banki gyakorlatba történő integrálásával szükséges előrelépni.

7.2.5. Az MNB objektumainak fizikai-mechanikai, elektronikai és élőerős védelme

Az igazgatóság alaptevékenységéből fakadóan saját-erővel biztosítja az MNB objektumainak fizikai-mechanikai, elektronikai, az MNB-Biztonsági Zrt. közreműködésével pedig élőerős védelmét, valamint az ehhez kapcsolódó biztonsági tevékenységet. Az MNB és az érdekkörébe tartozó objektumok védelmének fejlesztése terén kiemelt célkitűzés az európai jegybanki követelményeknek történő megfelelés szem előtt tartásával a védelmi szint növelése, illetve az MNB-ben a bankbiztonsági szakterületen kívüli alkalmazott, de a bankbiztonsági szintjét emelő – így egyes biztonsági részfeladatok megbízhatóságát támogató – hazai és nemzetközi standardok, jó gyakorlatok integrálása és alkalmazása. A stratégia időszakában megvalósítandó legfontosabb biztonságtechnikai projekt az MNB Szabadság téri székházában és a Logisztikai központban a biztonságtechnikai rendszerek fejlesztése, cseréje. A műszaki és építészeti koncepcióról szóló előterjesztést az igazgatóság a 11/2017. (01. 30.) számú határozattal fogadta el.

Annak érdekében, hogy a Magyar Nemzeti Bank és a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok megfelelően el tudják látni feladataikat, a működési, biztonsági kockázataikkal arányos biztonsági eljárásokat és infrastruktúrát kell működtetni. Ennek kialakítása során biztosítani kell, hogy a veszélyeztetettség minimalizálása mellett tevékenységét zavartalanul végezhesse, reputációja ne csökkenjen. A biztonsági és működési kockázatok minimalizálása és az elvárt működési színvonal jelen helyzet fenntartása mellett kivitelezhetetlen. A megvalósítandó biztonságtechnikai rendszer megfelel az európai uniós jegybankok standardjának, azonban a hazai, hasonló biztonsági besorolású objektumokban alkalmazott biztonságtechnikai rendszerekhez képest korszerűbb, fejlettebb és követendő példaként szolgálhat.

7.2.6. Az MNB leányvállalatai biztonsági tevékenységének támogatása

Az MNB közvetlen többségi tulajdonosi érdekeltségébe tartozó leányvállalatok működésének egységes szabályozásáról rendelkező 234/2016. (12. 19.) számú igazgatósági határozat alapján tervezi és hajtja végre

az igazgatóság az MNB érdekkörébe tartozó leányvállalatok biztonsági alapfolyamatainak azonosítását, támogatását, az arra irányuló egységes ajánlások és eljárásrendek kidolgozását, integrálását, a biztonsági irányelvek meghatározását. A leányvállalatok biztonságának integrált működését, valamint kontrollját célzó együttműködés továbbá lehetőséget teremt az egyenszilárdságú védelem és követelményrendszer megalapozása mellett, a bankbiztonsági tevékenység alapfeladatainak, definícióinak egységes értelmezésére, illetve a már működőképes és alkalmazható helyi szintű jó gyakorlatok szélesebb körű megvitatására, az arra alkalmasak további illesztésére is.

A stratégia célkitűzése, hogy az azonos alapokon nyugvó, ugyanakkor eltérő biztonsági környezetben működő leányvállalatok biztonság-tervezési és irányítási képességei azonos szakmai és módszertani alapokon álljanak, biztonsági tevékenységük végrehajtása, illetve a kockázatok azonosítása lehetőség szerint megegyező elvek szerint történjen. A fentiek megvalósításával – első szakaszban a definiálható alapfeladatok, folyamatok, kockázatok, illetve képességeik azonosításával – mind a leányvállalatok, mind a tulajdonosi jogkört gyakorló MNB képes lehet egységesen értelmezhető és átfogó képet kapni az érdekkörébe tartozó leányvállalatok biztonsági helyzetéről, a támogatás és együttműködés lehetőségeiről, a beruházási, fejlesztési igényeiről. A tervezett intézkedéseink megvalósításával az irányítási és kockázatkezelési képességek javítása mellett, a stratégia egyúttal a költséghatékonyságot is szem előtt tartja.

7.2.7. A működési kockázatok kezelésében, az üzletmenet-folytonosság biztosításában való részvétel

Az igazgatóság feladatai során számos olyan, az MNB működési folyamatainak biztonságát napi szinten támogató feladatot végez, amely infrastruktúra elemeinek megbízható működését (pl. virtuális infrastruktúra működési környezete, elektronikus adatvagyron védelme, banki műveletek, közműellátás, épületgépészet stb.) további szervezeti egységek biztosítják. Az egyes feladataik végrehajtásához szükséges biztonsági környezet megbízható működtetése, illetve annak kríziseseménykor is biztosított védelme ugyanakkor alapvető szükséglet mind a napi, mind a rendkívüli események során végrehajtandó feladataik ellátásához, működési rendjük fenntartásához, így a szervezeti egységek közötti együttműködés és a biztonsági típusú folyamatok összehangolása mind a biztonsági folyamatok infrastruktúra igénye (pl. közművek), mind

pedig a banki működési folyamatok fenntartása érdekében alapvető.

Az ezek során felmerülő erőforrások fenyegetettségét, a működésbiztonság hibátűrését, valamint a kapcsolódó áthidaló-képességeket és a szolgáltatások folytonosságának biztonságát közös együttműködéssel felmérve válik képessé az igazgatóság az MNB üzletfolytonossági képességeinek – bankbiztonsági szempontú – támogatására és a veszélyhelyzetek kezelésére. A fentiek érdekében az üzemeltetői feladatokat ellátó szervezeti egységeken túl az MNB üzletfolytonosságának tervezéséért felelős Kockázatkezelési főosztállyal is lezajlik a szakterületi tervek egyeztetése, közös tesztelése, felkérés esetén történő felmérése, miközben az igazgatóság biztonsági támogatást nyújt az MNB működésbiztonságának fenntartásában közvetlenül részt vevő szervezeti egységek veszélyhelyzetben történő működőképességének fenntartásához.

7.3. VÉDELMI IGAZGATÁSI TEVÉKENYSÉG

Stratégiai célként határozható meg az üzletbiztonság (üzletmenet-folytonosság) támogatása, illetve a védelmi igazgatási feladatkörből fakadóan a létfontosságú infrastruktúrák/rendszerlemek biztonságának fenntartása, fejlesztése, a belső -és külső krízishelyzetek, továbbá a honvédelmi kötelezettségeinkből fakadó együttműködések fejlesztése. A pénzügyi ágazathoz tartozó létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 330/2015. (XI. 10.) Korm. rendeletben meghatározottak alapján a Bankbiztonsági igazgatóság látja el az üzemeltetőként az MNB-t terhelő biztonsági összekötői, a hatóságok közötti kapcsolattartói feladatokat, valamint az érintett szakterületekkel együttműködve az MNB-re háruló ágazati javaslattevő és ellenőrző

hatósági feladatok ellátásában a kritikus infrastruktúráként kijelölt és az MNB által felügyelt pénzügyi intézmények, a felügyelt pénzügyi infrastruktúrák és a készpénzlogisztikai ellenőrzés alatt álló pénzfeldolgozók és pénzszállítók tekintetében a biztonsági szakmai javaslattevői és ellenőrzési feladatokat.

7.4. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK FEJLESZTÉSE

A bankbiztonsági stratégia egyik elemeként, az igazgatóság alapfeladataihoz igazodva, de a tágabb (bank) biztonsági szakmai kihívásokat is figyelembe véve történik a különféle együttműködések fejlesztése.

A Jegybank, mint a hazai pénzügyi szektort érintő meghatározó és felelős szereplőjének biztonsági szervezeteként, – az MNB és érdekkörébe tartozó vállalatok biztonságát támogató hivatalos szervezetek képviselőivel történő együttműködést meghaladóan – az MNB Bankbiztonsági Fórum szervezetének kezdeményezésével és a pénzügyi/piaci szektor bankbiztonsági szervezeti egységeinek együttműködésével támogatni kívánjuk a tágabb érintetti körbe tartozó pénzintézetek biztonság- és kockázattudatosságának fejlesztését, hosszabb távon közös módszertani (bankbiztonsági) elvek és irányok megteremtésének lehetőségét.

Célszerűnek tűnik a piaci szektor napi kihívásainak közvetlen megismerése is, a jó gyakorlatok megosztásának lehetőségén túl, az eredményesebb kockázatcsökkentés és krízisekre történő reagálóképesség érdekében egyaránt. A Fórum egyes rendezvényei akár olyan „nyitott” szakmai műhelyként is funkcionálhatnak, amelyek innovációs bázisként működhetnek és motivációt nyújthatnának a bankbiztonság és biztonságtechnika iránt érdeklődő, elkötelezett és szakképzett pályakezdő munkatársak szakmai orientációjában, fejlesztésében is.

8. Az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. működésének és erőforrásainak bemutatása

A Magyar Nemzeti Bankot (a továbbiakban: MNB) a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 1. § (1) bekezdése, valamint az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények köréről szóló 24/1997. (III. 26.) BM rendelet 1. § n. pontja alapján fegyveres biztonsági őrseggel kell védeni. Az MNB Igazgatósága úgy rendelkezett, hogy az MNB fegyveres biztonsági őrseggel történő őrzését 2015. március 1. napjától kiszervezi és ezt a feladatot az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MNB-Biztonsági Zrt. / Társaság) szolgáltatóként látja el. A Társaság két szakmai tevékenységi ága a fegyveres biztonsági őrzés, valamint a személy- és vagyonvédelem.

8.1. FEGYVERES BIZTONSÁGI ŐRZÉS (FBŐ)

A Zrt. FBŐ tevékenységét állandó hatósági felügyelet mellett látja el. Az ORFK Rendészeti Főigazgatójának 29000/347-20/2015. Ált. határozatában a fegyveres biztonsági őrseg létszámát 2016. április 18-i hatállyal az addigi 112-ről – a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) átköltözése miatt – 122 főre emelte. Ennek érdekében a második negyedévben 14 fő – a feladatra alkalmas – személy- és vagyonőr FBŐ-vé történő átképzése történt meg, akik 2016. augusztus 15-én sikeres vizsgát tettek.

A fegyveres biztonsági őrseg létszámát 2016. december 31-i állapot szerint az alábbi táblázat mutatja be:

FBŐ	őrsegparancsnok:	őrsegparancsnok-h.:	őrparancsnok:	őrparancsnok-h.:	őr:	összesen:
Jóváhagyott:	1	1	16	8	96	122
Ténylegesen meglévő:	1	1	16	8	91	117

8.2. SZEMÉLY- ÉS VAGYONVÉDELEM

A Tiszaroffi létesítmény élőerős őrzésvédelme 11 fő személy- és vagyonőr biztosításával történik, az MNB egyes rendezvényeinek (pl. Lámfalussy rendezvény, szakmai konferenciák, családi nap stb.) élőerős őrzésvédelme és értékszállítási feladatok végrehajtása a Szolgáltatási Szerződésben meghatározott, szolgáltatási helyhez nem köthető egyéb személy- és vagyonvédelmi tevékenység keretében zajlik.

8.3. AZ ÁLLOMÁNY KÉPZÉSE

Az MNB-Biztonsági Zrt. megalakulásakor célul tűzte ki, hogy a jegybank védelmére kiválóan képzett őrzésvédelmi személyzetet biztosít, ennek érdekében, az állomány részére szükséges szakmai felkészítés infrastrukturális háttérének biztosítására komplex szolgáltatási szerződést kötött a Magyar Honvédség Altiszti Akadémiájával, ahol az éves kiképzési tervben meghatározottak szerint az állomány minden tagja – lehetőség szerint – havi két alkalommal komplex képzési foglalkozásokon vesz részt. A képzési tematika összeállításakor elsődleges célkitűzés volt az állomány meglévő készségeinek fejlesztése és hiányosságainak kiküszöbölése. A kondicionális és lövészet területen jelentkező jelentős mértékű képzetlenség és felkészületlenség kiküszöbölése a 2016. év során folyamatosan zajlott, melynek köszönhetően az állomány egészét tekintve jelentős fejlődés mutatható ki. A fizikális képzésekért elsődlegesen felelős közelharc instruktor a képzések során és azokkal összefüggésben táplálkozási és életvitelbeli tanácsokat is ad az állomány tagjainak,

valamint igény esetén személyre szabott edzéstervet készít részükre.

2016. március végére lezajlott az állomány átképzése az újonnan rendszeresített H&K P30 típusú maroklőfegyverekre, az állomány sikeres típusátképző vizsgát tett, melynek eredményeként az állomány tagjainak biztonságos és szakszerű fegyverkezelése kimutathatóan javult. A 2016. évben a lőkiképzési és vizsgáztatási feladatok végrehajtása során mindösszesen 65.050 db lőszert használtunk fel.

A 2016. év folyamán az állományból 43 fő végezte el az alapfokú sugárvédelmi tanfolyamot, a pénzszállító páncélgépjármű vezetéséhez szükséges PÁV I-es alkalmassági vizsgálaton 2 fő munkavállaló vett részt, így összesen 5 fő munkavállaló láthatott el az FBŐ tevékenységén kívül páncélgépjármű vezetői feladatokat is. 2016 októberétől az állomány részére – a Készenléti Rendőrség munkatársai által megtartott – csomagátvizsgáló berendezések működtetésével kapcsolatban képzés zajlott, mely 2017 márciusában ért véget: 52 fő szerezte meg a végzettséget.

8.4. A SZOLGÁLAT ELLÁTÁSÁHOZ NÉLKÜLÖZHETETLEN ESZKÖZÖK

A társaság részére az ORFK Rendészeti Főigazgatójának 29000/347-20/2015. Ált. határozata a létszám emelésével együtt engedélyezte további 10 db maroklőfegyvert vásárlását, melynek beszerzését további intézkedésig elhalasztotta. A vásárlás elhalasztása az őrség harckészültségét nem veszélyezteti.

Az átvett FBŐ állomány szolgálati egyenruhája a kihordási időt részben elérte, illetve túlhaladta. A ruházat folyamatos pótlása, illetve az új felszerelők részére a szükséges egyenruha biztosítása a Milipol Zrt.-vel kötött keretszerződés keretében történt. Az őrzésvédelmi feladatok végrehajtásához 27 db rejtve viselhető lövedékálló mellény beszerzése is megtörtént. Mivel a lövedékálló mellény jellegénél fogva személyhez kötött, ezért 2017. évben további beszerzések szükségesek.

A szolgálati feladatok folyamatos, magas szintű ellátása érdekében 6 db személygépjármű és 1 db pickup gépjármű üzemeltetése is folyamatos, a jelentés elkészültéig balesetmentesen.

8.5. A TÁRSASÁG 2016. ÉVI GAZDÁLKODÁSÁNAK ÁTTEKINTÉSE

A társaság teljes árbevétele a 2016. évben 2.980Mft. Az MNB-től származó árbevétel a 2016. évben 2.952Mft, mely a Pénzügyi Tervben elfogadott szinten alakult. A Zrt. a Tiszaroffi őrzésvédelmet 2016. július 1-től 2016. november 17-ig közvetlenül az MNB-Jóléti Kft. irányába látta el, mely kapcsán 28Mft árbevétel realizálódott. A Társaság 2016. évi működési költségei 2.100Mft-ot tettek ki, mely költségek döntő hányadát (91%) a személyi jellegű ráfordítások határozták meg. A működésből eredően a Társaság 2016. évi adózás utáni eredménye 674,7Mft-ot tett ki, melyet a tulajdonos osztalékként tervez kivenni.

26. számú táblázat

	H&K P30 pisztoly:	H&K MP5 géppisztoly:
Jóváhagyott:	122	32
Meglévő:	112	32

9. A Magyar Nemzeti Bank külképviselteinek tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank jelenlegi vezetése hivatalba lépését követően deklarált stratégiai célként határozta meg, hogy néhány éven belül a magyar jegybank a világ legjobb és legelismertebb jegybankjai közé zárkózzon fel. Az ily módon elismert jegybankok a monetáris műhelymunka és más jegybanki alapfeladatok magas szakmai színvonalon történő ellátása, illetve a kormány nemzetgazdasági céljainak megfelelő támogatása mellett hazai és nemzetközi elismertséget vívnak ki maguknak mind szakmai konferenciákra történő rendszeres meghívások és az ezáltal generált tudásmegosztás, mind pedig a következő közgazdász generáció kinevelése és megfelelő színvonalú képzésükben való közreműködés formájában. Ezen cél eléréséhez vezető egyik lépésként – a jegybanktörvényben meghatározott elsődleges jegybanki célokat és alapvető feladatokat támogatva és más európai országok jegybankjaihoz igazodva, így az Európai Központi Bank, a német, a francia, az olasz vagy az osztrák jegybankok példáit követve, valamint saját korábbi gyakorlatához visszatérve (korábban az MNB hét nemzetközi irodát tartott fenn) – az MNB vezetése kapcsolattartó irodák megnyitását határozta el Németországban (Hamburg), Franciaországban (Párizs), Olaszországban (Róma), az Egyesült Államokban (New York), Argentínában (Buenos Aires) és Libanonban (Bejrút).

A jegybanki kapcsolattartó irodák megnyitásával az MNB célja, hogy a magyar jegybankot és a bankban folyó elemző munkát mindjobban bekapcsolja a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe, illetve erősítse a társ- és partnerintézményekkel fennálló szakmai együttműködést. Az irodák révén bővülő kapcsolati háló lehetőséget biztosít a világ élvonalába tartozó, illetve a regionálisan vezető szerepet betöltő pénzügyi intézményekkel kialakított, már működő kapcsolatok erősítésére, új kapcsolatok építésére, a nemzetközi együttműködési formák bővítésére és egy sokkal szorosabb szakmai kapcsolatrendszer kialakítására.

Külföldi képviseleti irodák működtetése egyáltalán nem idegen az uniós jegybankok körében, sőt több EU-s tagállam jegybankja kiterjedt irodahálózatot tart fenn a világ nagyobb pénzügyi központjaiban. Néhány

kiragadott nemzetközi példaként érdemes megvizsgálni az egyik legjelentősebb uniós jegybank, a Deutsche Bundesbank vagy az olasz jegybank kiterjedt képviseleti hálózatát. A New York-i és a tokiói önálló fenntartású képviselők mellett a Bundesbank 2016-tól képviselőket küld a Németországi Szövetségi Köztársaság londoni, moszkvai, isztambuli, sao pauloi, pretoriai, mumbai, pekingi és szingapúri nagykövetségeire, illetve konzulátusaira. Emellett a Bundesbank monetáris- és pénzügyi piaci szakértőket delegált Németország brüsszeli uniós, valamint a párizsi OECD állandó képviselétére is. A Banca d'Italia képviseleti irodát tart fenn New York-ban, Tokióban és Londonban, illetve kiküldöttjei jelen vannak Abu Dhabi, Peking, Berlin, Kairó, Isztambul, Brüsszel, Moszkva, Újdelhi, Pretoria Sao Paulo és Washington városaiban. Ezek részben önállóan fenntartott irodák, részben pedig az adott nagykövetségeken mint jegybanki alkalmazottak tevékenykednek a kiküldöttek.

A jegybanki függetlenség MNB tv.-ben deklarált szabályai teremtettek alapot arra, hogy az MNB tv. rendelkezéseinek hatékonyabb érvényesülése, illetve a nemzetközi együttműködés erősítése érdekében az MNB is létrehozza a nemzetközi irodáit. A nemzetközi irodák munkatársait nyílt pályázati felhívással, jelentős túljelentkezés mellett, háromfordulós bírálati eljárás után választotta ki a jegybank. A kiválasztott célállomások közül az MNB hamburgi irodája 2015. júliusi megnyitását követően augusztus elején kezdte meg működését Párizsban a külképviselet, illetve 2016. január 19-én megnyílt a római iroda is. Az irodák megnyitásáról az MNB minden esetben tájékoztatta a közvéleményt. A további irodák esetében jelenleg a színvonalas munkához szükséges működési feltételek biztosításának előkészítése, a szükséges jogi és adminisztratív feltételek megteremtése folyik. A legkedvezőbb lehetőségek felkutatása körültekintő egyeztetéseket és piackutatást tételez fel. A bejrúti iroda megnyitása ugyanakkor az elmúlt időszak biztonsági kockázatainak erősödése miatt egyelőre nincsen napirenden.

Az MNB külföldi képviselteinek feladata elsősorban az adott célország és a tágabb értelemben vett régió

pénzügyi, gazdasági folyamatainak figyelemmel kísérésére, de ezzel együtt a társadalmi, kulturális, felsőoktatási és egyéb folyamatokat is elemzik, azokról rendszeres és ad hoc jellegű tájékoztatókat készítenek a kiküldöttek. Emellett kapcsolatokat építenek a helyi célcsoportokkal, szakmai szervezetekkel, onnan információkat gyűjtenek és csatornáznak be egyrészt a helyben, másrészt a Budapesten készülő jelentésekbe. Továbbá az MNB vezetésének igényeihez, a bank aktuális, napi rendszeres, illetve esetenkénti stratégiai feladataihoz igazodva különböző témákban tájékoztató anyagokat készítenek. Elemző, kutatási tevékenységük során erősítik az együttműködést a Magyar Nemzeti Bank és a helyi jegybanki és pénzügyi világgal, szakmai szervezetekkel, illetve az MNB erősödő és szélesedő oktatási tevékenységének megismertetése és népszerűsítése érdekében kapcsolatot alakítanak ki az adott desztináció kiemelkedő felsőoktatási intézményeivel.

Az MNB kapcsolattartó irodáinak további általános célja a magyar jegybank reprezentációja az adott városban és a tágabb értelemben vett régióban. A jegybanki tevékenységhez kapcsolódó helyi intézményekkel, véleményvezérekkel, közszereplőkkel, az akadémiai szféra képviselőivel való kapcsolatfelvétel olyan hozzáadott értéket képvisel az irodák feladatainak ellátása során, ami itthonról nem helyettesíthető. Jellemzően a jegybanki szakértők közötti együttműködés mindig csak a központi banki feladatoknak egy-egy szűk szegmensére összpontosít, a kapcsolattartó irodák munkatársainak állandó jelenléte ugyanakkor átfogó keretet biztosít az intézményi szintű együttműködéshez, amely révén összbanki szinten is erősödni képes a kooperáció.

Összefoglalva az irodák munkatársai tevékenységük során képviselik a Magyar Nemzeti Bank érdekeit, az alapvető folyamatok mellett figyelemmel kísérik a térség hazánk számára fontos újdonságait, a pénzügyek, az oktatás, a tudományos élet vagy a kultúra területén megjelenő innovációit, az itt szerzett információkról tájékoztató anyagokat készítenek. Az irodák által elért eredmények – az irodák tevékenységének jellegéből adódóan – nehezen számszerűsíthetőek, de határozottan kijelenthető, hogy a nemzetközi kapcsolattartó irodák létrehozásukat követően megfelelőképpen integrálódtak a Magyar Nemzeti Bank szervezetébe és tevékenységébe, az ott folyó elemző munka és az elkészített anyagok az MNB vezetése és munkavállalói számára közismertek, az MNB elemzői és döntés-előkészítő munkájához nagy hozzáadott értékkel bírnak.

Az MNB nemzetközi irodáit kis létszámú (2-4 fő), az adott régióban munkatapasztalattal bíró, a térség gazdasági, pénzügyi viszonyait jól ismerő szakemberekből álló stáb működteti. A nemzetközi irodák működtetésére fordított költségek alapvetően az irodák bérlésével összefüggő költségekből és az ott dolgozó munkatársak munkabéréből, juttatásaiból állnak. A külföldi irodák munkatársai az MNB munkavállalóira érvényes bérezésben, juttatásban részesülnek, analogikus szabályként figyelembe véve a tartós külszolgálatról és az ideiglenes külföldi kiküldetésről szóló 172/2012. (VII. 26.) sz. kormányrendelet előírásait is. Az MNB külföldi irodáinak működtetéséhez kapcsolódó dologi kiadások két nagy tételből tevődnek össze: ezek a kiadások egyrészt az irodák bérléséhez, másrészt a munkavállalók lakhatásához kapcsolódnak. Az MNB a működési hatékonyság és a piaci viszonyok figyelembevételével választja ki a képviseleti irodák elhelyezésére szolgáló megfelelő ingatlanokat. Az MNB igazgatóságának döntése alapján kizárólag bérleti szerződések megkötésére kerül sor, az MNB ilyen célból külföldön nem vásárol ingatlant. Az irodák valamennyi helyszínen teljesen berendezett és felszerelt, több helyiségből álló irodai egységeket jelentenek, melyek bérleti díja a teljes körű üzemeltetési költséget és a biztonsági szintnek megfelelő védelmi előírások által meghatározott szolgáltatások költségét is tartalmazza.

A szakmai feladatok magas színvonalú ellátásához elengedhetetlen, hogy a képviseleti irodák munkatársai számára adott legyen a lehetőség, hogy az MNB nemzetközi irodahálózatának feladatköréhez illeszkedő konferenciákon, workshopokon, szemináriumokon részt vehessenek, ezért irodánként előre meghatározott éves kiküldetési költségkeret áll rendelkezésre.

A külföldi kapcsolattartó irodákkal kapcsolatos költségek az MNB igazgatósága által meghozott döntésben, illetve az MNB éves pénzügyi tervében szerepelnek.

Párizsban korábban is tartott fenn képviseleti irodát az MNB, mivel Franciaország korábban is és jelenleg is az Európai Unió egyik fő és meghatározó pillére politikai, gazdasági, pénzügyi és szellemi, valamint kulturális értelemben egyaránt. Továbbá Párizs London után az egyik legfontosabb pénzügyi központja Európának, és jelentősége a Brexit után tovább erősödhet. Ezért az MNB párizsi irodája a jelenlegi működési keretben a francia gazdaság monitoringja mellett ellátja Nagy-Britannia, illetve a kontinens közeli területeinek, a Benelux-államoknak és Svájcnak a figyelemmel kísérését is. Továbbá tekintettel arra, hogy Párizs az OECD

székhelye, és így a szakmai együttműködés egyik fontos fóruma, ezért a szervezettel való kapcsolattartás a párizsi iroda fontos feladata.

A hamburgi iroda működési keretének egyik jellegzetességét Németország decentralizált, föderalista jellege adja, a gazdasági élet súlypontjai különböző nagyvárosi régiókra koncentrálódnak, gazdasági szempontból nem lehet egy német várost megnevezni, mint a gazdasági élet központját. Hamburg és környéke Németország egyik legversenyképesebb régiója a kimagasló minőségű infrastruktúrájának, az innovatív vállalkozásoknak és az élvonalba tartozó kutatóintézeteinek köszönhetően. A város geopolitikai jelentőségét tükrözi, hogy két évente Hamburg ad otthont a *China meets Europe* csúcstalálkozónak, illetve a 2017. évi német G20 elnökséghez kapcsolódóan már most tudott, hogy a német kikötőváros ad majd otthont a július elején sorra kerülő G20 csúcsnak is.

Róma jelentőségét a mediterrán térségben, illetve a mai európai gazdasági színtéren nem lehet megkérdőjelezni, ahol az Európai Unió periferia (jellemzően mediterrán) államainak gazdasági teljesítménye határozott eltérést mutat a központi hatalmak

eredményeihez képest. Olaszország Európa legrégebbi pénzügyi rendszerével bír, amelynek globális szereplői és azok helyzetének alakulása alapvetően befolyásolják a nemzetközi és így a magyar pénzügyi rendszert. Ezért szükséges, hogy az MNB irodáján keresztül vizsgálhassa a jelenleg is zajló pénzügyi, gazdasági, politikai folyamatokat, és közvetlen, személyes kapcsolatot tartson fenn az olasz döntéshozókkal.

New York mint a világ pénzügyi és innovációs központja, ahol számos más európai jegybank is tart fenn kapcsolattartó irodát, fontos partnere az MNB kapcsolati hálójának, így egyértelmű volt, hogy az MNB vezetése itt is létesíteni kíván képviselői irodát. A New York-i Feddel és a hozzá közvetlenül kapcsolódó Federal Reserve System tagbankokkal való kapcsolatok erősítése kiemelt prioritást jelent az iroda munkatársai számára.

A latin-amerikai térség a világpolitikában zajló hatalom-átrendeződés okán egyre nagyobb jelentőséggel bír a világ többi része számára. Buenos Aires hagyományosan Latin-Amerika és a világ egyik meghatározó pénzügyi központja, amely globális jelentősége folytán az egész régióra hatással van.

10. Történeti témák feldolgozása

A felügyelőbizottság munkatervében előre rögzített történeti témák feldolgozására tett javaslatot egyetemi hallgatók számára. A munkában a Nemzeti Közszoigálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karának, valamint a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar hallgatói vettek részt a Közgazdasági kutatóműhely szervezésében. A program keretében az alábbi témák kerültek feldolgozásra és a felügyelőbizottság elé:

- 2016.09.23. Jelentés Magyarország Magyar Nemzeti Bank által kezelt aranykészletének sorsáról;
- 2016.10.28. Jelentés a Bajnai-kormány által az IMF-től felvett hitel jogi-pénzügyi körülményeiről, az elszámolás egyenlegéről;
- 2016.12.16. Jelentés a Magyarország által a trianoni döntés következményeként létrejött országok számára jóvátétel keretén belül kifizetett összegek megalapozottságáról, arányáról és jogi-pénzügyi sorsáról;
- 2016.02.24. Jelentés a Birodalmi Németország, illetve annak jogutódjai, valamint Magyarország között a II. világháborút megelőzően, az alatt és azt követően fennálló kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokról eredő követelésekről és tartozásokról;
- 2017.01.27. Tájékoztató a Central Wechsel- und Creditbank felszámolásának folyamatáról.
- További témajavaslat: Az 1945-1990 közötti időszak során a volt kommunista országoknak nyújtott pénzügyi támogatások jogi-pénzügyi sorsának áttekintése, a követelések és tartozások pontos viszonyának tisztázása⁷

Az alábbiak a hallgatói tanulmányok kivonatát tartalmazzák.

10.1. JELENTÉS MAGYARORSZÁG MAGYAR NEMZETI BANK ÁLTAL KEZELT ARANYKÉSZLETÉNEK SORSÁRÓL

A tanulmány célja az volt, hogy a Magyar Nemzeti Bank aranykészletének alakulását bemutassa az alapítás évétől, azaz 1924-től egészen máig. A téma jelentőségére tekintettel a tanulmány előbb röviden ismertette a jegybanki tartalékok fontosságát, a magyar bankrendszer mérföldköveit és az arany változó szerepét az elmúlt, csaknem egy évszázad során. Kitért a jegybanki aranytartalék körüli elméleti vitákra is. A tanulmány kronológiai sorrendben tartalmazta az érckészlet aktuális állományát, ismertette a változásokhoz fűzött, nemzeti banki jelentésekben és más nyilatkozatokban rögzített magyarázatokat. A jegybankok tartalékpolitikájában nagy eltérések tapasztalhatók, ezért nemzetközi összehasonlítások is készültek az aranykészletek összevetésére. A tanulmány az arany várható jövőbeni szerepét illetően a legfrissebb szakirodalomban megjelenő vélemények összefoglalásával zárult.

A jegybanki tartalék lényege, hogy az kellő biztonságot teremtsen a törvényes fizetőeszköz és az ország pénzügyi rendszere számára. Ha egy ország monetáris tartaléka az optimálisnál alacsonyabb, nagyobb eséllyel kerülhet válságba, ugyanakkor a túlzott mértékű tartalékolás is probléma lehet, ha az indokolatlanul nagy költséggel jár. Hogy e jegybanki tartalékolásnak milyen költségei, kockázatai, technikai feltételei vannak, az a tartalékok jellegétől függ. A közvélemény a jegybanki tartalékot mai is a katalogizált aranyrudakkal azonosítja. A jegybanki tartalékok mennyisége és összetétele azonban országonként más és más. A szükséges monetáris tartalékok mennyiségének és optimális összetételének kialakításához a jegybankok

⁷ Ennek hallgatói kutatása lezárult, de a fellelt adatok kiegészítésre szorulnak. A vonatkozó MNB-s iratanyag korábban a Kincstárhoz került, a hozzáférés nehézsége, a szükséges kutatási engedélyek megszerzése miatt a jelentés elkészülése az év második felében várható.

un. makromodelleket használnak, melyek az adósságállományt, a nemzetgazdaság impontigényét, a bankrendszer kockázatait és más országjellemzőket vesznek figyelembe. Ilyen általánosan alkalmazott modell pl. ma az un. Guidotti-Greenspan szabály, mely nem követeli meg aranytartalék biztosítását a monetáris tartalékok között, ugyanakkor meghatározott volumenű és szerkezetű devizatartalékot határoz meg. Történelmi távlatban a stabil pénz alapjának mindig a nemesfém tartalékot tekintették. A magyar jegybank alapítása pillanatában jelentős aranykészlettel rendelkezett. Az 1924. június 24-én létrejött Magyar Nemzeti Bank elődjétől, a M. Kir. jegybanktól az alapításkor átvette annak arany, deviza- és valutakészletét, 207.530 millió korona értékben vett át aranyat, 9.350 millió korona értékben pedig ezüstöt. A devizák és külföldi jegyek értéke az átvételkor további 169.101 millió korona volt, ennek azonban alapszabály szerint csak egy része volt az érckészletbe beszámítható. 1929-ig az érckészlet folyamatosan emelkedett, az aranykészlet 50 tonna fölé nőtt, akkor azonban a válság miatt a jegybank kénytelen volt a készletekhez nyúlni, így az 1933-ra alig haladta meg a 20 tonnát. A harmincas években ismét növekedett az aranykészlet és a második világháború beköszöntéig épségben maradtak az ország érckészletei. A tanulmány röviden összefoglalta az aranykészletek háború végi kalandos sorsát, az un. aranyvonat ügyét. 1948-ban az ország 34 millió dollár értékű aranytartalékkal rendelkezett, ezt követően azonban már nehéz pontos adatokkal szolgálni. A szocialista érában, az ötvenes, hatvanas és hetvenes évekre vonatkozóan az MNB éves beszámolóit csak töredékesen tartalmaznak adatokat, ha egyáltalán elérhetőek. A nyolcvanas években az ország érckészletének értéke folyamatosan növekedett, a rendszerváltás pillanatában Magyarország mintegy hatvanöt tonna monetáris aranykészlettel rendelkezett. Ezt csökkent le három tonnára 1990-1992 között. Az elképesztő súlyú adósságállomány, mely a rendszerváltás előtti homályból előkerült, a privatizációs döntések, az inflációs nyomás, a bel- és külpolitikai helyzet stb. nagyon sok tettet az első szabadon választott kormány vállára és az MNB is sokat tett pl. a fizetőképesség megérzése érdekében. Az össztartalékok ingadozását tehát erősen befolyásolták a válsághelyzet történései. Az aranytartalék szinte teljes felszámolása mögött azonban tudatos döntések álltak, melyeket részben aktuális piaci árviszonyokkal, részben azzal a makrogazdasági elmélettel indokoltak, miszerint a tartalékpolitikát új alapokra kell helyezni, benne az aranyat ideje nyugdíjba küldeni. Így az ország a legalacsonyabb nemesfém tartalékot birtoklók közé került a nemzetközi összehasonlításban.

A nemzetközi kitekintés alapján ma az látszik, hogy a tartalék funkciói alapján határozzák meg a jegybankok, hogy milyen alapvető szempontok mentén alakítsák ki tartalék-portfóliójukat, amelyet aztán az aktuális pénzügyi-gazdasági környezet, a közgazdaságtani elméletek fejlődése, a befektetői gondolkodás tovább formál. Az elmúlt időszakban a pénzügyi-gazdasági válság okozta recesszió és erős dezinfláció nyomán a fejlett világban fiskális és monetáris gazdaságélénkítő programok sorozata indult, emellett a devizatartalék-építés költségei, a közvélemény és a politikai szereplők által támasztott eredményelvárások nyomás alá helyezték a tartalékkezelést. Várhatóan az elkövetkező időszakban sem lesznek támogatók a világgazdasági körülmények a devizatartalék teljesítményének fokozásához az MNB szakértői anyagai szerint.

10.2. JELENTÉS A BAJNAI-KORMÁNY ÁLTAL AZ IMF-TŐL FELVETT HITEL JOGI-PÉNZÜGYI KÖRÜLMÉNYEIRŐL, AZ ELSZÁMOLÁS EGYENLEGÉRŐL

A tanulmány célja az volt, hogy bemutassa a Gyurcsány, illetve a Bajnai kormány szerepét az ország adósságállományának megugrásában, a letárgyalt és felvett IMF-hitel előzményeit, körülményeit és ismertesse a megállapodás részleteit. Ennek kapcsán röviden tárgyalta Magyarország és az IMF kapcsolatát, bemutatta a nemzetközi szervezetet, annak tevékenységét és történetét. Kitért a megállapodás fogadtatására, főként a sajtóban megjelent vélemények alapján. A tanulmány részletesen ismertette a témában született ÁSZ jelentés vonatkozó tartalmát és a hittel érintett években az MNB és ÁKK jelentésekben foglaltakat is. Bemutatott néhány nemzetközi példát is, foglalkozott azzal, vajon más országoknak hogyan sikerült az IMF-fel vagy a nélkül a válságból való kilábalás. A tanulmánykészítésben közreműködő hallgatók érdeklődését követve a nemzetközi kitekintés fejezet a visegrádi országok példájával és az olasz válságkezeléssel foglalkozott még röviden.

A 2008-as válság szinte az egész világot érintette, több mint 30 millió ember vált munkanélkülivé és a világgazdaságban több tízbillió dolláros veszteség keletkezett. A magyar gazdaságot már a válság előtt ikerdeficit jellemezte, a folyó fizetési mérleg több ezer milliós hiánya fokozta a 10% közeli államháztartási deficitet. 2008 őszére a magyar kormány egyre nagyobb külső és belső nyomás alatt állt, újabb és újabb megszorító csomagokat tett közzé, de az egyensúlytalanság mégis fennmaradt, az adósságállomány növekedett,

a növekedés lassult, a válság mélyült. Ebben a helyzetben érte a gazdaságot a 2008. szeptember 15. utáni kialakult nemzetközi pénzügyi válság. Az államcsőd elkerülése érdekében 2008. november 4-én a magyar kormány, Veres János pénzügyminiszter és Simor András MNB-elnök aláírásával hitel felvételére vonatkozó szándéklevelet küldött az IMF-nek, melynek nyomán Magyarország 10,5 milliárd SDR (12,5 milliárd euró) összegű, 17 hónapos, 6 részletben lehívható készletléti hitelt kapott, mely összeg elérte a magyar kvóta 1015%-át. Azzal egy csomagban az Európai Unió 6,5 milliárd euróval, míg a Világbank 1 milliárd euróval járult hozzá a mentőcsomaghoz. A nyilatkozatok szerint a lehívott összeget az állam az MNB-nél helyezte volna el devizabetétként. A visszafizetési kötelezettség a 2010-es választások utáni időszakra esett. A hitelmegállapodáshoz megszorító intézkedések és gazdaságpolitikai vállalások, pl. a bankszektor támogatási csomagja kapcsolódott. A Bajnai-kormány végül az IMF keretből 7,6 milliárd SDR-t, az uniós keretből 5,5 milliárd eurót hívott le. Az IMF-től lehívott hitel okozta döntően az államadósság megugrását és abban a nagy kockázatot jelentő devizaárny drasztikus növekedését. A nemzetközi hitelminősítők bővli besorolása 2016-ig rendkívüli módon megnehezítette és megdrágította az állam adósságkezelését. Az ÁSZ 2012-es jelentésében a hitelösszeg felhasználását sem látta teljes mértékben indokoltnak, hiszen 2009-ben, a lehívással párhuzamosan nagy volumenben történt államkötvénykibocsátás is. Összességében elmondható, hogy a 2008-as hitelcsomag megmentette Magyarországot az államcsődtől, melybe a korábbi évek hibái után kialakult instabilitása mellett a világgpiaci turbulencia sodorta. A megállapodás, illetve a korábban nem tervezett lehívások azonban egy súlyos és kedvezőtlen szerkezetű eladósodottsági helyzetet eredményeztek, mely fiskális megszorításokkal és jelentős lakossági terhekkel járt együtt. Különösen nagy a kontraszt, ha a válságkezelést nemzetközi összehasonlításban értékeljük; a visegrádi négyek közül nyilvánvalóan Magyarországot sújtotta leginkább a válság, illetve a hibás gazdaságpolitika. Mi sem mutatja ezt jobban, minthogy Szlovákia pl. nem szorult rendkívüli támogatásra, hitelre, sőt 2010 elején 440 millió eurónyi kölcsönt adott az IMF-nek, hogy ezt az összeget a bajba jutott országok hitelezésére fordíthassa.

10.3. JELENTÉS A MAGYARORSZÁG ÁLTAL A TRIANONI DÖNTÉS KÖVETKEZMÉNYEKÉNT LÉTREJÖTT ORSZÁGOK SZÁMÁRA JÓVÁTÉTEL KERETÉN BELÜL KIFIZETETT ÖSSZEGEK MEGALAPOZOTTSÁGÁRÓL, ARÁNYÁRÓL ÉS JOGI-PÉNZÜGYI SORSÁRÓL

A tanulmány a világháborúkat lezáró szerződésrendszerekben rögzített jóvátételei kötelezettségeket és azok teljesítését vizsgálta. Kiemelten foglalkozott Magyarországgal terheivel. Számba vette a világháború okozta vagyonvesztést, a népesség és a társadalom átalakulásának kritikus kérdéseit. Felvázolta a gazdaság legfontosabb jellemzőit is az I. világháborút követő évektől a II. világháború végéig és ismertette a jóvátételek menetét egészen azok hivatalos lezárásáig. Magyarország embervesztése a II. világháború alatt 400 000 fő volt. Katonai vesztesége 136 000 fő volt, deportálásban 220 000 ember vesztette életét. A bombázások mintegy 16 000 ember életét követelték, a többiek az ostrom áldozatai lettek. A háborús pusztítás miatti vagyonvesztés 22 milliárd pengőre tehető, melyből a magánháztartások kára 5,2 milliárd, az épületkár 4 milliárd, a közlekedési károk is hasonló nagyságrendben merültek fel, míg a gyáripar 2 milliárdos, a mezőgazdaság 3,7 milliárd pengős károkat szenvedett. A honvédelmi kiadásokkal és Németország tartozásával együtt a károk minimum 35 milliárd Pengőre becsülhetők, mely az 1938. évi jövedelemhez viszonyítva 7 évnyi nemzeti jövedelemnek feleltethető meg. További veszteséget jelentett, hogy a háború után a potsdami egyezmény szerint szovjet tulajdonba ment át a hazánkban található német vagyon, mégpedig úgy, hogy az oroszok csak az aktívákra tartottak igényt, a vagyontárgy betáblázott terheket a megszállt országra hagyták. Magyarország nem igényelhetette a magyar–német kereskedelemben felhalmozódó aktívumot sem, miközben a német gazdasági szereplőkkel szemben fennálló magyar tartozásokat ki kellett fizetni a szovjeteknek. A német hitelezőknek a magyarországi adóssággal szemben fennálló tartozása fejében Magyarország 45 millió dollárt fizetett. A II. világháborúban okozott károkért való felelősség és a rendezés alapelveit az 1945. január 20-án aláírt Fegyverszüneti Egyezmény

szabályozta, mely rögzítette, hogy Magyarország, mint vesztes állam megtéríti a Szovjetunió, Csehszlovákiának és Jugoszláviának a hadműveletekkel és ezen országok területének megszállásával okozott károkat. A kártérítés összegét a Fegyverszüneti Egyezmény 6 év alatt, egyenlő részletekben fizetendő, összesen 300 millió amerikai dollárban állapította meg. A kártérítés összegéből 200 millió amerikai dollár a Szovjetuniót illette meg, míg Csehszlovákiának és Jugoszláviának 100 millió dollár jutott. A szállítások ütemezését és a szállítandó áruk megnevezését az érintett országokkal kötött kétoldalú egyezmények szabályozták. A jóvátételi kötelezettségek messze meghaladták a háborúban legyengült ország gazdasági erejét, nem sikerült sem ésszerű árfolyamokat és árakat, sem más könnyítést elérni a Molotov külügyminiszterrel való egyeztetéseken. Ráadásul sem a megszálló milliós szovjet hadsereg ellátása, sem a hadizsákmányként elrabolt javak nem képezték részét a jóvátételnek, sőt Magyarországot, Romániát és Bulgáriát még kötelezték a területükön lévő szövetséges államok – elsősorban az USA és Nagy-Britannia – vagyonában bekövetkezett háborús károk részleges megtérítésére is. A párizsi békeszerződés 26. pontja szerint a vesztesek minden győztes állam felé jóvátétellel tartoztak és mind a huszonegy győztes állam kártérítési igényt jelentett be, a pontos elszámolások azonban máig sem ismertek.

10.4. JELENTÉS A BIRODALMI NÉMETORSZÁG, ILLETVE ANNAK JOGUTÓDJAI, VALAMINT MAGYARORSZÁG KÖZÖTT A II. VILÁGHÁBORÚT MEGELŐZŐEN, AZ ALATT ÉS AZT KÖVETŐEN FENNÁLLÓ KERESKEDELMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOKBÓL EREDŐ KÖVETELÉSEKRŐL ÉS TARTOZÁSOKRÓL

A hallgatói kutatásokból készített jelentés a magyar-német gazdasági kapcsolatokat tekintette át az 1920-as évektől máig, tehát a téma szempontjából releváns történéseket és állapotokat rögzítette mintegy 100 évnyi időszakban. A téma fontosságát jelzi, hogy Magyarország számára a Birodalmi Németország és annak jogutódjai, az NSZK, az NDK, majd az újra egyesült Németország kiemelkedően fontos külgazdasági partner volt és máig az maradt, melynek történelmi, kulturális, földrajzi és geopolitikai okai ismertek. Az írás röviden ismertette a történelmi korszakokban jellemző gazdasági állapotokat és a német-magyar kapcsolatokat karakterterisztikáját. Számos adatot tartalmazott a pénzügyi és árukapcsolatok jellegére és kiterjedésére vonatkozóan és ismertette

az elszenvedett veszteségekről megjelent, elsősorban becsléseken nyugvó adatokat. A szocializmus éveire és a rendszerváltást követő kapcsolatokra a szűken vett témaértelmezés nem terjedt ki, a hallgatói kutatás viszont ezt az időszakot is érintette; ennek összefoglalását az I. sz. melléklet tartalmazta.

A jelentés rövid bevezető után először a két világháború közötti gazdasági helyzetet és a két ország kapcsolatait ismertette a 20-as és 30-as években. Mindkét országot súlyosan érintette az elvesztett háború, kritikus helyzet állt elő az élelmezésben, a szállításban, a nyersanyagellátásban és az ipar több területén is. Az államháztartást és makropénzügyi viszonyokat nagy erőfeszítésekkel stabilizálták a 20-as években, a világgazdasági válság hatásai azonban ismét krízist idéztek elő az évtized végére. Magyarország számára a forradalmak és a szomszédos országokkal való ellenséges viszony, Németország számára elsősorban a labilis politikai helyzet és a nemzetközi elszigeteltség jelentett további, csak nehezen kezelhető nehézségeket. Ilyen körülmények között szinte törvényszerűen erősödtek a gazdasági kapcsolatok az egykori háborús szövetségesek között. Hitler 1933-as hatalomra jutását követően ismét felerősödtek a náci világuralmi tervek és kezdetét vette a gazdaság átalakítása a hadigazdaság irányában és egyúttal felerősödött az orientáció a Németországtól keletre és délkeletre eső államok, a Súdostraum országai felé. A magyar-német kereskedelmi egyezmény aláírásával Németország megnyitotta a kapuit a magyar agrártermékek számára, Magyarország pedig iparcikket kapott és vámkedvezményeket biztosított Németország számára gépek, fémek és papírtermékek behozatalára. Magyarország Németországgal folytatott külkereskedelmi forgalma 1928 és 1942 között majdnem négyszereződött. A líringelszámolás azonban rendre kereskedelmi árutartozást mutatott, így az a helyzet állt elő, hogy a délkelet európai országok hiteleztek a gazdasági erőfölényben álló Németországot. A németek 1936 után igyekeztek más módon is erősíteni gazdasági és politikai hegemoniájukat, a fegyverszállításokon és a hadiipari összefonódáson túl pl. több, mint 200 millió pengő értékben szerezték meg iparvállalatok tulajdonjogát. Magyarország német hadigazdaságba állítását azonban csak az adók megemelésével és rövidlejáratú hitel-igénybevételekkel tudták finanszírozni, ráadásul az áremelkedések és a fokozódó áruhiány is sújtotta a lakosságot. Az MNB és a magyar pénzügyi intézményeknek nyújtott több száz millió pengő előleggel igyekeztek biztosítani a folyamatos árukivitelt, az exportőrök követeléseinek kiegyenlítését, lényegében fedezetlen bankjegykibocsátás finanszírozta a német adósságot.

Össességében a háború végére a magyar követelés-állomány 4 milliárd pengőre rúgott, mely igény érvényesítéséről az ország a párizsi békediktátumban lemondani kényszerült. Szintén ellehetetlenültek azok a törekvések, melyek a Magyarországról a háború végén, a németek által Németországba kihurcolt, 200 millió dollárra becsült vagyon visszaszerzésére irányultak. Ugyanakkor a magyarországi német vagyon szovjet tulajdonba került, így az abból való kárpótlás sem valószínűsíthető meg. Sikeres volt ugyanakkor a holokauszt magyarországi áldozatainak és rokonainak kártalanítása, melyre mintegy 100 millió DM összeget biztosított az NSZK kormánya a 70-as években.

10.5. TÁJÉKOZTATÁS A CENTRAL WECHSEL- UND CREDITBANK FELSZÁMOLÁSÁNAK FOLYAMATÁRÓL

A CW Bank 1987-ben alakult át bankfiókból önálló, osztrák jog szerinti részvénytársasággá, így jött létre a Central Wechsel- und Creditbank AG. Az átalakuláshoz az MNB-nek az osztrák bankfelügyelet felé tulajdonosi támogató nyilatkozatot kellett kiadnia, mely gyakorlatilag feltétlen kötelezettségvállalást jelentett az MNB részéről. A CW Bank eredeti feladata a magyar külkereskedelmi vállalkozások kelet-nyugati ügyleteinek támogatása és devizahittel való ellátása, valamint a nyugati hitelfelvetelekben való közreműködés. A rendszerváltást követően arra törekedtek, hogy a közép-európai országok cégei – főként bolgár, macedón, ukrán, orosz, illetve a FÁK országok cégei – felé bővítsék a kölcsönkihelyezést. Ennek eredményeként számos kockázatos hitelkihelyezés történt. A hitelezési gyakorlat, a biztosítékok ellenőrzése, a szabályozás rendje, a kockázatok felmérése sem volt megfelelő, az ügyfelek egy része veszélyes tevékenységet végzett, álgaranciákat szolgáltatott, titkosszolgálati ügyletekben is érintett lehetett és összefüggő vállalatcsoportot alkotott. Ráadásul a hagyományos bankügyletek mellett a CW egy kiterjedt leányvállalati hálót hozott

létre, melynek révén változatos gazdasági ügyletekben, beruházásokban, lízing-ügyletekben stb. vált érintetté. Az osztrák jog ugyanis megengedte, hogy a CW a tulajdonos beleegyezése nélkül, szabadon alapíthasson leányvállalatokat. A következmények sokáig rejtve maradhattak, a CW bank beszámolóí folyamatosan növekvő, sikeres és nyereséges vállalat képét mutatták. Az Országgyűlés Gazdasági bizottsága, illetve az e célra létrehozott albizottság 2000-ben folytatott a Magyar Nemzeti Bank kereskedelmi banki tevékenységével kapcsolatban vizsgálatot. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy 1996-ig a CW AG-nál nem működött a nemzetközi követelményeknek megfelelő, szabályzatokkal lefedett és körül határolt hitelezési gyakorlat. Az Albizottság birtokába került jelentések nem zárták ki annak lehetőségét, hogy a hitel kihelyezések során tervszerűen, tudatosan, de legalábbis súlyos gondatlansággal járt el a bank vezetése a kockázatkezelés terén, így tevőlegesen járult hozzá a kinnlevőségek behajthatatlanságának előidézéséhez. A veszteség mértéke a CW AG Bank ügkörében 2000-ig mintegy 4 milliárd 591 millió ATS, kb. 90 milliárd forint volt. A végelszámolás 1999.10.1-vel indult el. 2001-ben, Járai Zsigmond elnöksége idején megszületett a döntés, hogy a jegybank a végelszámolást nem folytatja, mert az nem jegybanki feladat és nincs meg hozzá a tapasztalata. A székházat a Kincstári Vagyon Igazgatóság felé értékesítették, a CWAAG i.A. részvényeit az MKK vásárolta meg. A sorozatos perek miatt a végelszámolás elhúzódott, még 2005-ben, az ÁSZ MKK vizsgálata idején sem zárult le. Az adóskövetelések behajtása nem hozta meg a várt eredményt az MKK számára, a felszámolási eljárások végén született bírósági végzések pénzeszköz helyett ingatlanokat, részesedéseket, követeléseket és ingóságokat juttattak az MKK-nak. Az ingóságokat selejtezték, az egyéb vagyonelemek hasznosítása bizonytalan volt. A végelszámolás hivatalos lezárását a végelszámoló 2005 decemberében jelölte meg. A veszteség mértékét a jogi költségek növelték tovább az MNB számára, mert azokat a részvényátadást követően is magára vállalta.

11. A belső ellenőrzési szervezet tevékenysége a 2016. évben

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény értelmében a Magyar Nemzeti Bank (MNB) Belső ellenőrzési főosztálya (a továbbiakban: BEL) a 14. § (3) bekezdésében foglalt korlátozással a felügyelőbizottság (a továbbiakban: fb), a felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az igazgatóság irányítása alá tartozik.

A BEL szakmai kapcsolatban áll a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER vagy ESCB) Belső Ellenőrzési Bizottságával és a Bank kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságokkal, illetve azok 100%-os tulajdonú társaságaival. A belső ellenőrzés függetlenségét az alapszabályában lefektetett elvek és a szervezeti státusza biztosítja, munkáját az Institute of Internal Auditors (IIA) nemzetközi sztenderdek alapján végzi.

2016. negyedik negyedévében a belső ellenőrzésen tizenöt aktív munkavállaló volt. A más országok jegybankjainak az ellenőrzési gyakorlata alapján a szervezet létszámának 1-1,5%-át adják a belső ellenőrzés dolgozói, ez a szám a 15 betöltött státusszal megközelítőleg 1 % az MNB esetében.

A 2016-os éves auditterv alapján 24 végrehajtott vizsgálat történt, melyből összesen 23 jelentés készült, egy vizsgálat jelentés kiadása nélkül került lezárásra. Az MNB belső ellenőrzése 2016 folyamán 34 utóvizsgálatot hajtott végre, melyből négy jelentés kiadása nélkül került lezárásra. 2016. év során nem volt rendkívüli vizsgálat. A főosztály az fb-t és az igazgatóságot a munkaterv teljesítéséről írott jelentés formájában negyedévente tájékoztatta.

A 2016. évi ellenőrzési tevékenység eredményeként összesen 69 megállapítás született, ebből a leányvállalatokra 20 javaslat vonatkozott. A vizsgálatok során tett megállapításokat az érintettek kivétel nélkül elfogadták.

A BEL a rendelkezésére álló erőforrások felhasználása során 2016-ban is arra helyezte a hangsúlyt, hogy

azokat a lehető legnagyobb mértékben ellenőrzési tevékenységre fordítsa. Ennek eredményeként a teljes ellenőrzési kapacitás 90%-át fordította audit jellegű tevékenységre, ami az EU tagországok jegybankjai felé megfogalmazott informális 80%-os ellenőrzési részarány cél fölött van.

2016-ban a BEL a vizsgálatokra szánt idő (auditori napok alapján) 40%-át fordította alaptevékenységek auditjára, 53%-a pedig megoszlott a felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó különböző feladatok között. Az auditidő fennmaradó 7%-ában utóvizsgálatokat végzett.

A felügyelőbizottság 2016-ban 12 darab, a hatáskörébe tartozó vizsgálati jelentést kapott. A BEL az fb saját hatáskörében indított kettő vizsgálatában közreműködőként vett részt, melyhez a dokumentáció bekérésében és fb részére történő átadásában vett részt.

A felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó témákra vonatkozó — és a jelen beszámoló által felölelt időszakot tartalmazó — vizsgálatok összefoglalása a 3. sz. mellékletben található.

A BEL 2016-ban 34 utóvizsgálatot, ezen belül 30 önálló jelentéssel záruló utóvizsgálatot végzett. A főosztály az év során a korábban tett 121 megállapításra tett intézkedéseket ellenőrizte utóvizsgálat keretében. Az utóvizsgálatok keretében áttekintett kockázatcsökkentő intézkedéseket a BEL 11 kivétellel megfelelőnek találta.

A BEL által elvégzett 2016. évi utóvizsgálatok közül 8 tartozott az fb hatáskörébe, melyek felsorolását a 3. sz. melléklet tartalmazza.

Az MNB belső ellenőrzése operatíván közreműködik a KBER keretében működő Belső Ellenőrzési Bizottság (IAC) munkájában. A BEL részt vett a bizottság rendszeres ülésein, közreműködött számos előterjesztés megvitatásában, közös felmérések, vizsgálatok végrehajtásában. 2016-ban egy kolléga felvételt nyert a statisztikai munkacsoportba és ezt követően aktívan részt

vett az év során megvalósuló vizsgálatok koordinálásában, a vizsgálati programok kidolgozásában és az IAC ellenőrzési módszertanának továbbfejlesztésében.

A felügyelőbizottság 2016 decemberében elfogadta a BEL 2017. évi munkatervét, amelyet az igazgatóság is jóváhagyott.

* * *

Jelen éves jelentést a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága **61/2017 (V. 26.)** számú határozatával elfogadta.

Mellékletek

1. SZ. MELLÉKLET

A beszámolási időszak alatt megtartott Felügyelőbizottsági ülések időpontjai, valamint a megtárgyalt napirendi pontok

2016. június 17. (kihelyezett ülés: MNB Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont)

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank alapítványrendelet-sei felügyelőbizottsági vizsgálatának eredményéről
2. Jelentés az MNB-Jóléti Kft. alapítástól folytatott üzleti tevékenységének tapasztalatairól, különös tekintettel a tiszaroffi üdülőre
3. Tájékoztató a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont 2015. évi beruházásainak és üzemeltetési költségeinek bemutatásáról és a 2016. évre vonatkozó beruházási és üzemeltetési tervéről
4. Tájékoztató az MNB – Tiszaroff belterület, 1232 hrsz-ú, 32.432 nm területű, természetben 5234 Tiszaroff, aradi u. 28. szám alatti, kivett kastély, 2 db udvarház és 2 db pavilonépület, udvar megnevezésű műemléki és helyi védettségű – ingatlanjának apportként történő átadásáról, továbbá vagyonkezelési és üzemeltetési szerződés módosításáról
5. Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank ellenőrzési eljárásainak alapvető szabályairól szóló, valamint a kiadmányozás egyes szabályairól szóló elnöki utasítás módosításáról
6. Jelentés a Belső ellenőrzési főosztály 2016. első negyedévi tevékenységéről
7. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank munkatársainak külföldi utazásairól és gépjárműhasználatáról
8. Egyebek

2016. július 13.

1. A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. II. félévi munkatervének meghatározása

2016. augusztus 17.

1. A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. évi működési költségeinek várható alakulásáról

2016. szeptember 23.

1. Jelentés az MNB 2016. évi I. félévi gazdálkodásáról
2. Előterjesztés a könyvvizsgálói szolgáltatás megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárás ajánlati felhívásáról
3. Jelentés a belső ellenőrzés 2016. I. félévi működéséről
4. Jelentés Magyarország Magyar Nemzeti Bank által kezelt aranykészletének sorsáról
5. Döntés a Magyar Nemzeti Bank alapítványrendelet-sei felügyelőbizottsági vizsgálatának eredményéről készített jelentés nyilvánosságáról
6. Jelentés az MNB Igazgatóságának 2016. I. félévi határozatairól (működésirányítási kérdésekben)
7. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank külképviselőinek tevékenységéről (jogi megalapozottság, fenntartásuk célja, eredményelvárások, költségek)
8. Egyebek

2016. október 28.

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank 100 %-os tulajdonában lévő leányvállalatok I. féléves gazdálkodásának eredményéről
2. Tájékoztató az MNB belső ellenőrzésének – FB hatáskörbe tartozó – vizsgálati jelentéseiről
3. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank Bankműveletek igazgatóságának tevékenységéről
4. Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bankot ért informatikai támadások kapcsán készített intézkedési tervről

5. Tájékoztató az MNB Informatikai biztonsági politikájáról 6. Jelentés az MNB 2016. évi támogatási tevékenységéről, az Ismeretterjesztési és Támogatási Bizottság munkájáról, a konkrét megállapodásokról 7. Jelentés az MNB 2016. évi frissített Környezetvédelmi Nyilatkozatáról 8. Tájékoztató az MNB könyvvizsgálati tervéről 9. Jelentés a Bajnai-kormány által az IMF-től felvett hitel jogi-pénzügyi körülményeiről, az elszámolás egyenlegéről 10. Egyebek	3. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztályának 2017. évi ellenőrzési tervéről 4. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank beszerzési politikájáról, 2016. évi közbeszerzési tervéről és az eljárásokról 5. Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank 2016. évben készített, az MNB Székház és a Logisztikai központ BREEAM In-Use épület auditjának eredményéről – a minősítés bemutatása 6. Jelentés a Magyarország által a trianoni döntés következményeként létrejött országok számára jóvátétel keretén belül kifizetett összegek megalapozottságáról, arányáról és jogi-pénzügyi sorsáról 7. Egyebek

2016. november 30.

1. Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnökségének – a felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó – 2016. évi tevékenységéről, a 2017. évi tervekről
2. Jelentés a Magyar Nemzeti Banknál végzett működési kockázatelemzés és üzletmenet-folytonossági vizsgálat eredményéről
3. Tájékoztató az MNB 2016. évi peres ügyeiről
4. Jelentés az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. 2016. I. féléves tevékenységéről
5. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank külképviselőinek tevékenységéről (jogi megalapozottság, fenntartásuk célja, eredményelvárások, költségek)
6. Az MNB FB 2017. évi munkaterve
7. Az MNB FB 2017. évi költségtervének meghatározása
8. Egyebek

2016. december 16.

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank III. negyedévi gazdálkodásáról
2. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a jegybank ingatlanstratégiájának vizsgálata tárgyában indított eljárás eredményéről

2017. január 27.

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank 2017. évi pénzügyi tervéről
2. Jelentés a Magyar Nemzeti Banknál végzett belső működési kockázatkezelés-vizsgálat eredményéről
3. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a jegybank ingatlanstratégiájának vizsgálata tárgyában indított eljárás eredményéről
4. Vizsgálat indítása az MNB személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti színvonalának alakulására vonatkozóan
5. Vizsgálat indítása a Magyar Nemzeti Bank Ismeretterjesztési és Támogatási Bizottsága által megítélt támogatások, valamint az MNB-Jóléti Kft. részére jóléti célokra fordított források felhasználásának jogszabályi megfeleléséről, indokoltságáról
6. Jelentés a Budapesti Értéktőzsde 2016. évi tevékenységéről, a megvásárlás óta eltelt időszak tapasztalatairól
7. Tájékoztató a hazai belföldi forgalomban és a hazai felvigyázott fizetési és elszámolási rendszerek működésében 2016-ban megfigyelhető tendenciákról (készpénzhasználat, „bankoltság”, kártyahasználat stb. mutatói)
8. Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank Statisztikai igazgatóságának tevékenységéről

9. Tájékoztatás a Central Wechsel- und Creditbank fel- számolásának folyamatáról

10. Egyebek

2017. február 24.

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztályának 2016. évi tevékenységéről

2. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Számviteli igaz- gatóságának tevékenységéről

3. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi infra- struktúrák igazgatóságának tevékenységéről

4. A Magyar Nemzeti Bank tevékenységének aktuális kérdései

5. Vizsgálat indítása az MNB támogatási tevékenysé- gével kapcsolatban

6. Jelentés a Birodalmi Németország, illetve annak jogutódjai, valamint Magyarország között a II. Vi- lágháborút megelőzően, az alatt és azt követően fennálló kereskedelmi és gazdasági kapcsolatból eredő követelések és tartozások pontos viszonyának tisztázása, az egyenleg meghatározása, az elszámó- lás megejtése

7. Egyebek

2017. március 31.

1. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank vagyoni helyzeté- nek 2016. évi alakulásáról

2. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank beruházási tervé- nek összeállítása kapcsán végzett vizsgálat eredmé- nyéről

3. Tájékoztatás az Eiffel Palace irodaház értékesítésére kiírt nyílt pályázattal kapcsolatban

4. Jelentés a Magyar Nemzeti Banknál végzett belső működési kockázatkezelés-vizsgálat eredményéről

5. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról, az új szer- vezeti struktúra bemutatása

6. Tájékoztatás az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése kapcsán készített vizsgálati jelentés megállapítása- iról

7. Jelentés az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. 2016. évi tevékenységének tapasztalatairól, a vállalat mű- ködésének és erőforrásainak bemutatása

8. Jelentés a Magyar Nemzeti Bank 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiájáról

9. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Nemzetközi kapcsolatok igazgatóságának tevékenységéről

10. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Informatikai igazgatóságának tevékenységéről

11. Egyebek

2017. április 19.

1. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank Jogi igazgató- ságának tevékenységéről

2. Jelentés az MNB Igazgatóságának 2017. I. negyedévi határozatairól (működésirányítási kérdésekben)

3. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank biztonsági be- léptető-rendszere telepítésének és alkalmazásának tervezett költségeiről

4. A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 14. §-a (1) bekezdésében megfogalmazott "folyamatos tulajdonosi ellenőrzés" fogalmának meghatározása, javaslat kidolgozása az újraszabá- lyozásra a társadalmi felelősségvállalási program elemeinek (Értéktár-program, Ingatlanvásárlási- program, Pallas Athéné-alapítványcsalád) vizsgálati tapasztalataira támaszkodva

5. A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016. évi tevékenységéről készített országgyűlési beszámoló megtárgyalása *(első olvasat)*

6. Egyebek

2016. május 2. (rendkívüli ülés)

1. Jelentés az MNB 2016. évi Éves jelentéséről

2. Tájékoztatás a Magyar Nemzeti Bank 2016. évi könyvvizsgálatának eredményéről

3. Az FB jelentése a részvényes részére az MNB 2016. évi mérlegéről és eredmény-kimutatásáról

4. Egyebek

2016. május 26. (kihelyezett ülés: Diósgyőri Papírgyár Zrt.)

1. Tájékoztatás a Diósgyőri Papírgyár Zrt. Magyar Nemzeti Bankkal összefüggő, 2016. évi tevékenységéről, a vállalat működésének és erőforrásainak bemutatása

2. Jelentés a Pénzjegynyomda Zrt. és a Magyar Pénzverő Zrt. 2016. évi tevékenységéről, a vállalatok aktuális helyzetének bemutatása

3. Jelentés a PSFN Kft. 2016. évi tevékenységéről, a vállalat aktuális helyzetének bemutatása

4. Jelentés az MNB Igazgatóságának 2017. I. negyedévi határozatairól (működésirányítási kérdésekben)

5. A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának az Országgyűlés részére benyújtandó éves beszámolójának elfogadása

6. Egyebek

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

A felügyelőbizottság beszámolási időszakban hozott érdemi határozatai

2016-7/IV. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank alapítványrendeletével felügyelőbizottsági vizsgálat záródokumentumáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/V. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank alapítványrendeletével felügyelőbizottsági vizsgálat záródokumentumának nyilvánosságra hozataláról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/VI. számú határozata

az MNB–Jóléti Kft. alapítástól folytatott üzleti tevékenységének tapasztalatairól készült jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/VII. számú határozata

a Tiszaroffi Képzési és Szabadidő Köz-pont 2015. évi beruházásainak és üzemeltetési költségeinek bemutatásáról és a 2016. évre vonatkozó beruházási és üzemeltetési tervéről szóló tájékoztatás tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/VIII. számú határozata

az MNB – Tiszaroff belterület, 1232 helyrajzi számú, 32 432 négyzetméter terület nagyságú, természetben 5234 Tiszaroff, Aradi utca 28. szám alatti, kivett kastély, 2 darab udvarház és 2 darab pavilonépület, udvar megnevezésű műemléki és helyi védettségű – ingatlanjának apporként történő át-adásáról, továbbá vagyongazdálkodási és üzemeltetési szerződés módosításáról szóló tájékoztatás tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/IX. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank ellenőrzési eljárásainak alapvető szabályairól szóló, valamint a kiadmányozás egyes szabályairól szóló elnöki utasítás módosításáról szóló tájékoztatás tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/X. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztályának 2016. első negyedévi tevékenységéről szóló jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-7/XI. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank munkatársainak külföldi utazásairól és gépjármű-használatáról szóló tájékoztatás tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-8/I. számú határozata

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. II. félévi munkatervének meghatározásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-9/I. számú határozata

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016. évi működési költségeinek várható alakulásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/II. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2016. évi I. félévi gazdálkodásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/III. számú határozata

a könyvvizsgálói szolgáltatás megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárás ütemtervének elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/IV. számú határozata

a könyvvizsgálói szolgáltatás megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárás ajánlati felhívásának elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/V. számú határozata

a belső ellenőrzés 2016. I. félévi működéséről készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/VI. számú határozata

a Magyarország Magyar Nemzeti Bank által kezelt aranykészletének sorsáról készített tájékoztatás tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/VII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank alapítványrendeletével felügyelőbizottsági vizsgálata záródokumentumának nyilvánosságáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/VIII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank belső működésével kapcsolatos

kockázatok kezelésének tárgyú vizsgálat határidejének a novemberi ülésig való meghosszabbításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/IX. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank belső működésével kapcsolatos kockázatok kezelésének tárgyú vizsgálatához szükséges adatok rendelkezésre bocsátásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/X. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálatát célzó vizsgálat elindításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XI. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálatát célzó vizsgálatot vezető felügyelőbizottsági tag személyéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálatát célzó eljárás költségkeretének meghatározásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XIII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Bank informatikai tevékenységének átfogó vizsgálatát célzó jelentés benyújtásának határidejéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XIV. számú határozata

az MNB Igazgatóságának 2016. I. félévi, működésirányítási kérdésekben hozott határozatairól készített jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XV. számú határozata

a 2016-ban tartandó felügyelőbizottsági ülések időpontjáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-10/XVI. számú határozata

a 2017. évi szakértői keret meghatározásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/III. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 100 százalékos tulajdonában lévő leányvállalatok I. féléves gazdálkodásának eredményéről szóló jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/IV. számú határozata

az MNB belső ellenőrzésének – FB hatáskörbe tartozó – vizsgálati jelentéseiről készített tájékoztató anyag tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/V. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Bankműveletek igazgatóságának tevékenységéről készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/VI. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bankot ért informatikai támadások kapcsán készített intézkedési terv tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/VII. számú határozata

az MNB Informatikai biztonsági politikájáról készített tájékoztató anyag tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/VIII. számú határozata

az MNB 2016. évi támogatási tevékenységéről, az Ismeretterjesztési és Támogatási Bizottság munkájáról, valamint a konkrét megállapodásokról készített jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/IX. számú határozata

az MNB 2016. évi frissített Környezet-védelmi Nyilatkozatáról készített jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/X. számú határozata

az MNB könyvvizsgálati tervéről készített jelentés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/XI. számú határozata

a számviteli igazgatóság (SZV) költséggazdai hatáskörébe tartozó, 2017. évre vonatkozó felügyelőbizottsági működési költségigény kalkulált összegének elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-11/XII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2016-10/X. és 2016-10/XIII. számú határozatának módosításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/III. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnökségének – a felügyelőbizottsági hatáskörébe tartozó – 2016. évi tevékenységéről, a 2017. évi tervekről szóló tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/IV. számú határozata

a Magyar Nemzeti Banknál végzett működési kockázatelemzés és üzletmenet-folytonossági vizsgálat eredményeiről szóló jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/V. számú határozata

az MNB 2016. évi peres ügyeiről szóló tájékoztatás elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/VI. számú határozata

az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. 2016. I. féléves tevékenységéről szóló jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/VII. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank külképviselőinek tevékenységéről (jogi megalapozottság, fenntartásuk célja, eredményelvárások, költségek) készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/VIII. számú határozata

az MNB FB 2017. évi munkatervének elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-12/IX. számú határozata

az MNB FB 2017. évi költségtervének meghatározásáról

Költségnem megnevezése	Összeg eFt
Üzleti vendéglátás költségei	1 500
Igénybevett jogi szakértők költsége	100 000
Egyéb szakértői díjak, szolgáltatások költsége	50 000
Taxi- és utazási költség, parkoló díj	2 000
Saját gépjármű használatának, valamint a személyi juttatásként adott parkolóbérlet költsége	2 500
MNB tulajdonú gépjárművek üzemanyag költsége	2 500
Szakkönyvek, folyóirat előfizetési költségek	1 000
Irodaszerek, fénymásolás, nyomtatás költsége	1 000
Mobiltelefonok költsége	1 000
Felügyelőbizottsági jelentés nyomdai költsége	250
Futárszolgálat	300
Összesen:	162 050

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-13/III. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank III. negyedévi gazdálkodásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-13/IV. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a jegybank ingatlanstratégiájának vizsgálata tárgyában indított eljárás eredményéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-13/V. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztályának 2017. évi ellenőrzési tervének elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016-13/VI. számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank beszerzési politikájáról, 2016. évi közbeszerzési tervéről és az eljárásokról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 1/2017 (I.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2017-2021. üzleti évekre megválasztandó könyvvizsgálójáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 4/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2017. évi pénzügyi tervéről szóló jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 5/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Banknál végzett belső működési kockázatkezelés-vizsgálat eredményéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 6/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a jegybank ingatlanstratégiájának vizsgálata tárgyában indított eljárás eredményéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 7/2017 (I.27.) számú határozata

az Eiffel Palace-t illetően

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 8/2017 (I.27.) számú határozata

a Pallas Athéné alapítványok tulajdonába adott ingatlanok tervezett és tényleges átalakítási, fejlesztési, fenntartási költségeinek alakulásával kapcsolatban

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 9/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a jegybank ingatlanstratégiájának vizsgálata tárgyában indított eljárás zárodokumentumának nyilvánosságáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 10/2017 (I.27.) számú határozata

az MNB személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti szín-vonalának alakulására vonatkozó vizsgálat indításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 11/2017 (I.27.) számú határozata

az MNB személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti szín-vonalának alakulására vonatkozó vizsgálat vezetőjéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 12/2017 (I.27.) számú határozata

az MNB személyi jellegű ráfordításainak és a munkavállalók kereseti szín-vonalának alakulására vonatkozó vizsgálat költségkeretéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 13/2017 (I.27.) számú határozata

az Értéktár-program vizsgálati határidejének meghatározásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 14/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank által a hazai belföldi forgalomban és a hazai felvigyázott fizetési és elszámolási rendszerek működésében 2016-ban megfigyelhető tendenciákról (készpénzhasználat, „bankoltság”, kártyahasználat stb. mutatói) készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 15/2017 (I.27.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank által a Magyar Nemzeti Bank Statisztikai igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 16/2017 (I.27.) számú határozata

a Felügyelőbizottság 2017. évi munkatervének módosításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 19/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Belső ellenőrzési főosztályának 2016. évi tevékenységéről készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 20/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Számviteli igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 21/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi infrastruktúrák igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 22/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank támogatási tevékenységével kapcsolatban indítandó vizsgálattal összefüggésben

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 23/2017 (II.24.) számú határozata

a 2016-10/XIII. számú FB-határozat módosításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 24/2017 (II.24.) számú határozata

az 5/2017 (I.27.) számú FB-határozat módosításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 25/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága 2017. évi munkatervének módosításáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 26/2017 (II.24.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága márciusi ülésének időpontjáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 29/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank működési költségei, beruházásai 2016. évi alakulásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 30/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank beruházási tervének összeállítására kapcsán végzett belső ellenőrzési vizsgálat eredményéről szóló jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 31/2017 (III.31) számú határozata

az Eiffel Palace irodaház értékesítésére kiírt nyílt pályázattal kapcsolatban készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 32/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Banknál végzett működési kockázatelemzés vizsgálat záródokumentumáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 33/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Banknál végzett működési kockázatelemzés és üzletmenet-folytonossági vizsgálattal összefüggésben készítendő intézkedési tervről és az indítandó utóvizsgálatokról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 34/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottsága által a Magyar Nemzeti Banknál végzett működési kockázatelemzés és üzletmenet-folytonossági vizsgálattal összefüggésben készítendő intézkedési tervről és az indítandó utóvizsgálatokról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 35/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Etikai Kódexével összefüggő vizsgálat kezdeményezéséről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 36/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról, az új szervezeti struktúra bemutatásáról szóló tájékoztatás elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 37/2017 (III.31) számú határozata

az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése kapcsán készített vizsgálati jelentés megállapításairól szóló tájékoztatás elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 38/2017 (III.31) számú határozata

az MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. 2016. évi tevékenységének tapasztalatairól, a vállalat működésének és erő-forrásainak bemutatásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 39/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2017-2019. évekre vonatkozó bankbiztonsági stratégiájáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 40/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Nemzetközi kapcsolatok igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 41/2017 (III.31) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Informatikai igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 44/2017 (IV.19) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Jogi igazgatóságának tevékenységéről készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 45/2017 (IV.19) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank biztonsági beléptető-rendszerre telepítésének és alkalmazásának tervezett költségeiről készített tájékoztató elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 46/2017 (IV.19) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 14. §-a (1) bekezdésében megfogalmazott "folyamatos tulajdonosi ellenőrzés" fogalmának meghatározása, javaslat kidolgozása kapcsán

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 47/2017 (IV.19) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016. évi tevékenységéről készített országgyűlési beszámoló kapcsán

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 51/2017 (V.02.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2016. évi éves jelentéséről készített előterjesztés tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 52/2017 (V.02.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2016. évi könyvvizsgálatának eredményéről készített tájékoztató tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 53/2017 (V.02.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank 2016. éves jelentéséről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 56/2017 (V.26.) számú határozata

a Diósgyőri Papírgyár Zrt. Magyar Nemzeti Bankkal összefüggő, 2016. évi tevékenységéről, a vállalat működésének és erőforrásainak bemutatásáról készített tájékoztató tudomásul vételéről

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 57/2017 (V.26.) számú határozata

a Pénzjegynyomda 2016. évi tevékenységéről, a vállalat aktuális helyzetének bemutatásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 58/2017 (V.26.) számú határozata

a Magyar Pénzverő Zrt. 2016. évi tevékenységéről, a vállalat aktuális helyzetének bemutatásáról készített jelentés elfogadásáról

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 59/2017 (V.26.) számú határozata

a PSFN Kft. 2016. évi tevékenységéről, a vállalat aktuális helyzetének bemutatásáról szóló jelentéssel kapcsolatban

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 60/2017 (V.26.) számú határozata

az MNB Igazgatóságának 2016. II. félévi, működésirányítási kérdésekben hozott határozatairól szóló jelentéssel kapcsolatban

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 61/2017 (V.26.) számú határozata

a Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának 2016. évi tevékenységéről készített országgyűlési beszámoló elfogadásáról

3. SZ. MELLÉKLET

A Belső ellenőrzési főosztály – a felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó – vizsgálati jelentései

I.

A beszámolási időszakban végzett (2016.), a felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó belső ellenőrzési vizsgálatok témái

Kockázatértékelés és a Belső ellenőrzés irányító szerveinek igényei alapján végzett vizsgálatok 2016. évben:

1. (1/2016.) Business Continuity Management and IT Operations and Service Management
2. (4/2016.) Pénzforgalom lebonyolítása (VIBER rendszerre fókuszálva)
3. (5/2016.) Magyar Pénzverő Zrt. tulajdonosi ellenőrzése
4. (6/2016.) a Magyar Pénzverő Zrt. telephelyén tárolt MNB tulajdonában lévő nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről
5. (9/2016.) DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt.: a Bankjegypapír minőségének vizsgálata című audithoz (12/2014.) kapcsolódó intézkedések ellenőrzése
6. (17/2016.) Pénzjegynyomda Zrt.: a 16/2012. illetve a 21/2014. évi vizsgálatunk során tett javaslataink megvalósulásának ellenőrzése
7. (18/2016.) Külföldi utazás és gépjárműhasználat
8. (21/2016.) Inforex rendszer informatikai vizsgálata
9. (25/2016.) MNB-Jóléti Humán Szolgáltatató és Üzemeltető Kft. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése
10. (49/2016.) Iratkezelő rendszer (IRA)
11. (50/2016.) Emberierőforrás-gazdálkodás az IT területen
12. (51/2016.) Növekedési Hitelprogram kommunikációjára vonatkozó Igazgatósági határozat (15/2014. (I.21.)) végrehajtása

2017. első negyedévi vizsgálatok:

13. (1/2017.) MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése
14. (3/2017.) Központi IT infrastruktúra védelme
15. (5/2017.) A Magyar Pénzverő Zrt. telephelyén tárolt, MNB tulajdonában lévő nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről
16. (8/2017.) Az MNB beruházási tervének összeállítása
17. (10/2017.) Bértömeg-gazdálkodás

Utóvizsgálatok 2016:

1. (7/2016.) 2012 IAC Review of IT Network and Telecommunication Infrastructure in Operation – Network Services and Security címmel készített 17/2012. számú jelentés utóvizsgálata
2. (8/2016.) 2014 IAC Review of IT Operations and Service Management with focus on Change and Incident Management címmel készített 19/2014. számú jelentés utóvizsgálata
3. (10/2016.) A Központi Felhasználó Adminisztrációs rendszer vizsgálata tárgyában készített 03/2008. számú jelentés utóvizsgálata – jelentés kiadása nélkül lezárva
4. (11/2016.) Az informatikai változáskezelés vizsgálata tárgyában készített 6/2006. számú jelentés utóvizsgálata – jelentés kiadása nélkül lezárva
5. (13/2016.) Tűzfal infrastruktúra általános informatikai vizsgálata tárgyában készített 44/2008. számú jelentés utóvizsgálata – jelentés kiadása nélkül lezárva
6. (15/2016.) Internet portál vizsgálata tárgyában készített 13/2009. számú jelentés utóvizsgálata
7. (23/2016.) Egy dísz tárgy selejtezési körülményeinek és a kapcsolódó folyamatok utóvizsgálata (4/2015.) során vállalt intézkedések teljesítésének utóvizsgálata
8. (35/2015.) A GIRO kapcsolatok tárgyú informatikai vizsgálatban (20/2010.) tett megállapításokhoz kapcsolódó intézkedések teljesítésének utóvizsgálata – jelentés kiadása nélkül lezárva

Utóvizsgálatok 2017. első negyedév:

9. (6/2017.) Az ÁSZ 2014. évet érintő ellenőrzéséhez kapcsolódó intézkedési tervek utóvizsgálata
10. (7/2017.) Business Continuity Management and IT Operations and Service Management címmel készített 1/2016. számú jelentés utóvizsgálata
11. (9/2017.) Az MNB támogatási rendszere tárgyában készített 40/2015. számú jelentés utóvizsgálata

II.

A BEL – a felügyelőbizottság hatáskörébe tartozó témákra vonatkozó – fontosabb megállapításainak, ajánlásainak összefoglalása

Business Continuity Management and IT Operations and Service Management (1/2016. számú vizsgálat). Az ESCB által központilag elrendelt és irányított ellenőrzés, melynek célja meggyőződni arról, hogy az MNB rendelkezik olyan folyamatokkal és kontrollokkal, amelyek biztosítják, hogy a kritikus tevékenységek, folyamatok meghatározott időn belül folytathatóak legyenek vészhelyzet bekövetkezése esetén. Továbbá célja áttekinteni a vonatkozó keretrendszereket, a szabályok gyakorlati megvalósulását, az üzletmenet-folytonossági tervek elkészítését, tesztelését, a tesztek értékelését. a Belső ellenőrzési főosztály értékelése az üzletmenet-folytonossági tevékenységről „megfelelő”⁸.

A Pénzforgalom lebonyolítása (VIBER rendszerre fókuszálva) (4/2016. számú vizsgálat). A BEL a vizsgálat keretében ellenőrizte az elszámolási folyamatok kialakítását, kontrolláltságot a VIBER rendszerben, a GIRO ciklusszámításához kapcsolódóan. A vizsgálat kiterjedt a szabályozási környezet értékelésére, az üzletmenet-fenntartás feltételeire, a tevékenység ellátásához szükséges személyi feltételekre, a VIBER számlavezető rendszeréhez kapcsolódó felhasználói jogok ellenőrzésére, továbbá a 2015. évi felügyelői értékelés során megfogalmazott feladatok teljesítésére. A vizsgált tevékenység a Belső ellenőrzési főosztály értékelése alapján „jó”.

Magyar Pénzverő Zrt. tulajdonosi ellenőrzése (5/2016. számú vizsgálat). A vizsgálat keretében a BEL ellenőrizte a Magyar Pénzverő Zrt.-nek (a továbbiakban: MPV, Pénzverő) a nem az MNB felé irányuló

értékesítési folyamatát (MPV saját gyártású érmei és egyedi projektjei, valamint kereskedelmi tevékenysége), az értékesítési terv összeállításának dokumentáltságát, a marketing és piackutatási koncepció kialakítását, valamint a vevőreklamációk kezelését. A BEL a vizsgálat folyamatát összességében két alacsony kockázatú megállapítást tett, a vizsgált tevékenységek kontroll környezetét összességében „jó”-nak ítélte.

A Magyar Pénzverő Zrt. telephelyén tárolt, MNB tulajdonában lévő nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről (6/2016. számú vizsgálat). A vizsgálat keretében az MPV-nek bér munkában történő érmegyártás céljára, utólagos elszámolási kötelezettséggel átadott nemesfémek meglétének ellenőrzése, melyet minden évben végrehajt a BEL.

DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. (9/2016. számú vizsgálat). A vizsgálat célja volt a Bankjegypapír minőségének vizsgálata című audithez (12/2014.) kapcsolódó intézkedések ellenőrzése. A Belső ellenőrzési főosztály javaslatainak megvalósítására tett intézkedések megfelelőek voltak.

Pénzjegynyomda Zrt. (17/2016. számú vizsgálat) Célja ellenőrizni a Pénzjegynyomda Zrt. által előállított termékek minőségének alakulása, valamint a 21/2014. és a 16/2012. számú jelentéshez kapcsolódó intézkedések teljesülését, melyeket a belső ellenőrzés megfelelőnek talált.

Külföldi utazási költségek és gépjárműhasználat (18/2016. számú vizsgálat). Célja a költséggazdálkodás szabályszerűségének, átláthatóságának és hatékonyságának ellenőrzése. A vizsgálat kiterjedt a külföldi kiküldetésekkel (utazással) kapcsolatos folyamatokra, kontrollkörnyezetre, a folyamatokat támogató SAP TM informatikai alkalmazás jogosultság kezelésére. Továbbá a gépjárműhasználat összefüggő folyamatokra, azok kontrollkörnyezetére. A vizsgált folyamatok a Belső ellenőrzési főosztály értékelése alapján „jó” minősítést értek el.

Inforex rendszer informatikai vizsgálata (21/2016. számú vizsgálat) Célja értékelni, hogy megfelelő-e a rendszer üzemeltetése, a felhasználói jogosultságok menedzsmentje és az IT-kockázatok kontrollja, valamint más alkalmazásokkal való adatkapcsolatai összhangban vannak-e a hatályos utasításokkal, illetve a nemzetközi IT biztonsági előírásokkal. A vizsgálat alapján az Inforex rendszer működtetését, fejlesztését

¹ A belső ellenőrzés a folyamatok átfogó értékelésénél négyes kockázati skálán jó – megfelelő – részben megfelelő – nem megfelelő kategóriákat alkalmazza, mely összhangban van a KBER Belső ellenőrzési bizottságban (IAC) alkalmazott besorolásokkal

és védelmét biztosító kontrollkörnyezetet a Belső ellenőrzési főosztály „megfelelőnek” értékelte.

MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése (25/2016. számú vizsgálat). A BEL a vizsgálat során ellenőrizte az MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. (továbbiakban: Társaság) irányítási és gazdálkodási rendszerének szabályozottságát, kontrolláltságát és megfelelőségét. A vizsgálat kiterjedt a Társaság irányítási rendszerére (döntési és felelősségi jogkörök megfelelőségére és a határozatok végrehajtására), a Társaság tervezési és beszámolási rendszerére, a Társaság és MNB közötti szerződéses kötelezettségek teljesítésére, a Társaság és az MNB (Tulajdonos) közötti elszámolási rendszer alátámasztottságára, szabályszerűségére, a Társaság működésének és gazdálkodásának szabályozottságára, a szabályzatok és a gyakorlat összhangjára, továbbá a vonatkozó alapvető jogszabályi kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére. A vizsgálat során tíz ajánlás született.

Iratkezelő rendszer (IRA) (49/2016. sz. vizsgálat). A vizsgálat célja volt, meggyőződni az MNB iratállományának és az iratkezelési rendszerében (IRA) tárolt adatok összhangjáról, beazonosíthatóságáról, visszakereshetőségéről, védelméről, biztonságáról, az IRA hozzáférési jogosultságok indokoltságáról, továbbá az iratkezelés szabályozottságáról. A vizsgálat alapján egy alacsony és egy közepes kockázatú megállapítás született intézkedési tervvel, az iratkezelés folyamata BEL értékelése alapján „megfelelő”.

Emberierőforrás-gazdálkodás az IT területen (50/2016. számú vizsgálat). Az audit célja az egyes informatikai területek emberi erőforrás feltételeinek és az emberi erőforrás menedzsment eszközök és folyamatok értékelése volt. A BEL a vizsgálat keretében elemezte a feladatellátás humán erőforrás feltételeit, a feladatok kiosztását, nyomon követését, a feladatok visszamérése és nyomon követése érdekében létrehozott vezetői beszámolási rendszer működtetését, a dolgozók be- és kilépésének dokumentációs feltételeit, a munkaidő nyilvántartását, túlmunkák és készenlétek elrendelését és nyilvántartását, valamint a szabadságok tervezésének és kiadásának Mt-ben meghatározott követelményeknek való megfelelését. Az Informatikai igazgatóság által az emberi erőforrások menedzsmentjére kialakított és működtetett kontrollkörnyezet a BEL értékelése alapján „megfelelő”.

Növekedési Hitelprogram kommunikációjára vonatkozó Igazgatósági határozat (15/2014. (I.21.)) végrehajtása (51/2016. számú vizsgálat). Az audit célja

a Növekedési Hitelprogram kommunikációjának megvalósítására irányuló MNB Igazgatósági határozatok végrehajtásának ellenőrzése. Az ellenőrzés során az NHP kommunikációjára vonatkozó MNB Igazgatósági határozatok végrehajtásával összefüggő folyamatok „megfelelő” besorolást értek el.

MNB-Biztonsági Szolgáltatások Zrt. irányítási és gazdálkodási rendszerének ellenőrzése (1/2017. számú vizsgálat). A belső ellenőrzés a Társaság irányítási rendszerét, szakmai tevékenységét az elvégzett ellenőrzések alapján, kisebb hiányosságoktól eltekintve, összességében megfelelőnek ítélte. A jogszabályoknak való megfelelés, valamint belső szabályzatok és az alkalmazott gyakorlat közötti összhang megteremtése érdekében intézkedési terv készül 2017 áprilisára.

Központi IT infrastruktúra védelme (3/2017. számú vizsgálat). Az audit célja a központi IT infrastruktúra (szervertermek, központi hálózati eszközök stb.) fizikai hozzáférés-védelmének és a környezeti hatásokkal szembeni védelmének értékelése volt. A vizsgálat alapján a központi IT infrastruktúra védelmére alkalmazott kontrollrendszer „részben megfelelő” besorolást ért el.

A Magyar Pénzverő Zrt. telephelyén tárolt, MNB tulajdonában lévő nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről (5/2017. számú vizsgálat). A vizsgálat keretében az MPV-nek bér munkában történő érmegyártás céljára, utólagos elszámolási kötelezettséggel átadott nemesfémek meglétének ellenőrzése, melyet minden évben végrehajt a BEL.

Az MNB beruházási tervének összeállítása (8/2017. számú vizsgálat). Az audit célja ellenőrizni az MNB 2017. évi beruházási tervének megalapozottságát, továbbá, a tervezési folyamat kontrolláltságát. A vizsgálat kiterjedt a szabályozási környezet vizsgálatára, az igazgatósági előterjesztések összhangjára az MNB Gazdálkodási Kézikönyvével; a jóváhagyási jogkörök gyakorlásának megfelelőségére, valamint a szükséges jóváhagyások meglétére, az MNB beruházási tervének és a költséggazdák tervjavaslatainak összhangjára. A beruházási terv összeállításának folyamata a Belső ellenőrzési főosztály értékelése alapján „megfelelő”.

Bértömeg-gazdálkodás (10/2017. számú vizsgálat). A vizsgálat célja meggyőződni a Bértömeg-gazdálkodás folyamatának szabályszerűségéről, kontrolláltságáról, dokumentáltságáról, időbeliségéről, a bizalmas információkezelés meglétéről, valamint a gyakorlat és a vonatkozó előírások összhangjáról. (2017. március 31-én még folyamatban lévő.)

**A MAGYAR NEMZETI BANK FELÜGYELŐBIZOTTSÁGÁNAK
ÉVES ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓJA**

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

